

VOLEM UN PAÍS CLAR: I, PER AIXÒ,
CAL TENIR LES IDEES CLARES

«Tota nació conscient de si mateixa aspira a la unitat estatal, perquè d'altra manera no pot organitzar-se, i si aconsegueix la seva aspiració, ha de defensar-la com al seu més preuat patrimoni». (Filosofia del Dret, d'en Mayer).
«Cal patir allò que els altres ignoren, quan estimes com els altres no en saben. No hi ha recompensa per a certs patiments, i és menester de sofrir-los sens esperar-ne la recompensa». (M.P.M.B. Maeterlinck, 1862-1949, escriptor flamenc).

«Bievem a glops aspres vins de burla el meu poble i jo. Escoltàvem forts arguments del sabre el meu poble i jo. Una tal llicó hem hagut d'entendre el meu poble i jo...».

(Salvador Espriu, 1934-1986, poeta de la resistència catalana contra l'ocupació feixista espanyola).

L'ESTEL

Amb el suport de:

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció general de Política Lingüística

A.P.P.E.C

ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

XX ANYS DE
L'ESTEL

paisoscatalans.org/estel
E MAIL focifum@teleline.es

ANY XX. NÚMERO 461

15 DE JUNY DEL 2001

PREU: 300 PTS - 1,80 euros

El president Antic va reunir el passat dimecres dia 30 als directius de la cinquantena de revistes en català de Mallorca a la seu que la Premsa Forana té a Sant Joan. El president Antic digué que ens hem d'implicar en el Pla de Xoc en defensa de la llengua catalana que ha llançat el seu govern amb l'ajuda dels consells insulars, els sindicats, els consolatats i les cases regionals castellanes i andaluses. El Govern Balear preveu una forta actuació al Terme de Calvià, a Ciutat i a Eivissa

El president ens va demanar que afrontem la problemàtica de la immigració orgullosos de ser qui som i que convidem als immigrants a que també se sentin orgullosos d'integrar-se a la mallorquinitat i a la llengua catalana.

Els directores de revistes en català, demanaren al president més anuncis -quasi absents avui de les nostres publicacions- i subscripcions de les revistes que s'escampen per tot el País com l'Estel, a institucions i entitats governamentals. Va acabar la vetllada amb un sopar de pinyol vermell al restaurant de can Tronca.

A la foto, d'esquerra a dreta, en Tomeu Sbert, director de la Revista de s'Arenal, el president Antic, en Mateu Marió, director de l'Estel de Mallorca i el president de l'Associació de Premsa Forana Miquel Company.

Ramon Muntaner va escriure la Crònica, on expressa els països catalans amb els mots tot Catalunya

Exempli de la Mata de Jonc
d'en Muntaner, escrit a la seva Alqueria de Xirivella (L'Horta), bellíssima paràbola i profecia d'unitat entre els tres reialmes catalans front a les maquinacions dels gonelles futurs, bufons dels enemics de tota Catalunya.

«E si nengun me demana: En Muntaner, quin és l'exempli de la mata de Jonc? Jo li respon que la mata de jonc ha aquella força que,

si tota la mata lligats ab una corda ben forts, e tota la volets arrencar ensem, dic-vos que deu hòmens, per bé que tiren, no l'arrencaran, ne encara con gaire més s'hi prenguessen: e si en llevats la corda, de jonc en joc, la trençarà tota un fadrí de vuit anys, que sol un jonc no hi romandrà. E així seria d'aquests tres reis, que si entre ells hi havia divisió neguna ne discòrdia, ço que Déus no vulla, fets compte que han de tals veïns que pensarien de consumir la un ab

l'altre. Per que és mester que d'aquest pas se guarden; que mentre tots tres sien d'una volença, no temen tot l'altre poder del món, ans així com davant vos he dit, seran tots temps sobirans a llurs enemics».

(Crònica 292).

«Són vers catalans e parlen del bell catalanesh del món» (Crònica cap. XVII) escriu en Muntaner dels repobladors de Múrcia i Cartagena. Ω

Especial dedicat a
POBLES DE MALLORCA
Si vos ha agradat, telefonau al
971 26 50 05 i el vos enviarem
cada quinze dies

MANACOR

Fa 15 anys que n'Antoni Garcia regenta el Forn Manacor a la barriada de s'Estació. N'Antoni va venir als 13 anys amb sos pares des de Baeza i està totalment integrat a la cultura de Mallorca. Tel. 971 553 480

Fa un any que els germans Bueno obren el Taller Serviauto a la barriada de s'Estació de Manacor. Tel. 971 559 889

Fa 2 mesos que na Maria Boix ha obert el Cafè s'Estació a la barriada de s'Estació de Manacor. Despatxa menús i carns a la graella. Cuina casolana. Tel. 971 559 431

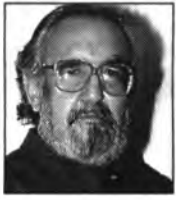

Fa 2 anys que els germans Galmés regenten el Bar Porrón a l'Avinguda de Fra Ginebró Serra de Manacor. Són pare va obrir aquest local fa 41 anys. Tel. 971 551 047

Les Germanes Pérez i na Isabel Barroso son les paginadores de l'Estel. I ho fan molt bé.

Foc i Fum

MATEU MARIÓ DE SANT JOAN

- * L'altra diassa vaig tenir la sorpresa més grossa de la meua vida. Me va arribar un correu electrònic de l'Infern, dient que allà baix llegien l'Estel i que els agradava molt. Voto a Déu, que ensurt que me vaig dur. Des d'Amèrica del Sud m'escriuen els nets dels immigrants mallorquins donant-me l'enhorabona per la publicació o demanant per persones i llinatges dels seus avantpassats, però de l'Infern mai m'havia passat. Llegiu la missiva del dimoni a lla secció de cartes que segur que vos esgarriafau tant com jo.
- * Notícies de Valldemossa ens informen la Diputada del PP Rosa Estaràs està de 5 mesos. Ja sap que serà nin i que de nom serà José (amb accent damunt la o) Cansado Estaràs. També podrien invertir els llinatges, però el resultat seria el mateix. Pobre nin!
- * En aquest exemplar que teniu a les mans podeu comprovar que he estat per Manacor. Manacor està en plena efervescència. Les fusteries i les ferreries, decorades amb calendaris amb dones exuberants -els fusters les diuen marededeus- estan en plena activitat. Molts de moros hi fan de peons, i moltes dones joves hi fan d'envernissadores i lacadores. Manacor és sens dubte, la ciutat industrial per excel·lència i un dels llocs on se mouen més diners de Mallorca.
- * A s'Arenal, on he anat un parell de dies, m'he trobat el poble capgirat. La meitat dels bars i restaurants tenen amos nous i l'altre meitat han estat encantats de sortir retratats i d'abonar-se a l'Estel. Per això, l'Estel va vent en popa i s'enlaira de cada dia més amunt. Hem començat amb dues planes en color, però en aquest número ja n'hi ha moltes més, i a més és més gruixut i, és que, modèstia apart, jo, d'aquestes coses, en se molt. I més ara que la gent me té més atencions per la meua edat i aspecte venerable. Quina llàstima que els patriotes mallorquins de la tercera edat, que som molts, no s'impliquin en la defensa de la cultura i la llengua catalana, tan necessitada del recolzament de tots. La gent vella té temps, molt de temps que podria emprar fent feina per l'Estel i cobrar per aquesta feina. Necessitam gent al País Valencià, a Catalunya i a les Quatre Illes. I no precisament per escriure, que de periodistes de saló en sobren. Telefonau-me al 971 265 005 i vos explicaré de que va la cosa. I no sols els de la tercera edat, els i les més joves també tenen feina si en volen.
- * A propòsit de les Quatre Illes, una revista que s'editava a Eivissa, hem sabut que ha deixat de publicar-se. Aquesta revista que se trobava als quioscos de les quatre illes balears i al vaixell que va de Mallorca a Dènia passant per Eivissa, no tenia subscriptors. Les revistes castellanes no en necessiten de subscriptors perquè se venen com el pa i les gent les llegeix amb alegria, però a les revistes catalanes, basques i gallegues no les compra ni Déu. La gent les reb per correu i les llegeix quasi d'amagat. I no hi ha més cera que la que crema.
- * Tampoc no durarà gaire aquesta revista gratuïta que se diu ECO que se reparteix pellevant mallorquí. Els quatre anuncis que troba aquesta revista per les empreses de la comarca no basten per pagar una quarta part de la impressió. Encara que estigui en castellà no se salvarà del tancament per manca de diners. Ω

CARTA OBERTA a Jaume Font i Barceló, Batle de Sa Pobla i de sa cataifa dels Mapaus

Benvolgut Jaume: Ja fa bastants de dies, vares manar als mossos o missatges que aferrassin anuncis als contenidors dels fems, amb l'horari assenyalat perquè els veïns hi duguessin les deixalles amb bosses de plàstic fermades per tal d'evitar les pudors. Aquests avisos, al meu entendre, són igual que tocar els collons a un mort, fer feina de bades i tirar els doblers dels nostres impostos.

Cada dia, veig moltes persones que van a buidar els fems en poals a mig dia, sense bosses, a qualsevol hora del dia o de la nit. En una paraula, hi buiden els poals tot la dia, menys a l'hora assenyalada.

D'aquesta manera, no aconseguiràs resoldre el problema ni conscienciaràs a la gent, ni en trauràs aguller a no ser que manis als policies que vigilin i si els aglapeixen els denunciïn i després tu que ho pots fer, els apliquis els corresponents correctius, i així, els poblers prendran llum de na Pintora.

Emperò a tu, no te convé escalivar-los perquè a l'hora de votar, perdries molts de vots, i així seguirem amb tota classe de desordres, i seguirà així mentre no agafis el bou per ses banyes en seriositat i de valent.

Ja diu molta gent poblera que el nostre poble és "la ciutat sense llei", i no van gaire equivocats. Que m'entens, Jaume? Que no parl clar i llampant? Jo no vaig a voltar gens ni mica.

No oblidis que si no tens suficient manya per solucionar aquesta qüestió, som capaç d'agafar el contenidor que tenc davant ca meua i dur-lo a la Casa de la Vila (sa Quartera) i així, la gent de sa Pobla s'assabentarà d'aquesta forta campanada que perilla sia tan sonora com la de la Ciutat d'Osca, (Huesca) que fa ser tan forta que se va sentir dins tot el territori d'Aragó. Ω

Guillem Crespí Pons -Cremat

CARTA DES DE L'INFERN

Aquí baix arriba també L'Estel

Data: Wed, 30 May 2001 17:58:21

De: pedro botero <lucifulo2000@yahoo.es>

A: focifum@teleline.es

Com pots comprovar, Mateu Joan i Florit, aquí baix arriba L'Estel. El llegim de A fins a Z tant els articles progressistes d'en Pere Felip i molts altres com els de dos grans amics d'aquell d'allà dalt: el vaticanista Estades de Montcaira i l'evangelista protestant Ricard Colom - els dos - ben reaccionaris per cert.

Agrada molt aquí baix a tots nosaltres dimonis i dimonions que doneu branca i canya al Rei Borbó i

als espanyols. Clar que també ens agrada que ells vos en donin a vosaltres. Estem aquí perquè vos baralleu.

Pere Botero Lucifulo

P.S. La canya pels espanyols el caramel·let per les mallorquines també per les valencianes i no diguem les catalanes. No ens agraden els banastres guinyols, volem coses fines i a més de guapes, galanes. Ω

CARTES AL DIRECTOR (DE TELEFÒNICA)

"Telefónica, diga?"

L'altre dia vaig rebre una factura de Telefónica, i després d'observar-la hi vaig veure unes petites irregularitats, i vaig decidir trucar al 1004 (Servei d'Atenció al Client). En respondre'm vaig dir «Bon dia, volia comentar-li que en la seva última factura...» i em va tallar dient-me «En castellano, que no lo entiendo». Bé, no cal dir que aquella senyoreta, quan jo li vaig dir que tenia el dret de ser atès en català, es va oblidar de la seva posició de treballadora, i em va treure a la llum les seves idees més rànies i més dures del nacionalisme espanyol. Vaig preferir penjar el telèfon i deixar-la allí cri-

dant. Doncs bé, d'això fa dues setmanes. Encara no he pogut arreglar-ho, ja que encara no he pogut ser atès en català i em nego a parlar en castellà i d'aquesta manera claudicar i aplaudir la seva manera de fer. Com pot ser que una empresa de la mida de Telefónica sigui incapaç d'ensenyar les llengües de l'Estat als seus treballadors tal com ha fet UNI2?; com pot ser que veient que la centralita que respon a les trucades de Catalunya sempre està col·lapsada no hi dediquin unes quantes stock options i així l'ampliïn?; com pot ser que un/a treballador/a de Telefónica tingui la barra de posar-

nos en dubte, als catalans, el dret de ser atesos en català?... I, senyors/es, com pot ser que molts catalans/es no reclamin aquest dret legítim que tenen i tenim, i acabin agnollant-se davant d'aquestes postures anticatalanes? Què ens està passant?. Ω

Eugeni Villalbí i Godes La Sénia (El Montsià)

MANIFESTACIÓ PER LA LLENGUA

Prou imposicions
de l'Espanyol i
del Francés

VIC, dissabte 30 de
Juny de 2001 a les 5
de la tarda

ORGANITZA:
Assemblea dels
Països Catalans, CAL.

Eines per a la construcció • Estanteries industrials

C/. Antoni Torrandell, 94 - Tel. 971 50 00 44 - Fax 971 88 03 11
07300 INCA (Mallorca)

C/ Fra Juníper Serra, 10
07360 Lloseta

Tel. 971 514 214
Mòbil 639 755 479
609 393 866

Denúncia contra els castellans

«No solament sou enemics de la vostra salvació, ans àdhuc impediu que tants milers de pobles creguin i se salvin; i no solament en els qui ja cremen en els focs eternals a causa de la vostra crueltat, de les espases i de les altres maneres de llevar la vida amb les quals heu posat fi a una tan immensa multitud d'homes, sinó també els qui han evitat la vostra espasa cruel, donat que, a causa de les vostres maldats, amb prou feines, o mai, creuran de veritat

... Per això sofrireu suplicis gravíssims, no solament per la vostra perdició, sinó també per aquells als quals sostraguéreu el període de

conversió i penitència en ocasionar-los una mort intempestiva i els trameteu directament als turments dels inferns, i també per aquells qui, a causa dels vostres pèssims exemples, miralren amb odi la fe i, així mateix, per l'ultratge a tota l'Església Universal i, igualment per la blasfèmia contra Déu».

(Fra Bartolomé de las Casas denuncia amb valor els cruels genocides espanyols: aplicable a tots els beats que col·laboren amb la criminal política espanyola de genocidi contra les nacions sota la seva bota). Ω

Boicot a la precarietat

JOSEP M. LOSTE I ROMERO-PORTBOU

Això no pot continuar per aquest camí. La degradació de les condicions socio-laborals augmenta en progressió geomètrica. Els caps de personal de les empreses estan esdevenint autèntics caps rapats contra la dignitat dels treballadors. Mentrestant el govern Aznar, instal·lat en una plutocràcia decadent, no para de privatitzar empreses i d'aprovar lleis injustes i insostenibles que no fan més que empobrir la població, aquest país s'està convertint en el paradís de la sinistralitat i de la mà d'obra barata.

Enfront d'aquesta situació, la bona fe dels treballadors i dels sindicats no es pot seguir mantenint ni un dia més. Cal passar a l'acció, però fer-ho de forma moderna, europea i democràtica, per tal guanyar-se a tota la societat en el combat contra la precarietat. Així, el fet concret, que en aquest cas ha portat a terme CC.OO.

, de denunciar cent vuitanta-dues empreses a nivell de tot Catalunya per haver abusat il·legalment dels contractes temporals, és una bona tàctica.

Perquè per combatre de debò la major agressió social contra els treballadors d'ençà de la transició, cal que tota la ciutadania en el seu conjunt es comenci a comprometre. No pot ser que per tal de multiplicar per deu els beneficis de les empreses i el ritme d'acumulació de capital d'una minoria que no arriba a representar ni el 5% de la població, es violin d'una forma tan descarada unes lleis laborals, ja de per si mateix molt favorables a les empreses. Cal fer públic els noms i cognoms dels propietaris i gestors d'aquestes firmes, i després des de la societat civil, des de la força que dona ser consumidor i alhora ciutadà, amenaçar a aquests explotadors que s'iniciarà un boicot als seus productes si no es restaura immediatament la dignitat laboral dels treballadors afectats. Ω

Prou massacres a Colòmbia

«Després de les massacres provocades a diverses localitats Colombianes pels paramilitars s'anuncien nous atacs indiscriminats contra la població civil a la regió del Cauca i continua la repressió a Barrancabermeja»

REGIÓ DEL CAUCA / COLÒMBIA.- La situació a Colòmbia s'està agreujant sobremanera, després de les recents matances a El Alto, Naya i Yurumanguí per part

dels grups paramilitars sense que s'hagi produït cap mostra de prevenció per part de l'estat Colombià. El passat 4 de maig els paramilitars de les AUC (Autodefensas Unidas

de Colòmbia) amenaçaven de mort, amb un termini de 48 hores a les comunitats caucanes de Paramo de Miraflores; El Dobio; zona plana de Santander de Quilichao; El Valle del Patia; Balboa i Mercaderes. I han declarat objectius militars als dirigents de l'organització comunitaria CIMA, el sindicat ASOINCA, els alcaldes dels municipis de Cartago, Tulua, Villa Rica, Timbio, El Patia i Rosas. Mentre l'estat colombià s'esmera en pidolar fons d'inversió per l'anomenat Pla Colòmbia a la comunitat internacional, com si no en tin-

guessin prou amb els 1300 milions de dòlars provinents d'Estats Units, no mou un dit per acabar amb aquestes massacres planificades, i la suposada totpoderosa comunitat internacional tanca els ulls davant la realitat sagnant d'aquest territori. Darrera de les ofensives paramilitars, estan els mega projectes multinacionals que aspiren a realitzar milionàries inversions en infraestructura, immenses plantacions agroindustrials, explotacions petroleres i control de la biodiversitat, mitjançant el desallotjament dels terri-

toris dels seus legítims amos: les comunitats indígenes, negres i camperoles. A aquest context, se li ha d'afegir la situació crítica de la ciutat costera de Barrancabermeja. Ocupada pels paramilitars just després de Nadal, la ciutat ha sigut víctima de la repressió més cruel, desencadenant una vertadera caça de bruixes, s'ha de tenir en compte que des de llavors s'han produït més de 180 assassinats i 4000 desplaçats. Comité pour le respect des droits humains + Contra-infos 15/05/01. Ω

A N T I M I L I A R I S M E

Reunió del senyors de la guerra a Barcelona

BARCELONA.- Dijous dia 10 de maig van venir a sopar el secretari general de l'OTAN, Robertson, i un dels seus comandants, Naumann. Per donar-los la benvinguda venien, com no, en Trillo, en Piqué, en Clos i en Pujol però també un grup de manifestants.

Entre 200 i 300 persones van reunir-se a les 19h a Plaça Espanya per pujar cap al Palauet Albèniz i mostrar el seu rebuig a l'OTAN i els seus caps, que van aprofitar la seva visita a Barcelona per demanar que s'incrementin encara més les despeses militars. Els

«mandamases» de l'OTAN estaven ben protegits per antiavalots que bloquejaven els accessos al Palauet. Els manifestants van pujar primer per davant on els antiavalots havien fet un cordó de bloqueig i després per un lateral cridant lemes com «OTAN no

i Banc Mundial tampoc». Finalment la gent va decidir baixar fins a plaça Espanya i allà es va tallar el trànsit durant una estona. A l'endemà es va repetir l'escena al Palau de la Generalitat, on Jordi Pujol també va oferir, en aquest cas un dinar, a tota la cúpula militar de l'organització. Per l'ocasió també els antiavalots dels mossos d'esquadra i de la guàrdia urbana

van rodejar la plaça Sant Jaume i van intimidar a diverses persones que s'hi van concentrar per tractar d'indigestar el dinar als totpoderosos senyors de la guerra. Cap a mitja tarda, George Robertson abandonava la ciutat en el seu avió particular (un Mister d'última generació) convenientment escortat per la guàrdia urbana de la ciutat. EstàTotFatal 14/05/01. Ω

Catalanofòbia i prejudicis en general

«RICARD» <COLOMTAUBE@HOTMAIL.COM>

JUAN CARLOS I I PILAR DEL CASTILLO

XAVI MOYÀ

Després de les enormes errades històriques de dos alts càrrecs espanyols S.M. El Rey Juan Carlos I: «...el castellano no fue nunca una lengua de imposición...» Discurs de Concessió del Premio Cervantes, Madrid, 23 d'abril de 2001.) i la Excm. Ministra de Cultura, Pilar del Castillo amb la frase: «Habría que ver hasta que punto fue prohibido el catalán en Catalunya» (El País, diumenge 6 de maig 2001), ningú que conegui mínimament el nostre passat històric i tingui un apreci a la nostra terra ha de romandre indiferent.

És per això que et demano que difonguis aquest text, petit extracte d'alguns dels documents escrits que encara es conserven i que contradueixen radicalment les afirmacions anteriors.

Any 1715 Prohibido el catecismo

en catalán: «...que en las escuelas no se permitan los libros en lengua catalana, escribir y hablar en ella dentro de las escuelas y que la doctrina cristiana sea y la aprendan en castellano» (De l'informe de José Patiño a la «Consulta del Consejo de Castilla sobre el Nuevo Gobierno que se debe establecer en Catalunya», 13 de junio de 1715.)

Any 1716 «Que se consiga el efecto sin que se note el cuidado» «...pero como a cada nación parece que señaló la naturaleza su idioma particular, tiene en esto mucho que vencer al arte y se necesita de algún tiempo para lograrlo, y más cuando el genio de la Nación como el de los Catalanes es tenaz, altivo y amante de las cosas de su País, y por esto parece conveniente dar sobre el castellano instrucciones y providencias muy templadas y

disimuladas, de manera que se consiga el efecto sin que se note el cuidado...» (De la Instrucción Secreta que el fiscal del Consejo de Castilla, don José Rodrigo Villalpando, tramità als Corregidores del Principado de Catalunya el 29 de Gener de 1716.)

Any 1716 Eliminar el catalán de los juzgados «Con la sola diferencia que como antes todo lo judicial se actuaba en Lengua Cathalana, se escriba en adelante en idioma Castellano o Latín.» (De la Instrucción Secreta que el fiscal del Consejo de Castilla, don José Rodrigo Villalpando, tramità als corregidores del Principado de Catalunya el 29 de Gener de 1716.)

1755 Castigados a pan y agua por hablar en catalán. «Nos complacemos mucho en que (conforme a las instrucciones del Capítulo Provincial) todos nuestros religiosos entre sí hablen Castellano y a todos mandamos hablen entre sí y con los demás,

o en latín o en castellano, so pena de pan y agua por cada vez que tuviesen con los nuestros conversación tirada en Catalán.» (Article 10 del Decreto de Visita de l'any 1755 del Provincial de los Escolapios, per a Jorge Caputi, a Mataró. Trobat a «Las Memorias Históricas de las Escuelas Pías de Catalunya» Autor: Llogari Picanyol, Sabadell 1963, p141)

1801 El teatro en catalán prohibido. «En ningún teatro de España se podrán representar, cantar ni bailar piezas que no sean en idioma Castellano» «Instrucciones para el arreglo de teatros y compañías cómicas fuera de la corte», Madrid 11 de març de 1801)

1907 La solución al problema catalán. «El problema catalán no se resuelve, pues, por la libertad, i no con la restricción; no con paliativos y pactos, sino por el hierro y por el fuego.» (Article a «La Correspondencia Militar», Madrid, del dia 13 de desembre de 1907. Del llibre « El ejército en Catalunya» Autor: Josep M. Solé Vilanova, Badalona 1990, pàg. 87)

1940 El uso del catalán castigado sin recurso posible «Primero. - A

partir del 1º de agosto próximo, todos los funcionarios de las corporaciones municipales y provinciales de esta provincia (Barcelona) cualesquiera que sea su categoría, que en el acto de servicio, dentro o fuera de los edificios oficiales, se expresen en otro idioma que no sea el oficial del Estado, quedarán 'ipso facto' destituidos, sin ulterior recurso...» Tercero. - Los mismos criterios se aplicarán con respecto a los funcionarios de cualquier otro servicio público, especialmente los que sean maestros y profesores del Estado, así como inspectores de Sanidad...»

(Circular del Gobernador Civil y Jefe Provincial de Barcelona, Wenceslao González Oliveros el mes de juliol de 1940, comunicada als alcaldes de Barcelona.)

PD. Els documents originals de les cites que poden trobar-se (com no!) a l'Archivo de Salamanca. Un resum de totes elles pot trobar-se al llibre «El Llibre Negre de Catalunya», de Josep Ma. Ainaud de Lasarte, 1995. Edicions la Campana. Ω

Una certa manca de cultura democràtica

BERNAT JOAN I MARÍ. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

Sorprenen una bona part de les declaracions que s'han produït amb posterioritat a les eleccions del País Basc. Fem una mica d'història: el president Ibarretxe es va veure forçat a convocar eleccions a Euskadi perquè els partits de l'autoanomenat "Bloc constitucional" (ço és, PP i PSOE) feien del tot impossible de continuar amb una legislatura que havia començat amb treva d'ETA, Pacte de Lizarra, col·laboració entre tots els partits nacionalistes bascos, etc... i que, en un moment determinat, ETA ho havia espatllat tot, tornant a les armes. Segons els pressupòsits dels partits "constitucionals", la cosa havia de can-

viar radicalment al País Basc: ara guanyarien ells, i s'encaminaria -teòricament, almenys d'acord amb llurs teories- el camí de la pau i de la llibertat.

Existien càlculs curiosos i interessants, al voltant d'aquestes eleccions. La teoria més divertida de totes pretenia que la majoria dels abstencionistes, al País Basc, eren bona gent espanyola que no acudia a les eleccions autonòmiques perquè no se sentien ben integrats a Euskadi. Mayor Oreja considerava que, amb un setanta-cinc per cent de participació, n'hi hauria prou perquè els partits del bloc espanyol tenguessin majoria absoluta i, per tant, poguessin

governar Euskadi en solitari (amb ell o amb Redondo Terreros com a presidents del país).

Aquestes teories, emperò, se n'anaren en orris la nit mateixa de la contesa electoral. Amb un vuitanta per cent de ciutadans que anaren a les urnes (segons el CIS, amb aquest percentatge, el PPHavia de poder governar gairebé en solitari!), la coalició que donava suport a Ibarretxe va treure més vots i més diputats que els dos principals partits espanyols (PP i PSOE) sumats. La cosa no podia ser més clara: hi ha el mateix índex d'abstencionistes entre els que volen la independència d'Euskadi que entre aquells que volen mantenir el País Basc inserit dins Espanya. Es parlà posteriorment del vot de la por, i no tenc cap dubte que molts d'aquests nacionalistes bascos que normalment no voten, aquesta vegada sí que votaren. I ho feren per por: por, naturalment, a les conse-

qüències que podia tenir per al País Basc un govern de convivència entre el PP i el PSOE, encapçalat per Mayor Oreja o per Redondo Terreros. Moguts per aquesta por, molts ciutadans abstencionistes, que es consideren abans que res bascos i que votarien a favor de la independència d'Euskadi si hi hagués un (ben democràtic) referèndum d'autodeterminació, acudiren a les urnes per barrar el pas al bloc espanyol.

I, després, en nom de la democràcia, es diuen coses com que, per exemple, no es poden fer plantejaments sobiranistes, perquè els partits que signaren el Pacte de Lizarra, junts, només sumen quaranta-tres diputats, mentre que els diputats dels que no el signaren arriben a trenta-dos! En quin sistema democràtic s'és vist que trenta-dos vots siguin més que quaranta tres!??

Aquest raonament em recorda el que es va fer im-

mediatament després de les eleccions de Montenegro. En aquella república (encara iugoslava, els independentistes varen treure un cinquanta-cinc per cent dels vots, mentre que els que volen que Montenegro continuï dins Iugoslàvia, en treien el quaranta-cinc per cent. Molts dirigents europeus, l'endemà mateix de les eleccions, s'atreïren a dir que no es podia plantejar cap procés sobiranista a Montenegro, perquè els independentistes només havien tret un deu per cent més de vots que aquells que no ho són.

Tot plegat ens fa pensar que, o bé s'ha de replantejar la democràcia o bé s'han de canviar els conceptes bàsics de matemàtiques. Perquè, en democràcia, teòricament, s'ha de fer allò que vol la majoria. I, segons unes matemàtiques prou elementals, quaranta-tres és més que trenta-dos i cinquanta-cinc més que quaranta-cinc. Ω

La retirada de Bush jr.

Els Estats Units estan mantenint un esforç constant de presència internacional des del final de la Segona Guerra Mundial. D'aleshores ençà, en gairebé tots els conflictes internacionals, més o menys directament, hi ha implicat els EUA. No cal dir-ho del cas de Corea, Vietnam, Cuba, Kuwait,... o també Nicaragua, Granada, Uganda, Libèria, Irak, Israel,... per posar sols alguns exemples.

Aquest esforç sembla que té alguns límits. Fins al moment, la doctrina imperant consistia en definir els interessos de la defensa, segons la presència dels interessos comercials del EUA. Aquest plantejament va suposar la base de la intervenció a Kuwait, per la protecció de les inversions de les grans petroleres, o els programes de desestabilització de Centre-amèrica sota la por de perdre la

influència sobre aquests mercats.

Des de la perspectiva estratègica, la principal preocupació de la indústria del EUA, és el control de les fonts d'energia. Entre elles, sobre tot, el petroli. Però, després de 60 anys d'invertir contínuament en presència militar en llocs molt apartats dels EUA per garantir aquest control, sembla que la nova administració Bush ha decidit treure importància a aquesta premissa.

Si com sembla, s'ha decidit el desenvolupament d'un pla energètic nacional basat en d'altres energies, entre elles la nuclear, dins del territori continental del EUA, això, permetrà distanciar-se de les tensions militars que porten associades aquestes valuoses instal·lacions per el món econòmic actual.

No és una retirada dels principals focus de conflicte mundial, el Caucas (Txetxènia), Mesopotàmia (Irak i Síria), ... sinó un canvi de les premisses de treball. Com alguna vegada

s'ha manifestat des del Centre d'Estudis Estratègics de Catalunya, les capacitats operatives reals dels exèrcits es medeixen avui segons les seves distincions tecnològiques i d'informació. Per això, el paràmetre de desplegament territorial pot quedar en bona part desvirtuat.

El manteniment de la VI Flota de la Navy en aigües del Mediterrani, per posar un exemple, suposa un cost extraordinàriament alt, per una administració que ha decidit rebaixar impostos i millorar algunes mancances estructurals dels seus ciutadans. No sols és la capacitat d'entrar en combat el que han sufragat durant més de 60 anys, sinó les bases militars, el cost polític de la seva presència, els plans de formació, els sistemes d'innovació, les baixes humanes casuals, els accidents per raons naturals,...

En un escenari de creixement econòmic, i més per una economia tant agressiva com la dels EUA, aquests plantejaments són innecessaris, mentre que per un possible escenari de recessió o de simple estancament del PIB, les comptes ja no qua-

dren i cal plantejar noves doctrines basades en la racionalitat dels fins que es persegueixen.

Cas de mantenir-se aquestes decisions fins les darreres conseqüències: l'afloració de nous conflictes d'abast regional seria molt més gran?

Sense la presència dissuasòria d'un 'gendarme internacional' millorarien els mecanismes de cooperació zonal? Són algunes noves preguntes.

Molt més per Europa. El paper de la Unió als Balcanes, a Bosnia-Herzegovina per exemple, continua essent un tema urgent pendent. Han canviat molt poques coses dins la Unió Europea per afrontar un nou Mostar o un nou Sarajevo. Ω

Llorenç Prats-Segarra
Editor-adjunt de «Catalunya Campus»

ÒMNIUM CULTURAL

El rei Joan Carles va manifestar:

"Nunca fue la nuestra lengua de imposición, sino de encuentro; a nadie se le obligó nunca a hablar en castellano".

Òmnium Cultural us demana la signatura per fer-li arribar aquesta butlleta.

El castellà ha estat imposat, i el català, perseguit

Nom _____ Cognoms _____

Adreça _____ Població _____

DNI _____ Signatura _____

Montcada, 20, pral. (Palau Dalmasas) · 08003 · BARCELONA
Tel. 93 319 80 50 i Fax 93 310 69 00

Mallorquí!

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

Apunts per la nostra història

PER JOAN ANTONI ESTADES DE MONCAIRA I BISBAL.
TARJA INVESTIGADOR 159 MC AHM

7 de juliol de 1771

Aquest dia l'executor substituït d'hisenda, Antoni Capellà, acompanyat del tinent batle, regidor del lloc de Fornalutx i aleshores dependent del municipi de Sóller, Josep Bisbal i del satx Gabriel Trias es presenten a la casa de Bartomeu Estade Peña més conegut per en Bàrtola (germà del Senyor de Moncaira i Monnàber Joan Baptista) a l'objecte d'embargar-li els bens per causa d'una deuta de 821 lliures 5 sous 4 diners. En són testimonis el sabater Joan Mallol i el vesí Salvador Reinés de Can Vidal. Bartomeu Estade Peña (que al igual que el germà gran és ascendent directe d'aquest humil cavaller) devia aquests doblers a l'hisenda per a l'ocupació de temporalitats que foren dels Regulars qui ocupaven el Col·legi de Montision a Ciutat i que Bartomeu Estade (Bàrtola) havia reconegut ja deure per haver-les rebudes per via de préstec quan el 13 de maig de 1767 es presentà davant l'assessor del Col·legi de Montision. Els bens embargats consistien amb una casa moblada que tenia a la plaça de Fornalutx així com un oliver d'unes 50 trullades que era veinat del Doctor en teologia Josep Borràs. Bartomeu Estade Peña, dit Bàrtola, havia casat, el 12 de maig de 1734, amb Maria Alberti Osones. El seu fill i continuador, Bartomeu Estades Alberti, fou el pare de Margalida Estades Far (+1850) una de les besàvies, o repadrines, de la meva mare Rosa Bisbal Alberti (1897-1979). Nascut cap al 1711 en Bartomeu Bàrtola morirà el 13 de setembre de 1772 i el plet que tenia per l'embargament dels seus bens el con-

tinuarà el seu hereu. Havia enviadat el 21 de juny de 1769.

30 de setembre de 1771

Una escena parecuda a la d'abans i per motius parecuds es repeteix, també a Fornalutx, a casa de Jaume Antoni Mallol alies Misser. Li segrestaran un hortet que tenia arrendat a Antoni Rullan alies Rasca per dues lliures cada any i un oliver en Es Saguers que els estimadors juramentats del fruits, Antoni Caparó i Francesc Bernat, han valorat que podia produir quatre trullades. També té el dit Jaume Antoni Misser altra peça d'oliver coneguda per el Morrotxico que fa poc més de 2 trullades per any.

Any 1794

Aquest any morirà a Cartagena el soldat mallorquí - pertanyent al regiment de Mallorca- Joan Albertí Vives. Era del llogaret de Fornalutx fill de Joan Albertí Ripoll (alies Bufó) i de Magdalena Vives Bauçà (nascuda ella a la vila de Deià) segons consta a l'expedient nº801 del Reial Patrimoni que es conserva a l'Arxiu del Regne de Mallorca.

12 de juliol de 1794

Com conseqüència d'un litigi o plet perdut per un avantpassat, els germans Joan i Pere Antoni Albertí Mayol, alies

Bufó, de Fornalutx fan lliurament de la seva finca dita "Sa Teulera" a Simó Barceló Vicens tal com assenyala l'expedient nº801 del Reial Patrimoni conservat a l'Arxiu del Regne de Mallorca.

Pere Antoni Albertí Mayol, qui morirà el 1871, estava casat amb la vídua Margalida Estades Far de Can Bàrtola

30 de juny de 1928

Adreça escrit de renúncia de regidor i segon tinent batlle al municipi al Batlle del municipi de Fornalutx el mestre d'escola Antoni Saura Sans com regidor i segon tinent batlle de l'ajuntament per haver sigut enviat a Son Ferriol com a mestre en propietat de l'escola nacional de nins d'aquella barriada de Ciutat en virtut de la Reial Ordre nº 926 del 28 de maig d'aquest any bixest.

Any 1942

Neix un nin, fill d'un humil matrimoni format per Sebastià Estades Campins (de Consell) i per Maria Vallcaneras Morell i serà batiat amb el nom de Jordi com Jordi Estades Quetglas el seu avi patern descendia de Fornalutx i concretament de la família de Can Bàrtola per la Branca "Sabagot". El 1964 vivia a Sóller, illeta nº48 més coneguda per Cas Jurat, i havia sigut sanitari de la Creu Roja. Feu el servei militar com soldat paracaigudista a la caserna "Jaime I Murcia" i a rel d'un accident d'autocar fou hospitalitzat a l'hospital militar d'Alacant. Jordi Estades Vallcaneras es casaria amb una dona de cognom Franco.

4 de juliol de 1958

Avui l'enginyer Antoni Parieti (el mateix que feu la carretera del nuu de Sa Corbata que va a Sa Calobra) envia una carta a "Juan Estades a Fornalutx"

- per tant a aquest, per alguns, insignificant "cavaller" que sóc, on diu: "Por encargo de los Señores Diputados de esta Comisión de Obras Públicas y vista su attª, fecha 29 de junio último, he de informarle que si bien las obras de la vía de comunicación Sóller-Lluch (sic) se empezaron bajo mi dirección y se construyeron 7 km desde el Gorch Blau (sic) a Son Torrella y unos dos Kms de explanación desde Fornalutx hacia la Comuna, como camino Provincial, luego se paralizaron las obras porque dicha vía pasó a ser del Estado" La carta que porta "membrete" de "Diputación Provincial de Baleares Vías y Obras Ingeniero Director Particular" continúa dient: "... y por consiguiente es la Jefatura de Obras Públicas la que tendrá a su cargo la continuación que a emprenderse de las obras de dicha carretera y es la que puede informar a V de cuanto con ellas se relaciona." La carta, escrita a màquina, va signada de puny i lletra.

11 d'agost de 1978

El jutjat militar de la "Capitania General de Balears" envia una citació a "Juan Antonio Estades de Montcaire domiciliado en Fornalutx" per a que el dia 18 del mateix mes es presenti a les 11 del mati a les oficines del Jutjat Militar que se troben al número 20 primer pis de Via Roma amb el seu document nacional d'identitat per intervenir en diligències prèvies nº 44 de 1978 Ref nº 3476 I.

Aquestes diligències obeïen a un article que sota el títol de "El carabinero de Muleta" ha estat publicat al periòdic "Ultima Hora" i en el qual aquest repetes ara insignificant cavaller intentava rentar el bon nom i memòria d'un sentinel·la que només havia complit amb la seva obligació però que per haver-se errat de bandol fou condemnat i afusellat a començament de la guerra civil espanyola. Ω

Empitjorament de les condicions de vida

JOSEP Mª LOSTE ROMERO

Amb això de la suspensió de la reunió del Banc Mundial a Barcelona - que havia de celebrar-se el proper 27 de juny - la premsa políticament correcte i els mercenaris al servei del pensament únic, han trobat l'oportunitat d'or per criminalitzar i lapidar tot el moviment antiglobalitzador i barrejar peres amb pomes. Perquè potser ha arribat el moment de dir en veu alta, que la tant esmentada globalització, és una gran mentida, ja que ara per ara només representa la internacionalització de la insolidari-

tat i la posada en pràctica a nivell planetari de l'ultraliberalisme (salaris baixos, molta retòrica privatitzadora, desregulacions a dojo, protecció de la màfia dels

paradisos fiscals, antiecològisme, ultraconservadorisme a nivell polític i jacobinisme uniformitzador). Per què d'una vegada per totes no és diu que «aque-

sta» globalització « només la frueixen els empresaris i els grans accionistes de borsa? . Per què els apòstols d'aquesta ideologia només parlen de llibertat per referir-se a la llibertat econòmica que predicava Adam Smith fa 200 anys? . Per què no s'esmenta, d'una vegada per totes, que sense el reconeixement de la qüestió social i la lluita a favor d'un estat mundial del benestar, tot això de la globalització no serà més que

manipulacions interessades i música celestial?.

Seria molt bo per tots plegats, que aquells «profetes professionals» que en el moment de caure el mur de Berlín pregonaven als quatre vents la fi de la història i l'enterrament de la justícia social; que ara ens expliquessin com pensen solucionar el gran caos que està creant, arreu del món, aquesta dogmàtica i falsa globalització. Ω

PATRICIA

PERRUQUERIA UNISEX EUROPEA AFRO-AMERICANA

TOT TIPUS DE TRUNYELLES, EXTENSIONES, PÈL COSIT, TENYIT FIXOS I TEMPORALS, PERMANENTS, TALLATS, EMMOTLLATS, POSTISSOS, CUES, PERRUQUES, MAQUILLATGE, MANICURA, PEDICURA... PRODUCTES AFROAMERICANS

CARRER DE JERONI POU, 4

CIUTAT DE MALLORCA

TEL. 971 465 094

III MA GENT A QUI LI MOLESTA QUE ES PARLE ES PENSEI S'ESCRIGA EN CATALA

ÉS LA MATEIXA GENT A QUI LI MOLESTA QUE ES PARLE ES PENSEI S'ESCRIGA

El silenci de les presons

JOAN CABOT CALÇAPEU

Quan una persona malalta mor en una presó per manca de medicació o d'assistència sanitària, els informatius de les televisions no en diuen res, i els diaris tampoc. No se sent cap condemna, cap lehendakari no fa declaracions, cap manifestació de protesta no solca els carrers, cap col·lectiu del tipus "Ja n'hi ha prou" o "Fòrum de Carabanchel" no exigeix la dimissió del ministre de l'Interior. Els morts de les presons no surten a cap estadística, ni mouen cap onada d'indignació. Si els seus familiars convoquen una roda de premsa per denunciar el crim d'estat, els mitjans informatius no hi van -amb la sola excepció dels diaris bascos Gara i Egunkaria.

Com que els presos són invisibles, qualsevol sàdic d'uniforme es pot esplaïar amb ells a voler, oblidant que un pres continua essent un ésser humà. La impunitat fa perdre de vista una consideració elemental: els jutges condemnen el reu a una pena de privació de llibertat, però no de tortura i d'humiliació permanent, i ningú no està autoritzat a aplicar càstigs suplementaris... que en ocasions desemboquen en la mort del pres. I revoltar-se, a la presó estant, contra injustícies clamoroses, no fa sinó empitjorar la situació del reclus.

Gràcies a una iniciativa del sindicat CNT tenim notícia d'un cas pròxim. Antonio Jiménez és de Lleó, té trenta anys, i en fa tretze que redola per les presons de l'Estat. El van condemnar a deu anys de reclusió per mor de dos robatoris menors, però la pena s'ha anat incrementant com a conseqüència de la seva lluita en defensa dels seus drets dins la presó i en denúncia del sistema carcerari. Ara està a Mallorca -lluny de la seva família, que no té mitjans per a visitar-lo-, afectat de depressió i d'una malaltia greu. Si mor, el silenci serà el seu únic epitafi.

En el cas dels presos polítics, rebentar el silenci és una mica més fàcil -no gaire més. Vet-ne aquí un cas. Pepe Rei té uns cinquanta anys i fa quatre mesos que està tancat a la presó d'Alcalá Meco. El seu delictes és exercir el periodisme, publicar veritats incòmodes i expressar opinions divergents respecte al pensament únic madrileny. Pepe Rei no hauria d'estar a la presó per dos motius: en primer lloc, perquè no ha comès cap delictes; en segon lloc, perquè el seu estat de salut és molt greu. Rei té una malaltia coronària a tres vasos nadius i ha de prendre sis medicaments a diari. Quan el jutge Baltasar Garzón l'emprisonà, el 20 de gener, els antecedents mèdics del periodista eren alarmants: cardiopatia isquèmica severa, malaltia arterial coronària bivàs, quàdruple by pass aortocoronari en 1993; infart de miocardi inferoapical, claudicació intermitent bilateral a distàncies moderades per arteriosclerosi severa a les cames, amigdalectomia i apendicectomia. A la presó estant, al març, la ràbia per la injusta privació de llibertat li provocà dolor toràctic i al coll i al braç, preludis d'un infart de miocardi que no es produí per poc. Ingressat amb urgència a l'hospital "12 de Octubre", hom li diagnosticà dolor toràctic atípic, cardiopatia isquèmica, hipertensió arterial, hipercolesterolèmia i claudicació intermitent bilateral. Tot i així, el 15 de març retornaren Rei a la presó.

La privació de llibertat de Pepe Rei i la persecució dels mitjans d'informació divergents demostren que Espanya és qualsevol cosa menys una democràcia. (Per cert, on són les campanyes d'Amnistia Internacional en denúncia del cas Rei? Que també els han enganyat, a ells?) Si Pepe Rei mor a la presó -o sigui, si el maten-, serà molt difícil convèncer els joves bascos que ETA no és el camí. Ω

López Crespí, articulista del diari Faxe espanyolista El Mundo

RICARD COLOM

Certament en López Crespí ja fa temps va iniciar una croada particular contra el nacionalisme «essencialista», vaja no-marxista, i aquest article que va directe contra el Lobby per la Independència n'és un clar exemple.

Cada cop es veu més una certa tendència d'aliança entre els sectors «progressistes» i el feixisme descartat (PP) contra els intents de renàixer un nacionalisme «essencialista», no dogmàtic ni lligat a ideologies socials, l'acusació és sempre la mateixa: «son feixistes!».

Fins i tot els que diuen lluitar contra la globalització posen com a punt indiscutible la mobilitat geogràfica, el trasvassament lliure de grans parts de la població mundial i no comprenen que això: LA IMMIGRACIÓ és part del projecte globalitzador: un sol món, un sol projecte polític-econòmic lliberal, una manera de vestir i de menjar per a tothom per igual (això els que poden triar la moda i el menjar), i un poti-poti de cultures que elimini el concepte nació.

López Crespí no fa més que el paper que fan els «progressistes» de SOS Racisme i l'extrema esquerra: desacreditar qualsevol projecte nacionalista que vulgui mantenir el con-

cepte de nació.

Heu llegit l'article d'en López Crespí (llunyà fundador del PSM -encara que desvinculat fa molt-, especialista en autobombos i guanyapremis professional) publicat al diari ultra El Mundo / El Día de Baleares? Certament aquest homenet desbarra i fa la feina bruta que els fatxes espanyols no podrien fer...en català!

Sense dir noms acusa de tots els mals possibles els independentistes de centre allí representats per un grup dit «Lobby per la Independència», però en diu coses gravíssimes i falsíssimes. Cada vegada més se sembla a en Fernando Sabater en versió illenca.

Una gran operació contra el PSM

LUNES, 14 DE MAYO DE 2001

OPINION

LA PLOMA / MIQUEL LOPEZ CRESPI

Aquests dies hem constatat com s'està ordint la més gran operació que mai s'ha fet a Mallorca contra el PSM. Aquesta operació (la potenciació d'un hipotètic Haider mallorquí) es desenvolupa a la vista de tothom sense cap mena de vergonya. Atenció, per tant. Vius i ungles homes i dones del PSM!

Ara fa dos anys, abans de les eleccions, ja hi va haver una provatura semblant que fracassà de forma absoluta davant la fermesa de la majoria de la direcció del PSM. Recordem que en un determinat moment hi hagué una forta «moguda» política (per part dels mateixos sectors que ara donen suport a un miserable grupet racista i xenòfob que vol llençar treballadors àrabs, xinesos o peninsulars a la mar i bastir una «raça» pura mallorquina incontaminada d'empelts jueus, àrabs, indis o forasters). El conegut discurs racial hitlerià novament! Aleshores es tractava d'aconseguir l'absorció per part d'UM del nacionalisme d'esquerres. Aquella operació, amb brutals acusacions d'«estalinisme» i de «dogmatisme marxista» contra Mateu Morro i la direcció del PSM no arribà a part ni banda. Cal dir que les maniobres de liquidació del PSM ordides per aquesta extrema dreta falsament nacionalista (aquell grupuscle que s'amagava rere les nostres reivindicacions històriques per poder atacar millor el nacionalisme d'esquerra i el socialisme) sempre han estat contemplades amb

alegria per part del PSOE. No hem d'oblidar que, a la majoria de pobles de Mallorca, el PSIB no pot créixer, electoralment parlant, a causa de la forta implantació del PSM. Pel PSIB-PSOE el PSM sempre ha estat un enemic a vèncer. I molt més ara que el president Antich porta endavant un pla per aigualir (i provar de dissimular) l'accentuat espanyolisme del seu partit. El pla d'Antich és vendre, les properes eleccions, un «producte» més «autòcton». Debilitar el PSM és aleshores objectiu estratègic fonamental (i tot serveix per anar consolidant aquesta operació: l'ajut de la reacció també és útil!).

La pinça UM-PSOE contra el PSM s'ha anat consolidant aquests darrers dies de forma lenta però segura. Un grupuscle antiesquerrà i racista és la punta de llança que, sota el pretext de defensar «lo nostro», treballa objectivament per obrir camí a l'espanyolisme del PSOE i els sectors més reaccionaris de l'espectre «nacionalista» mallorquí. Són els cans guardians del sistema que, com Haider, Franco, Mussolini o Hitler en el seu temps, agiten estendards nacionals per a poder així combatre millor els sectors progressistes de la societat (el nacionalisme d'esquerres, els intel·lectuals progressistes, les organitzacions sindicals i els partits dels treballadors). El PSM s'hauria d'adonar que és el principal perjudicat per aquesta campanya de promoció

dels Haiders mallorquins. Com explicàvem una mica més amunt PSOE i UM miren somrients des de la barrera com aquesta nova plataforma que s'intenta consolidar prova de minar el terreny sota el qual s'aixeca l'edifici del nacionalisme d'esquerres. Si els aferrissats enemics del PSM (ara només estan donant les primeres passes) aconseguixen aglutinar electoralment un mínim de gent... qui seria el partit que més sortiria perjudicat?

Evidentment no seria l'«espanyolisme madrileny» com prediquen en els seus sermons per a innocents aquests reaccionaris. No.

Una plataforma electoral pretesament «més nacionalista» que el PSM l'únic que aconseguiria seria debilitar el nacionalisme d'esquerres (i per tant enfortiria l'«espanyolisme» que tant diuen combatre aquests repugnants «patriotes» de mentida) I, de rebot, consolidaria el «nacionalisme» de la dreta.

Bons guanys polítics per a la nostra terra! Ara més que mai cal anar alerta amb el niu de la serp dels reaccionarisme més virulent que cova just al nostre costat. El PSM hauria d'anar ben viu i estar a l'aguait amb totes aquestes operacions que malden per eliminar-lo de la vida política. Aquest és el fons de l'operació que s'ha ordit aquests dies amb la brutal promoció dels elements més propers als plantejaments neonazis de Haider a Mallorca. És cert que la campanya no pot amagar la pudor feresta que fa aquest grupuscle reaccionari. Ni amagats sota la bandera del nostre estimat Gandhi (per a desvirtuar el seu missatge) poden dissimular la brutal fessomia de bèsties racistes que tenen. O es pensen que els mallorquins som uns ximplers? Aquí ens coneixem tots germanets i no enganau ningú, en podeu tenir la més completa seguretat! Ω

Restaurant Hípica son Pardo

Menús a 900 ptes.
Diumenges a 2000

Tel. 971 201 017

C/ Conradores, nau B-5
Tel. 971 604 558
Fax 971 04 149
07141 Marratxí

Converses a internet

Juli escriu: <Estic força content ja que al País Basc entre PNV amb coalició i EH han guanyat, el País Basc té possibilitats de arribar a ser independent, com Catalunya, ara les Illes ja és un altre cosa, s'han hagut de unir totes les forces per batre al PP.>

Gamarús respon: <Euskadi camina cap a la independència. Han guanyat una batalla molt important. No serà la darrera.>

Jo també estic a muntó content que la fermesa i la intel·ligència del nacionalisme defensiu d'inspiració cristiana, el PNB-EAJ, hagi quedat tan palesament demostrat, malgrat els brutals atacs, les tèrboles insídies, les campanyes calumnioses i caníbals, etc. de l'objecta premsa-mèdia neonazis del PPPSOE. Se l'han haguda d'empassar a l'estil de quan el PP hagué de cercar Pujol després del «Pujol enano, habla castellano». Ja s'ho mereixien, ja...

Però no crec que el PNB hagi de pactar per a res amb EH. Sempre he mantingut que HB-EH no és pas com el Sinn Féin, on la branca política controla la militar. A EH deu ésser més aviat al revés, amb l'agregant que la seva ideologia no és homologable ni és realment democràtica, és stalinisme (que és on queden generalment els qui s'autodenominen «marxistes-leninistes»: Durant el tardofranquisme i la transició vaig militar uns tres anys en un grup d'aquests, llavors clandestí, i em conec bé la història d'aquesta mena de plantejament i cap on deriven).

A més, sospito que qui sia dels aparells repressius estatals deu estar infiltrat dins ETA (cosa molt útil en una organització monolítica i autoritària com segur que és ETA), com sempre fan els Imperis genocides a fi d'utilitzar sistemàticament les armes del terror i de la provocació calculada (recordeu, per ex., el que feia el tsarisme) a base d'atemptats terroristes criminals i indiscriminats contra població civil, amb el fi de feixistitzar la població i galvanitzar la gent indignada devers l'espanyolisme i la «Unidad de España».

Mentre això no acabi radicalment, el PNB no ha ni de parlar de pactes amb EH.

El que passa és que EH deu ser hostatge de la banda armada: amb les bandes armades passa això, que comencen essent guerrillers i acaben essent bandolers, com els maquis o els maulets.

Us en contaré una anècdota: coneguí un avi d'un vilatge de la Plana que porten de malnom «maulets» i li demaní què volia dir, això de «maulet». L'home no semblava tenir-ho gaire clar, però molt encertadament em digué que li semblava que volia dir uns bandolers que hi havia en l'antigor. Agafar les armes sense tenir un suport formalment de majoria social democràtica darrere duu indefectiblement cap al terrorisme i el bandolerisme, per això em sembla de capalents infantiloides, irresponsables somiatruites patèticament impotents que, en manis independentistes, bramen «Visca Terra Lliure!» i coses semblants, deu anys després d'haver-se autodissolt per pura incapacitat.

No crec que la independència d'Euskadi es trobi al cantó ni molt menys. El PNB té un sector autonomista i un altre independentista prou al 50%, que fan segons les circumstàncies els permeten. L'Estat espanyol és ara internacionalment-diplomàticament prou fort, i no es clavà en guerres europees quan era més feble per por a perdre les colònies que li queden a dins.

I les independències vénen sempre en moments de gran transbalsament: després de les guerres majors (Hongria, Polònia, estats bàltics, Irlanda, Ucraïna, Txecoslovàquia... després de la 1ª Gue-

rra Mundial gràcies al President Wilson), durant l'ocupació de la metròpoli (com ara Hispanoamèrica durant l'ocupació napoleònica) o per interessos d'una potència gran o en ascens (Cuba i Filipines gràcies de nou als USA).

Molt sovint els independentistes parlem per ganes, i això no és: hem menester de ser estrictament realistes per saber quan pot passar i quan no. I, ara per ara, no pot passar. Hem de saber què fer i les nostres prioritats, perquè ens tocarà continuar resistint, crear un bloc social independentista d'ample espectre, un Galeusca ampliat, integrar la immigració esclafada per l'Estat espanyol amb pactes amb els líders immigrants, fer un dur treball de lluita contra la nostra degeneració caracteriològica i ideològica, emprar les armes del sentit d'Estat català i la geoestratègia en una dura guerra de trinxeres, on els mèdia ocupen un lloc central de la mà també de la globalització econòmica i tecnològica.

Ens és menester d'aprendre a no somiar truites, conèixer bé la Història i el nostre poderós i intel·ligent (qui cregui que no ho és desbarra i el que no és intel·ligent és ell) però vencible enemic, i, amb realisme, saber on ens trobem a cada moment...i on no. No creem falses expectatives ni cremem la gent, si us plau.

Finalment, dir que a les Illes hi ha prou esperances: l'altre dia destinaren 600 milions a la promoció del català, i el director de «L'Estel» em comentava que per fi rep alguns doblers del Govern autònom (dos milions), cosa que quan governava el PP no en rebia ni un quinzet. Allí hi ha una bona premsa comarcal en català (cosa

El Pla de Xoc lingüístic

PERE FELIP I BUADES

Arel de la Diada de Reivindicació Lingüística convocada per l'OCB, el president Francesc Antic, anuncià que el seu govern posaria en marxa un pla de xoc lingüístic per tal d'ajudar a la normalització de l'ús del català a la nostra comunitat. Posà èmfasi en la immediatesa de les accions per a realitzar aquest pla i la completa disponibilitat del govern per dur-lo a terme.

Idò be, a partir d'aquell moment, jo i els meus amics i coneguts hem escoltat, per les emissores de ràdio i les televisions locals, moltes entrevistes que han concedit membres del Govern Balear, quasi totes han estat en castellà. No me serveix d'excusa que l'entrevistador fes les preguntes en castellà, perquè ells tenien la potestat de contestar en català. Segons sembla el pla de xoc del president antic no inclou al seu propi govern.

Els que sí, han posat en marxa un pla de xoc per fomentar l'ús social de la seva cultura, la seva llengua i els seus costums, han estat els de la Casa d'Andalusia a Mallorca amb les seves Feries de Abril, romiatges, misses i cants de la rosada, ajudats pel poder mediàtic local i estatal, així com per la quinta columna que formen els locutors de les emissores de

ràdio, presentadors de televisió i redactors dels periòdics que encara que hagin nascut aquí de pares andalusos, la seva sensibilitat cap als seus es deixa notar en el tractament de qual-sevol informació, manipulant-la de manera descarada a favor de l'andalusisme i en contra de la cultura, els costums i especialment contra la llengua catalana que parlem a Mallorca.

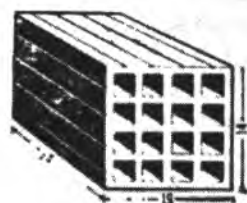
Son de remarcar les demagògies dels polítics dels partits espanyols PP i PSOE a l'hora de justificar allò injustificable: els 20 milions de pessetes invertits en la Feria de Abril de Ciutat. Les subvencions que reben certes cases regionals i el milions de pessetes amb que promociona les sevillanes per a nins i nines mallorquins el Consell de Mallorca. Sense oblidar l'actitud d'Unió Mallorquina que s'atreu a criticar el Lobby per la Independència en la seva manifestació davant la Feria de Abril de Ciutat sota el lema "A Mallorca, festes mallorquines", quan aquest era el lloc i el moment idoni per demanar que s'ajudi a promoure actes festius mallorquins.

Mentrestant, ja s'ha posat en marxa el Pla de Xoc del Govern Balear. El que va prometre el president Antic. Afortunadament. Ω

pràcticament inexistent al País Valencià). És al País Valencià on les coses estan més fotudes, en gran part pel caràcter tremendament superficial i folklorista dels nacionalistes valencians.

I també cal dir, finalment, que molts independentistes princepatins són sols això: volen la independència sols del Principat i, en

realitat, se'n fumen vergonyosament del sud, ni tan sols vénen a fer-hi turisme, no sé si es pensen que els cremaran el cotxe. La cara també els havia de caure de vergonya, si és que en tenen, de projectar un Ulster català, com si fossin vulgars Roca-i-Junyent durant la transició, venent-nos als espanyols. Qui sia, que s'entengui. Ω

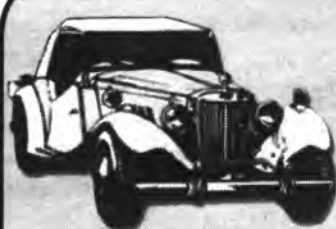
**Ceràmica
BESTARD**

Miguel Bestard Amer
D.N.I. 42.967.098 K

Fabricació de Totxos i Rajoles

****

Camí Vell de Selva
Tel. 971 519 415
07360 LLOSETA (Mallorca)

**AUTOS
ARENAL**

Compra • Venta • Canvi

Carretera Militar, 217
Autopista de s'Arenal sortida 12
07600 s'Arenal de Mallorca
Tel. 971 265 618 - Fax 971 263 529
www.autosarenal.com

Grup Dart
UNISEX

Hem ampliat el saló de perruqueria unisex amb un saló d'estètica on trobareu el darrer crít en tot allò necessari per tenir cura del vostre cos

C/ Gran i General Consell, 33
07600 S'Arenal de Mallorca

Tel. 971 44 07 32

Explotació de les víctimes del "Made in Xina"

Treballen entre 14 i 18 hores. Tenen 15 minuts per a dinar i quatre hores per a dormir en porqueres situades en les mateixes fàbriques. A poqueta nit, les treballadores són escorcollades per a comprovar que no han robat res. Amb les seues portes de metall i els seus barrots en les finestres, aquests tallers semblen més una caserna militar. Així és com els xinesos són competitius.

Per què només costa «Tot a 100»

CRÒNICA verifica «in situ» els abusos a les fàbriques asiàtiques

DAVID JIMÉNEZ. ENVIAT ESPECIAL A SHENZHEN

En alguns tallers treballen 5.000 dones. Dormen unes quatre hores amuntegades en l'últim pis de la fàbrica.

Muntar, empaquetar, muntar, empaquetar, muntar, empaquetar. Les 600 joves treballen com a robots, sense alçar la mirada, donar-se un respir o parlar entre elles. Totes han arribat del camp tractant d'eixir de la pobresa i aquí estan, muntant i empaquetant ninos de plàstic, entre 14 i 18 hores al dia, 15 minuts per a dinar, permisos reduïts per a anar al servei i quatre hores per a somiar que en realitat no estan dormint a les porqueres situades en l'última planta de la fàbrica.

Una sorollosa sirena els torna a la realitat i anuncia el nou dia molt abans que ixca el sol. Les empleades salten del llit, es posen les bates i formen en línia abans de córrer escales a baix cap als seus llocs. La gegantina nau està situada als afores de Shenzhen, la ciutat més moderna del sud de Xina, rodejada d'altres magatzems semblants, més o menys grans, alguns amb més de 5.000 empleades.

En Xina se les coneix com dagongmei o xiques treballadores. Joves i adolescents disposades a produir, produir i produir sense parar per un sou de 15.000 pessetes al mes, del qual els caps descompten el menjar i el que anomenen «despeses d'allotjament». Les centenars de milers de factories de mà d'obra barata repartides per tot el país són l'altra cara d'aquell made in Xina que ha invadit les botigues de tot el món, des dels articles de les botigues de Tot a 100 a les rentadores o la roba de marca. I per a les dagongmei, aquestes fàbriques són les seues casa, la seua família, la seua cel·la.

En elles els supervisors s'encarreguen que no descansen i que la producció mai disminuisca. Cada treballadora és escorcollada en finalitzar la jornada per a comprovar que no s'ha portat cap unitat dels joguets, clauer, gorres o qualsevol altra cosa que estiguen fabricant dins de la infinitat de productes elaborats a preu de saldo. Si trenquen les regles internes o no rendeixen al nivell esperat, un sistema de penalitzacions permet als caps reduir el sou o els vuit dies de vacances que es concedeixen a l'any. «Cal vigilar-les; si no, es relaxen», diu entre rialles el patró d'a-

questa fàbrica de Shenzhen que fabrica diminuts joguets de plàstic.

Milers d'empreses nord-americanes i europees entre elles mig centenar d'espanyoles subcontracten fàbriques xineses semblants a aquesta per a portar els seus productes a Occident al millor preu. «Si no fóra així, no seria rendible i ens n'aniríem a un altre país», reconeix un empresari nord-americà que manté prop de 40 tallers al delta del riu de la Perla, on treballen sis milions de dagongmei.

No són ni tan sols la desena part de què hi ha en tot el país, al voltant de 70 milions. Esglaiada per aquesta realitat, la professora del Centre d'Estudis Asiàtics de la Universitat d'Hong Kong Pun Ngai es va decidir a passar-se per una llauradora més, va buscar una factoria i va passar sis mesos vivint i treballant en una fàbrica de productes electrònics de Shenzhen per a comprovar com viuen les explotades treballadores xineses.

El dormitori on va ser allotjada, situat en l'última planta, tenia compartiments on havien de dormir amuntegades fins a 15 joves. La majoria d'elles sofria d'anèmia, dolors menstruals o problemes en la vista, a causa de què havien de muntar diminuts productes a ull sense a penes descans. Altres emmalaltien enverinades pel contacte amb productes químics utilitzats en el treball o simplement defallien de cansament després d'interminables jornades en què li'ls donava de menjar un simple plat d'arròs al dia.

«Els neguen tots els drets, no tenen permís de residència encara que passen 10 anys treballant en el mateix lloc. Les botigues o els metges de les ciutats on estan situades les seues fàbriques els cobren més que a la resta dels veïns», assegura la professora, que ha reunit la seua experiència en diversos informes.

Les perquisicions de Pun Ngai no són les úniques. La investigació d'un periòdic d'Hong Kong va descobrir el passat mes d'agost que els joguets que la multinacional d'hamburgueses Mc Donald's regalava en les seues promocions al país asiàtic estaven sent elaborats en Xina per adolescents d'entre 12 i 17 anys. Les menors treballaven sense parar de set del matí a 11 de la nit, tots els dies de la

setmana. En ocasions la jornada s'allargava fins a el dos del matí a canvi d'un sou de 400 pessetes al dia i una habitació de 25 metres quadrats a compartir amb altres 15 xiques.

El Comitè Industrial Cristià d'Hong Kong, una ONG que es dedica a rescatar als xicotets que treballen en aquestes condicions, va enviar un equip d'investigadors a la fàbrica subcontractada per la cadena de restaurants americana. Les històries que van escoltar s'assemblaven totes a les de Wang Hanhong, de 12 anys: «Els meus pares no volien que vingués. Vaig plorar i vaig implorar perquè em deixessin perquè volia veure el món. La meua família té altres tres fills, però tots van al col·legi. Vull estalviar diners perquè els meus pares puguen sobreviure».

És un cercle quasi indestructible. D'una banda, les multinacionals americanes o europees no han de respondre per les condicions de les seues fàbriques en països del Tercer Món i estalvien costos laborals. Per una altra, els Governos locals tampoc estan interessats a espantar la inversió estrangera fent massa preguntes.

I les fàbriques es multipliquen. L'empresa Chun Si Enterprise, per exemple, va ser contractada per la major cadena de supermercats del món, Wall-Mart, perquè confeccionés bosses de mà de dona a la seua factoria de Zhongshan, a la província meridional de Guangdong. Més de 900 treballadores romanien tancades tot el dia, excepte els 60 minuts de descans i dinar establerts. Els guàrdies colpejaven constantment a les empleades i els multaven per faltes com «la utilització excessiva del servei».

De la mitja dotzena de fàbriques subcontractades per empreses occidentals que ha visitat CRÒNICA només una mantenia les mínimes condicions. La resta estaven brutes, mantenien a les empleades treballant en horaris il·legals, amb sous míseros o havien sigut convertides en presons on les finestres estaven bloquejades amb barrots i les portes tancades amb clau les 24 hores del dia.

En un intent de contrarestar les crisis de relacions públiques que havien d'afrontar cada vegada que es denunciaven abusos, les grans multinacionals van començar a contractar equips d'inspecció més o menys independents a mitjan els anys 90. No van servir de molt. «Els controls han sigut un fracàs perquè les empreses no tenen cap intenció sincera de canviar el sis-

tema», segons el Comitè de Treball Nacional (NLC), una associació d'EUA que centra les seues denúncies en empreses americanes. Els inspectors de Wall-Mart, per exemple, mai van descobrir les irregularitats al seu centre de producció en Xina i només una denúncia periodística va aconseguir en 1999 revelar el que estava succeint.

UNA CASERNA MILITAR

A l'entrada de la factoria de la marca esportiva Nike de Jiaozhou, a la província de Shandong, es pot llegir el seu famós lema: «Just Do It» (Simplement, fes-lo). Dins, 1.500 joves, sempre menors de 25 anys, treballen 12 hores al dia, segons el NLC. Es tracta d'una xicoteta part dels més de 100.000 xinesos que fabriquen peces esportives Nike en tot el país, als que cal sumar 70.000 persones en Indonèsia i 45.000 a Vietnam. «Amb la seua porta de metall i els seus barrots en les finestres, la fàbrica s'assembla més a una caserna militar que a una factoria», assegura en el seu informe NLC, que descriu com «paper mullat» els codis de conducta creats per les multinacionals.

Però són les fàbriques de productes de Tot a 100, unes gestionades i explotades per empreses xineses i altres per empresaris estrangers, les que pitjors condicions tenen. La pressió per a abaratir els preus és major i darrere del negoci solen estar companyies desconegudes que no han de cuidar el seu nom. El lema és produir molt, barat i ràpid. Els accidents entre les treballadores o incendis com el que va ocórrer recentment en una nau de Shenzhen en el que van perdre la vida 80 persones, són contingències quotidianes.

La política de contractació en aquests tallers del Tot a 100 és no admetre dones majors de 25 anys, però en ocasions els gestors se salten la seua pròpia regla si la candidata té fills xicotets disposats a sumar-se a la cadena de producció sense cobrar res a canvi.

Les mares sí que cobren, però un sistema lleoní de sancions tendeix a reduir la seua retribució a unes 5.000 pessetes al mes: es retalla la paga d'una hora per cada minut de retard en el treball, es penalitza amb altres cinc hores les absències per a anar al servei o es retira completament la mensualitat a les què es comporten de manera incorrecta.

La situació en Xina és especialment desesperant per a les víctimes dels abusos perquè l'estat

manté la ilegalització de sindicats i associacions de treballadors. «Aquells que tracten d'unir-se per a defensar els drets dels treballadors són empresonats. La gent té por de dir el que els està passant, encara que les condicions siguen extremadament dures i no hagen rebut una sola paga durant mesos», assegura Han Dongfeng, editor del Butlletí del Treballador en Xina i dissident empresonat després de les manifestacions de Tiananmen en 1989 per mobilitzar els treballadors. «Estic en contacte amb gent que treballa a les factories i sovint em conten la por que tenen als caps. Els he demanat que s'unisquen i lluiten pel que és seu», diu Han.

D'aquesta forma, les dagongmei, abandonades a la seua sort i sense ningú que les defense, treballen fins que els seus cossos aguanten i després tornen als seus pobles amb el que posa. El perfil de les «xiques treballadores» de Xina és quasi sempre el mateix: joves d'entre 14 i 25 anys, sense estudis secundaris i disposades a enviar més de la meitat del seu sou als seus pobles d'origen. Moltes, cada vegada més, acaben deixant les factories per a prostituir-se. «És millor que treballar a la fàbrica», diuen les xicotes que ja han donat el pas i ofereixen els seus cossos obertament als carrers del centre de Shenzhen.

No molt lluny, a la planta de fabricació de ninos, la jornada acaba quan s'ha complit l'objectiu de producció imposat pels supervisors, mai abans de les dos de la matinada.

Encara que les 600 treballadores han tractat de mantenir el tipus durant hores, diverses han sigudes descobertes exhaustes, completament inconscients, amb el cap reposant sobre la taula de muntatge. Aquest mes hauran de veure com el seu sou queda retallat a la meitat.

«Hi ha moltes xiques disposades a venir aquí, així que la que no treballa bé es pot tornar al poble», explica el capatàs, el sou del qual depèn també del nombre de camions que s'aconseguien omplir amb la producció. No hi ha un lloc millor per a veure fins a quin punt el poble xinès està pagant amb suor i amb llàgrimes que la roba, els electrodomèstics o els joguets que compren els occidentals es venguen el més barat possible. Així sona la matracca incessant de la llei del made in Xina: muntar, empaquetar, muntar, empaquetar, muntar, empaquetar... Ω

És legítim i sostenible el bilingüisme?

Sóc a un aeroport de terres catalanes, cap a un destí també català. Alguns anuncis de vols, sento que els diuen primer en espanyol, després en anglès i alguns finalment en català. A l'avió, el buenos días, els missatges i quasi tota la premsa és en espanyol, i bona part és de la franja nacionalista espanyola dura (ABC, Mundo, Razón). El personal em diu que no m'entén en català. En tot això no hi ha diferència entre Ibèria, Sapanair, Air Europa o qualsevol altra. Felicitats a tots ells, i a AENA per la seva nul·la sensibilitat i respecte a la diversitat lingüística i cultural de la Terra.

No tenim tots dret a ser atesos per igual en la nostra llengua, si més no a casa nostra? S'emparen en els falsos arguments de la globalització-homogeneïtzació del tipus: és menys car, o és més pràctic, o amb poques llengües tothom s'entén millor, arguments que institucions com aquestes i els mateixos governs propugnen i molta gent s'acaba creient i practicant—quanta gent no usa constantment l'espanyol o l'anglès en les terres de parla catalana, quan és obvi que així es contribueix a la substitució lingüística?—.

El mateix podríem dir de quasi tota la premsa, TV, ràdios, noti-

ciaris, partits polítics, governs, escoles, etc., que normalitzen a casa nostra referents espanyols i globals, ignorant que ens està portant a una greu pèrdua de diversitat lingüística i cultural. S'estima que aquest segle està desapareixent el 90% de les 4000 llengües existents aproximadament.

Les llengües no gaudeixen d'igualtat de drets, i enlloc de promoure, per part dels governs i institucions, indústries de la llengua (traducció, interpretació, ensenyament gratuït als immigrants, accés a poder aprendre qualsevol llengua per igual, etc.), es redueix

la llengua a un simple vehicle substituïble de transmissió d'idees, quan en realitat és l'expressió de tota una cultura i fins i tot de diferents cosmovisions.

Estem oblidant que el bilingüisme no és sostenible? Que sempre s'acaba imposant la llengua forta i desapareixent la dèbil? És legítim defensar, ni que sigui per la via democràtica, la vulneració de drets universals com aquests? Cal recordar que a partir de finals del s. XVIII va ser imposat l'espanyol als països catalans? Tenim por a les solucions imaginatives que permetin la justícia, i a un compromís de respecte

sense condicions? Tenim por a la llibertat?

Davant la contaminació mediàtica i institucional, davant els creixents allaus migratoris, i mentre els nostres governs no estableixin, sense por política, mecanismes per a garantir la plenitud, respecte i accés per a tothom a la nostra llengua, segueix depenent només de nosaltres que la utilitzem i consumim, amb acolliment i estima, en totes les situacions quotidianes, sense excepció, com passa a qualsevol nació amb estat. Lluís Planas i Herrero c. Balmes 67, 08440 Cardedeu 93 871 31 26 Ω

Nota de Premsa [MAULETS]

A/e.: <maulets@maulets.org>

MAULETS DESPLEGA DUES PANCARTES AL MONUMENT FRANQUISTA DE LA DIAGONAL DE BARCELONA DENUNCIANT LA DESFILADA MILITAR A ALACANT. UNA HORA DESPRÉS DE L'ACCIÓ DE MAULETS, L'ESTÀTUA CENTRAL DEL MONUMENT ÉS DESTRUÏDA.

Divendres 1 de juny del 2001, a les 11:00 del matí l'organització del jovent independentista revolucionari,

Maulets ha realitzat una acció de denúncia contra la desfilada militar prevista pel 2/5/01 a Alacant. L'acció de Maulets ha consistit a despenjar dues pancartes damunt del monument franquista de la Diagonal de Barcelona, amb els lemes de «Fora l'exèrcit espanyol dels Països Catalans» i «No a la Desfilada militar a Alacant».

Una hora després, quan l'acció de Maulets ja s'havia dut a terme, un grup de joves anònim i per tant aliè, ha desballestat l'estàtua central del monument. Aquesta acció, que compremem i aplaudim, no ha estat perpetrada per Maulets sinó que és el fruit de la ràbia i la indignació popular davant la presència de símbols feixistes que recorden l'opressió a què és sotmès el Poble Català.

Davant la informació distorsionada que ha ofert Televisió de Catalunya, en el Telenotícies de TV3, Maulets volem aclarir:

- 1.- L'acció de Maulets s'ha limitat a desplegar dues pancartes contràries a la presència militar espanyola i a la desfilada militar prevista el 2 de juny a Alacant.
- 2.- Maulets no tenim res a veure amb la demolició de l'estàtua franquista de la Diagonal.
- 3.- La informació difosa per TV3 és falsa i no està contrastada, i per tant:

-Exigim la rectificació immediata, tot emparant-nos en el nostre dret legal, desvinculant Maulets de l'acció demolidora de l'estàtua, ja que la nostra protesta s'ha limitat a despenjar dues pancartes denunciant la desfilada militar d'Alacant.

- 4.- Maulets aplaudeix el coratge i la decisió del jovent català que ha decidit, per compte propi, posar fi a la ignominiosa presència d'una estàtua feixista. Ω

El combat Maulet continua!

Països Catalans, divendres 1 de juny del 2001

Preguntes a l'aire a tomb de Julio Iglesias

Es pot dir que Julio Iglesias ha substituït el cantant d'origen italià Frank Sinatra com a especialista en treballs especials de caràcter internacional?

Té alguna relació el fet que el València FC arribe dos anys consecutius a la final de la Champions League, fet sense precedents i pel qual els valencians estem contents i entretinguts, qüestió aquesta que coincideix en el temps que el senyor Zaplana entra en contactes «comercials» amb els «representants» del cantant Julio Iglesias, per a «promocionar», diuen, a la Comunitat valenciana contractant, amb diners públics, a empreses que evadeixen impostos?

Estem davant l'atrancament perfecte?

Estem davant d'una fugida de capitals, en aquest cas de diners públics, que mitjançant una operació, diuen, de promoció d'un

producte, en aquest cas la Comunitat Valenciana, es trauen diners de l'Estat i tot això dintre de la llei, diuen, i a plena llum del dia?

Es pot dir que les «tècniques» han millorat molt des dels mètodes de Vila-Reyes a l'actualitat?

Zaplana és un més en la «carena»? BANCAIXA (Gil Terrón i demés) pinten també en aquesta història?

Pot ja un empresari valencià qualsevol contractar als «representants» de Julio Iglesias per a promocionar el seu producte i «pagar» de la mateixa manera que ho ha fet el «nostre» President?

Com han pagat els de PORCELANOSA a les seues «celebritats» convidades?

Estàvem, tots nosaltres, assistint també a una «representació» d'una «promoció» d'un producte a l'estil paradigmàtic encetat per Zaplana i els «amics» de Julio Iglesias?

La presència del Príncep de Gal·les en la «promoció» de PORCELANOSA, responia a un «treball» a l'estil de Julio Iglesias o simplement era per a justificar que els seus diners eren encara més «viatgers» que els de l'IVEX?

Per cert. Què feia l'altre dia Julio Iglesias amb el cap d'Estat de l'Argentina? Mantenia «relacions comercials» per a també «promocionar» el seu país?

Estem «exportant» ja el model valencià/espanyol de «promoció» i servim d'«exemple» a l'igual que la nostra «transició»?

AIPSOE li toca jugar el paper de «pin pam pum» de fira?

Si no existira caldria inventar-lo?

No serà realment un «invent»?

Per quan de temps podrem continuar fent preguntes? Ω

ANNA Notícies.

S A L M 6 -

Contra la colonització espanyola, contra el genocidi cultural del P.P.

No em reprenguis, Senyor, tan durament

1 Per al mestre de cor. Amb instruments de corda. A la tonada de «Haixeminit». Salm del recull de David.	6 Entre els morts no hi ha qui et celebri: qui pot lloar-te a la terra dels morts?
2 No em reprenguis, Senyor, tan durament, no em corregeixis amb tant de rigor.	7 Estic esgotat de tants gemecs, tota la nit no paro de plorar, deixo el llit amarat de llàgrimes.
3 Compadeix-te de mi, Senyor: vaig perdent força. Guareix-me, Senyor: el meu cos es desfà.	8 Els ulls se'm consumeixen de tristesa, s'afebleixen, envoltat com estic de tants contraris.
4 Tot jo vaig desfent-me. I tu, Senyor, què esperes?	9 Aparteu-vos de mi, gent malèfica! El Senyor escolta el meu plor.
5 Torna, Senyor; salva'm la vida, allibera'm per l'amor que em tens.	10 El Senyor escolta la meua súplica i acull la meua pregària.
	11 Els enemics, confosos i desfets, tornaran enrere en un instant. Ω

M A N A C O R

Fa 3 anys que en Mateu Català i en Miquel Pastor obren el Taller Cronomotor al Passeig Ferrocarril de Manacor. Reparació de cotxes i venda de vehicles usats. Tel. 971 551 981

En Joan Fullana i en Miquel Llull són els amos de Lacats Fullana Llull a Manacor. Un taller gran de devers un quartó de terreny amb una quinzena d'operaris. El seus avantpassats Joan Fullana i Miquel Llull ho varen obrir fa 60 anys. Tel. 971 550 221

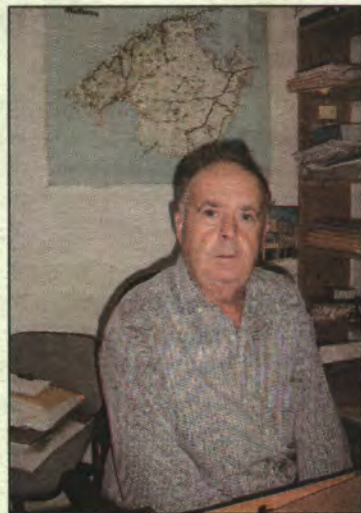
Fa 15 anys que en Miquel Quitxeta regenta la Fusteria Can Quitxeta a la barriada de Fartàritx de Manacor. Tel. 971 555 060

Fa 12 anys que n'Antoni Rodríguez regenta el Bar Sa Font a Baix des Cos de Manacor. Tel. 971 844 554

Fa 3 anys que en Guillem Busquets ha obert l'oficina d'assegurances Grupama al carrer Puis XII de Manacor. Aquesta companyia fou fundada a París fa 160 anys. Tel. 971 845 384

Fa 24 anys que en Joaquim Muñoz va obrir el taller de fontaneria, calefacció i aire condicionat Muñoz a la Plaça de Joan March de Manacor. Tel. 971 552 117

Fa un any que en Gabriel Joan ha obert la botiga d'informàtica Jocs Jocs a la barriada de l'Institut de Manacor. Tel. 971 843 106

Fa tres mesos que n'Antoni Lechado i na Bàrbara Artiques se feren càrrec del Forn Can Teres a l'Avinguda del Torrent de Manacor. És un forn de llenya. Tel. 971 551 105

Fa 15 dies que en Jaume Vaquer ha obert la botiga de cactus, adobs i altres elements de jardineria s'Aguaro al carrer de l'Amistat de Manacor. Fa molts d'anys que en Jaume cultiva cactus a la seva finca de sa Gruta. Tel. 600 550 816

Fa 22 anys que na Margalida Fuster és la madona de Can Gaspar des Llums a Manacor. Fans instal·lacions elèctriques i venen material. El seu padri Gaspar va obrir aquest local l'any 1916, però abans ja feia d'electricista i tenia una destil·leria d'alcohol i de licors. En Gaspar Fuster fou un dels primers electricistes de Mallorca. Tel. 971 550 129

Fa 6 anys que la família Muñoz regenta el taller de pintar i lacar mobles Muñoz al carrer Capità Cortés de Manacor. Tel. 971 845 172

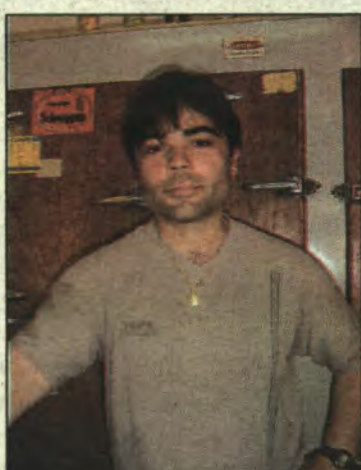
Na Maria Josep Calero és la madona jove del Bar Neptú a la barriada de l'Institut de Manacor. Els dies feiners, entrapans i els diumenges xurros amb xocolata. Tel. 971 846 302

Fa 40 anys que en Montserrat Galmès i na Sebastiana Fons obren l'Armeria Montserrat a l'Avinguda Mossèn Alcover de Manacor. Tel. 971 551 567

Fa mig any que en Lluís Garcia ha obert la perruqueria unisex Lluís al Passeig de na Camel·la de Manacor. Tel. 971 550 246

Fa 8 mesos que en Pere Fernández regenta el Bar Mallorquí a Baix des Cos de Manacor. Tel. 971 559 136

Fa 15 dies que n'Antoni Garriga i en Joan Rosselló han obert la botiga d'ordinadors nous i de segona mà Crom@ Computers a la barriada de l'Institut de Manacor. Han patentat la marca d'ordinadors Crom@. A la foto amb el tècnic Antoni Febrer. Tel. 971 559 915

Fa 5 anys que en Gabriel Mestre regenta l'Administració de Loteries de l'Avinguda Salvador Joan de Manacor. Abans la tenia a Petra. Tel. 971 845 360

M A N A C O R

Fa 14 anys que en Joan Mateu i Montserrat regenta al Bar-Pensió Can Guixa a la barriada de l'Antigor de Manacor. Són 32 places hoteleres, les úniques de Manacor, que actualment estan totes plenes. Despatxa menús a 900 ptes. Són pare, en Pere Mateu va obrir aquest establiment fa 52 anys. Tel. 971 553 697

Fa un any que en Francesc Olivera va jubilar i va tancar la papereria Jape a la Plaça de s'Antigor de Manacor. Ara te cura dels tarongers a la seva finca de s'Arenal de Felanitx. A la foto amb el seu net Xisco. Tel. 971 550 990

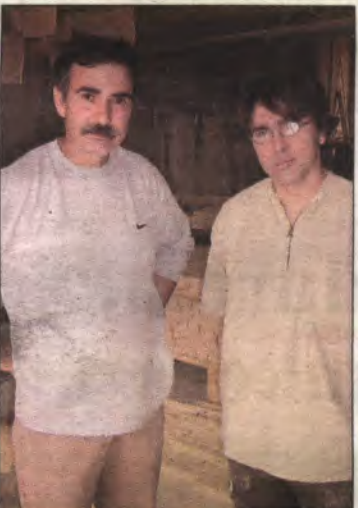
Fa 14 anys que en Gabriel Ginard i na Dolors González s'associaren per obrir la botiga d'informàtica Infoestandar a la barriada del Mercat de Manacor. Tel. 971 555 705

Fa 20 anys que la família de can Mola fundaren el Taller d'emmarcació eubó al carrer Viriato de Manacor. Ara fa 2 mesos s'han traslladat al carrer de ses Parres. Tel. 971 550 713

Fa 42 anys que n'Antoni Joan regenta la Ferreria can Puça a la barriada de na Camel·la de Manacor. Està especialitzat en vergues i corretges de persiana. Son pare va obrir aquesta ferreria fa 80 anys. Tel. 971 550 510

Fa 9 anys que els Germans Gomila regenten la Cadireria Gomila a la barriada de Fartàritx de Manacor. Tel. 971 843 938

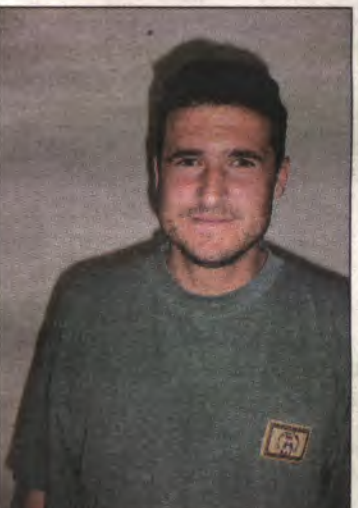
Fa 23 anys que en Bartomeu Nicolau regenta amb en Miquel Sureda el Taller d'electricitat de l'Automòbil Nicolau-Sureda a la barriada de l'Institut de Manacor. Tel. 971 552 209

Fa 8 anys que en Nofre Aguiló, en Xerafi Garrido i en Xisco Miró s'associaren per fundar l'empresa Tir de Toldos i Rètols al carrer de ses Parres de Manacor. Tel. 971 844 443.

Fa 7 anys que n'Antoni Lull regenta la Cadireria Llevant 93 al carrer de Capdepera de Manacor. Fabrica cadires i taules. Tel. 971 555 226

Fa un any que en Sion Sánchez va obrir la tapisseria Art Tapís a la barriada de l'Institut de Manacor. Tel. 971 551 608

Fa 10 anys que en Jaume Bauça regenta la Fusteria Bisch-Bauça a la barriada de Fartàritx de Manacor. Tel. 971 843 263

Fa 6 anys que en Rafel Nadal s'ha jubilat. Durant 41 anys fou director de la Banda de Música de Manacor i de la Capella de Manacor. Avui és director de la Camerata Orquestra de Llevant, director artístic i musical de les Gales dels Hams Festival Internacional de Música Dansa i Teatre. En Rafel és el pare del jugador de futbol Miquel Àngel Nadal i padrí del campió del món de tennis en la seva categoria que és en Rafel Nadal Jr. Tel. 971 820 765

Fa 11 anys que en Joan Miquel Monjo és l'amo del magatzem can Beia a Baix des Cos de Manacor. Comercialitza productes per el camp i sobretot per a l'agricultura ecològica. En Joan té inquietuds cíviques que expressa en les seves cartes al director als diaris i revistes de Mallorca. Tel. 971 550 313

Fa un any i mig que na Francesca Mateu ha obert el Taller de Cortinatges, cobertors i roba de casa al carrer des Pla de Manacor. Tel. 971 559 808

Fa 13 anys que la família de can Coca va obrir el Bar Trèvol a la Barriada de Fartàritx de Manacor. Despatxen berenars i begudes. Tel. 971 555 209

Rafel Nadal jr., campió del món de tennis

Fa mig any que en Pep Boix ha obert la Copisteria Boixart al Passeig de de Camel·la de Manacor. Tel. 971 847 269

Fa 2 anys que n'Andreu Gomila regenta el Bar restaurant des Pla al costat del Col·legi de la Salle de Manacor. Despatxa menús a 900 ptes. Es un bar de l'Atlètic Madrid. Tel. 971 554 428

Polítiques europees d'immigració

picamall@ono.com

CECILI BUELE I RAMIS. DIPUTAT DEL PSM-ENTESA NACIONALISTA AL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

La nova realitat social que comporta l'arribada massiva d'immigrants a Europa, sortosament, està provocant reaccions diverses en àmbits distints i amb formes molt variades.

A les illes d'Eivissa i Mallorca, grups d'immigrants s'han tancat durant dos dies dins sengles recintes parroquials, per cridar l'atenció de l'opinió pública illenca envers la problemàtica que els afecta i en demanda d'unes solucions que resultin duradores, efectives i satisfactòries.

La nova realitat social de la immigració, fins i tot, està remouent també els fonaments institucionals d'organismes governamentals a tots els Estats de la Unió Europea.

El passat cap de setmana, una representació del Parlament de les Illes Balears (Srª Francisca Bennàsser, Srª Margalida Capó, Sr. Cecili Buele, Sr. Lluís Isern) participà al III Fòrum «Parlament Europeu i Assumptes Regionals».

L'havia organitzat, per tercer any con-

secutiu, la Delegació a Barcelona de l'Oficina del Parlament Europeu a Espanya, conjuntament amb el Centre Europeu de Regions-IEAP Antena Catalunya.

En aquest III Fòrum, s'hi analitzà el tema «Cap a una política comunitària d'immigració: de Tampere 1999 a Brussel·les/Laeken 2001».

Hi prengueren part eurodiputats com Carles Gasdliba (CDC), Concepció Ferrer (UDC), Juan Andrés Naranjo (PP) o Anna Terron (PSOE), els quals analitzaren la comunicació de la Comissió Europea sobre la política d'immigració, que va ser exposada per Francisco Fonseca-Morillo, Cap del Gabinet adjunt del Comissari europeu d'Assumptes d'Interior i Justícia.

En diverses taules rodones, entorn de les distintes perspectives de la política d'immigració, intervingueren representants dels Consolats de Polònia, Equador i Marroc, com també d'algunes Comu-

nitats Autònomes (Junta d'Andalusia, Govern de La Rioja, Generalitat de Catalunya) i del municipi murcià de Lorca en la persona del seu Batle, Sr. Miguel Navarro.

Com a diputat del PSM-Entesa Nacionalista, crec que s'hi aconseguí un dels objectius: afavorir l'intercanvi d'informació i opinions entre diputats i diputades del Parlament Europeu i diputats i diputades de Parlaments autonòmics, com també d'autoritats regionals i locals sobre temes de la Unió Europea molt relacionats amb les competències d'autoritats regionals i locals.

Des del PSM-Entesa Nacionalista constatarem que, tot i haver-hi certes peculiaritats singulars a cada redol, la realitat social de la immigració presenta per tot arreu uns trets comuns que la caracteritzen.

També creim que, lluny d'anar-se passant la pilota d'una banda a l'altra, fa falta prendre amb caràcter d'urgència unes solu-

cions que han de ser adoptades conjuntament per totes les administracions públiques afectades, amb la col·laboració ineludible d'entitats i organitzacions socials.

Serà coincidència. Però fou justament quan acabaven aquestes Jornades que ens assabentàrem que, el mateix dia que s'havien iniciat, un grup d'immigrants havien decidit de realitzar un tancament dins recintes parroquials de Mallorca i d'Eivissa, reivindicant un millor tractament per part de les institucions públiques illenques.

Des del PSM-Entesa Nacionalista consideram que allò que no es pot fer de cap de les maneres és pretendre mantenir tancats els ulls, les mans o les orelles a una realitat social que està afectant de manera molt seriosa i imparabile la nostra realitat social més immediata.

Tots hi hem de posar a l'abast els recursos disponibles, econòmics, materials i humans. I, si es comprova que aquests resulten insuficients, n'haurem d'obtenir d'altres, molt més efectius encara.

Amb això ens hi estam jugant, ni més ni manco, el futur del nostre poble. I, el que resulta més rellevant encara, una permanència digna del nostre país dins l'Europa del segle XXI. Ω

Mallorca, 27 de maig de 2001

Nota de premsa d'Esquerra Valenciana

www.esquerravalenciana.org

Fins a quan en Zaplana continuarà rient-se dels valencians?

El professional i magnífic treball d'investigació dut pel periodista del Levante-EMV Francesc Arabí, ens informava com, amb diners públics, el Consell Valencià pagava a la societat Midway International 521 mil dòlars, que se van cobrar en talons nominals amb càrrec al compte de l'IVEX (Institut Valencià de l'Exportació) com anticipi per organitzar el recital de Julio Iglesias a Mèxic, i com al menys 475 mil dòlars d'aquests, des del mateix carrer Colom de la ciutat de València, els talons no se van fer efectius en la sucursal del Banc Suís UBS a Washington, entitat que figurava com a pagadora, sinó que algú els portà al Àrab Bank en València per a que se feren efectius en la sucursal que aquest banc suís té en Nassau en el paradís fiscal de les Illes Caiman a les Bahames. I, el periodista informava, com l'operació ofereix un

doble blindatge a prova de jutges a favor del beneficiari dels diners.

A les preguntes de l'oposició en les Corts valencianes amb un aplom de gran professional en aquests afers Zaplana va demanar, fins i tot per favor, "que s'anés als jutjats. Mai podran trobar una sola taca en l'actuació legal i honrada del Consell"

Amb aquestes declaracions Zaplana se pixa damunt de tots els valencians que en aquests dies estem preparant la nostra declaració de la renda i que amb els diners obtinguts dels nostres impostos el Consell que ell presideix —perquè no l'oblidem la majoria dels valencians el van votar—, paga a delinqüents socials que s'estalvien el pagament d'impostos per utilitzar per al cobrament de les seues factures, paradisos fiscals, en països denunciats per la nostra pròpia Unió Europea. Ω

Sobre la maduresa, des del Búnker

Record vagament, de l'època en què crec que començava a tenir una mica d'ús de raó en

matèria política, ço és de la meua adolescència, que existia un cert debat —de vegades molt acalorat— sobre si la democràcia era o no un sistema convenient. N'hi havia que deien que sí, que a Espanya el Caudillo ja estava a punt de passar a millor vida i que calia fer el que es feia pertot arreu a l'Europa occidental. I, d'altra banda, n'hi havia que deien que no: que la democràcia encara no es podia instaurar de cap manera a l'Estat espanyol, perquè la societat encara no estava prou madura per regir-se a través d'un sistema tan complex. Entre els primers, naturalment, hi havia tota l'oposició democràtica i totes les persones que tenien un mínim de sensibilitat en aquest sentit; els segons estaven format pel que aleshores s'anomenà "búnker". El búnker era format per aquells que s'havien enquistat dins l'anomenat "Movimiento Nacional" (partit únic a l'època del franquisme, petit aclariment històric) i que no en volien canviar ni un sol dels "principios". Els "principios del Movimiento nacional" eren els que regien tota la vida política d'Espanya, i tenien aproximadament la connotació de sagrats. No es podien tocar, ni moure, ni discutir. Allò que deien els "principios del Movimiento" anava directament a missa, i qualsevol persona que els discutís, automàticament, podia ser titllada de "subversiva". I, ja se sap, els subversius són delinqüents, i mereixen ser a la presó, i no a la vida pública discutint qüestions que afecten tothom.

El problema, en realitat, era que aleshores s'estava discutint el franquisme com a sistema polític, i s'estava proposant una obertura democràtica. Naturalment, els

que eren contraris a aquest avanç polític indiscutible (ara, ni tan sols els més aferrissats membres del búnker s'atrevirien a discutir-lo) s'aferraven als "principios del Movimiento" i a la suposada immaduresa de la gent com a claus ardents. No es podien discutir els primers i era òbvia i evident la segona. I, per tant, no es podien introduir els canvis que fessin desembarcar la vida política de l'Estat espanyol en un procés democràtic.

A les pàgines de diaris com Arriba, ABC o, en una línia més dura, El Alcázar, s'esgrimien raons importantíssimes per no avançar democràticament. Per exemple, que hi havia prop de la meitat de la societat espanyola que no considerava bo fer un canvi democràtic. Tant hi feia que més de la meitat restant hi estigués a favor!

No ens ha sonat a res, tota aquesta musiqueta, al llarg de l'última setmana? No hem sentit a dir que una determinada societat no estava prou madura perquè passassin unes certes coses? No ens han bombardejat amb la idea que Euskadi no pot avançar cap a la sobirania perquè només la volen un seixanta per cent dels seus ciutadans? No s'han aferrat tota una pila de líders polítics a la Constitució com abans s'aferrava el búnker als "principios del Movimiento"? On som? Cap on hem avançat? Tornam a fer, col·lectivament, el camí dels crancs?

I, mentrestant, en Fernando Savater continuarà sense conselleria d'Educació a les seues mans, i no podrà desmantellar les ikastoles, escoles en euskara a les que, majoritàriament, els bascos, quan poden escollir, apunten els seus fills i les seues filles! Ω

BERNAT JOAN I MARÍ

RECORDA
Quan hagis llegit aquest
periòdic, si no en fas la
col·lecció, regala'l a un amic,
veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

Treballar els valors

Els Equips de Pastoral de la Política (una subfederació de la Federació de Cristians de Catalunya) ha presentat un document de reflexió a la societat catalana. Certament, arreu dels Països Catalans es plantegen moltes discussions a l'entorn de temes d'actualitat. Tanmateix, també és d'agrair aportacions de fons sobre temes directament polítics.

El document titulat "Valors, Persona i Societat en el Segle XXI" és agosarat. Denuncia, per activa i passiva, la supeditació del poder polític al poder econòmic. Destaca la passivitat del polític alhora de fer la seva feina. De fet, és una de les claus per entendre el desencís dels ciutadans envers la política i els polítics. Curiosament, els polítics no volen fer política. Els seus plantejaments són contradictoris, tant del dret com del revés. En general, com diu el document, es detecta una pràctica de la política poc vinculada al sentir de les persones, evitant enfrontar el valors universals de llibertat i justícia.

Com tantes vegades passa amb els treballs intel·lectuals, el document no contextualitza el seu debat dins el procés d'alliberament dels Països Catalans. Un document que no concreta a quins polítics ni quines institucions es refereix. Un document que no identifica la tenalla de poder de l'Estat espanyol, omnipresent en tots els racons de la societat catalana, i en canvi, no relativitza la poca influència de la resta d'administracions actuants dins els territoris de parla catalana.

Succeeix com en la Guerra dels Tres Anys, mal anomenada Guerra civil (1936-39). Sols la generació de Joan Sales va entendre que va ésser una guerra nacional. Els demés continuem mantenint l'equívoc. O no fem res per escatir-ne la veritat. La guerra del Tres Anys, com l'anomena Viçens Vives, és la guerra de la llibertat perduda per enèsima vegada. Igualment, ara, com sempre des de l'assimilació franquista, l'estudi dels reptes de futur per la nostra societat es plantegen de manera viciada. No

volent ésser considerats des de l'òptica d'una posició de partida irrefutable: l'ocupació de les llibertats nacionals dels Països Catalans.

No obstant, una de les virtuts del text dels Equips de Pastoral Política és la defensa dels atributs cívics i socials. Per ells, desenvolupats en profunditat, són possibles l'autonomia i la dignitat de la persona. Per el cas, com el català, de que els actors principals siguin les persones i les estructures cíviques i veïnals, no hi ha perill de disgregació nacional. L'enfortiment de la comunitat, sigui al nivell que sigui, però sobretot, el familiar, el veïnal i el laboral, suposa, en definitiva, indirectament, un enfortiment nacional.

Aquestes màximes han funcionat fins al moment amb bons resultats. Però cal recordar que aquells ancoratges socials que permetien aquesta mena de fidelitats, la nova societat de la globalització els està destruint. La pèrdua de conviccions religioses, el buidament de contingut vital de les ideologies, la precarietat en el món del treball entre els joves i els grans, el desarrelament de les ciutats i la mobilitat en l'habitatge, la crisi dels conceptes familiars amb fortes confusions semàntiques,... evidencien que no està en joc només el model de convivència, sinó indirectament, els llaços bàsics de vertebració nacional que fins al moment ens havien donat resultat. Davant la nova situació, que ja és un fet, les propostes de dinamització nacional han d'ésser molt més agressives. Els reptes que sorgeixen no ens poden deixar indiferents. I, si tal vegada, es presenten ocasions per identificar sortides a l'estancament de la situació política catalana, cal no deixar perdre l'ocasió. Ara, ens passen les ocasions sense aprofitar-les. Fer política avui als Països Catalans és posicionar-se per la llibertat i la independència dels territoris de parla catalana. Ω

Llorenç Prats-Segarra catalunyacam-pus@correu.vilaweb.com

A Mallorca, festes mallorquines

Aquest és el titular de la proclama del Lobby per la Independència amb motiu de la proliferació de "ferias de abril", promocionades amb diners públics pels ajunaments de Mallorca i en el que denuncien les incoherències que s'estan fent a les nostres illes, en la nostra societat, en la que existiesen individus i individués que, vingues de fora, pretenen aniquilar la nostra cultura, llengua i costums, i anar-les substituint per la de "ellos", la d'Aznar i Cia, la que "ellos" promouen de manera brutal per tots els mitjans de comunicació estatals (TV, emissores de ràdio, periòdics, revistes... tots ells mediatitzats pel poder estatal que maneja al seu capritx el senyor Aznar i els seus, que ja fa temps declaren la guerra sense quarter qualsevol cultura que no sie la seva, andalusa en lo cultura i festiu, castellana en allò lingüístic, la que representa els valors d'una política uniformadora, la tradicional, la conservadora, la d'un sol Déu, una sola pàtria, una sola bandera. La que margina les comunitats amb llengua pròpia com la catalana, la basca i la gallega.

La proclama denuncia també el greuge que s'està fent Ω.

La medicina preventiva

L'economia sanitària imposa la prevenció mèdica com a forma d'estalvi.

Prevenir és més econòmic que curar, i Sanitat aposta per la prevenció per reduir els enormes costos que es deriven de l'atenció al malalt. Una notícia ha aparegut en aquest sentit darrerament: Sanitat a Girona crida a consulta 50.000 dones per fer-los proves preventives del càncer de mama. Les dades són evidents i preocupants, cada any es detecten 250 casos de càncer de mama a les comarques gironines. Aquesta xifra suposa el 45 % dels càncers femenins detectats al llarg d'un any. La majoria d'aquests càncers tenen solució positiva si es diagnostiquen a temps. El Departament de Sanitat convoca les gironines a fer-se la prova de mamografia i donarà facilitats d'horaris i dies per no poder tenir excuses vàlides per no fer aquesta prova, que serà totalment gratuïta i innòcua i es començarà per les comarques de la Selva i la Garrotxa. Demanen la col·laboració de totes les dones perquè detectar la malaltia a temps evitarà actuacions quirúrgiques tan dràstiques com les mastectomies.

Un català desenvolupa als Estats Units una tècnica per prevenir els infarts.

Valentí Fuster ha perfeccionat durant deu anys, per mitjà de ressonàncies magnètiques, una nova tècnica que permet veure amb alta definició les restes de colesterol que s'adhereixen a les parets dels conductes sanguinis i que poden provocar, a la llarga, infarts o accidents vasculars cerebrals. Valentí Fuster és cardiòleg de l'hospital Mount Sinai, de Nova York, i va presentar la setmana passada la conclusió dels deu anys d'investigació a Barcelona. Entre el 25 % i el 50% de les persones que pateixen un infart no han tingut mai cap avís previ.

Aquesta tècnica aplicada a persones entre el 30 i els 40 anys podria detectar possibles riscos d'infart. La perfecció de les imatges obtingudes permet fer un seguiment de la situació interior dels conductes sanguinis.

La prevenció com a alternativa més econòmica. Com que l'economia és el millor raonament que es pot fer als responsables sanitaris, els científics estan apostant per la prevenció, perquè és la millor manera d'assegurar un futur més agradable i suposa un estalvi important en la despesa pública. Segons la dita popular, «és millor prevenir que curar», però, curiosament, les administracions no havien apostat mai per aquesta opció. Ara, quan les despeses són tan elevades i l'amenaça del col·lapse econòmic és un fet possible, sorgeixen oportunitats per aquells que sempre havien apostat per la prevenció. Cal, però, conscienciar no solament les autoritats sanitàries, sinó la població en general. L'educació de la prevenció tardarà temps a entrar en la nostra societat. Existeix pànic entre bona part de gent per fer-se proves. «Si vaig al metge», acostumen a dir, «segur que em troben alguna cosa». La conclusió és no fer les típiques revisions. Haurem de canviar el xip i pensar que la prevenció és la millor política sanitària. Ω

ANNA Agència de Notícies Alternativa del País Valencià

[149] 01.05.08 anna@xarxaneta.org Tots els ANNA's en <http://llibertat.com/annanoticies>

Les quatre barres de la senyera a Milà

L'equip punter dels Països Catalans, el València CF ha guanyat aquesta nit al Leeds United en la

Champions League. L'equip blanc i negre que passeja amb orgull les quatre barres del seu escut per tot

Europa, pot fer realitat el crit que l'any passat, en perdre contra l'equip estranger del Real Madrid, vam cridar: NO PASSA RES, LA COPA L'ANY QUE VE.

Des d'ANNA notícies i des del darrer racó dels Països Catalans, tot un clam: AMUNT VALÈNCIA !! Ω

Els catalans estam mancats psicològicament d'autodisciplina

Un exèrcit o un equip, ni que no tinguin guerres o partits oficials, han d'ensinistrar-se. La mentalitat anglosaxona és molt metòdica, sistemàtica. Ami m'encisa, troba la gent d'allà dalt fascinants i mir d'imitar-la des d'una comprensió interior de per què ells són així i tiren endavant, i nosaltres no. He conegut prou gent del nord europeu i americà i estic convençut que són metòdics i sistemàtics per una qüestió cultural: tradicionalment han estat educats, des de petits, en l'estudi sistemàtic de la Bíblia, i això els fa ensinistrar-se molt a pensar (a través de contrastar versets sobre el

que va bé o no va bé en la vida). Sempre estan cavil·lejant, tenen un costum analític profundament arrelat i amb moltíssimes derivacions, mentre els mediterranis pensem en falles i sucosos plats de dieta mediterrània, que no autodisciplinens ni miqueta. Per això ells són lliures i nosaltres esclaus. Ells llegien i estudiaven durant els segles que nosaltres sols fèiem processons amb ciris i miraven qui el duia més llarg, i la que lluia la mantellina més cara. Ells ja llegien (la Bíblia generalment) quan a ca nostra la gent no volia ni aprendre a llegir per por de ser acusats -a la Inquisició per

algun enemic-de llegir llibres prohibits (castigat amb foguera i confiscació de béns durant els Austries). Ho tenen realment molt arrelat i nosaltres no. Igualment, era molt més perillosa ací qualsevol recerca científica que no allà dalt, on tenien llibertat de consciència i de religió (origen de la resta de llibertats democràtiques modernes). De vegades, quan escric o llig, la gent del meu entorn em fa: "No llegisques/escrigues tant que t'eixirà fum": es tracta sens dubte d'un atavisme de l'època inquisitorial, aquesta passió per l'analfabetisme. Ω

Ricard Colom

Autobombo

Estava llegint per 10ª vegada el meu article " Continua? Doncs continuo ", publicat a l'ESTEL de Mallorca, www.paisoscatalans.org/estel focifum@teletel.es quan rebo el següent número en la que em veig publicat no un sinó dos treballs, un es "Ens deixen?" i l'altre " Si ho entenc que em <bomben>, però sols la primera pàgina ja val els diners que és paguen, (es nota molt que sóc un " forofo"?)".

Passa el mateix que molts dies en Vilaweb hom es pot treure ixa mala bava que porta al damunt, gràcies VILAWEB per servir segurament a més d'un de medicina. M'agradaria fer-vos un suggeriment als que useu els seus serveis, i que els vostres treballs és poden dir OLE, podríeu fotocopiar-los i repartir-los a la vostra barriada, (ensenyar al que no sap, és, diuen, un acte cristià, i jo no em trobaria tan sol.

L'últim treball que vaig fer eren unes aferratinetes que deia això.- <Estem contra el CRIM i... deixem que els castellans ens maten el CATALÀ? I encara els premiem votant-los!!>

Voleu dir que nosaltres no som còmplices?.

Fa poca estona estava jugant al "tute" i un jugador "de izquierdas" ha fet el següent comentari (que coño!! en España un solo idioma como en Francia, Italia, Alemania,) i jo pensava no hi ha dubte, em volen MORT i no hi ha ni "CRISTO" que els diga que això de MATAR està mal fet. Quin Bisbe els haurà donat la "Bula" per MATAR-NOS? serà el de Tarragona?. Ω

Josep Casalta i Casesnoves

Protestes en contra de la desfilada militar a Alacant

"Davant de la propera celebració el 2 de juny del dia de les forces armades a Alacant, diferents col·lectius socials, estudiantils, polítics i sindicals han conformat una Plataforma Antimilitarista amb l'objectiu de fer públic el seu rebuig no sols a la desfilada militar sinó a les diferents manifestacions del militarisme i els exèrcits"

ALACANT.- El proper dia 2 de juny hi ha una parada militar a Alacant, amb la seva desfilada, el seu desembarcament, etc, a la que assistiran segur polítics, empresaris, el monarca, i demés.

A ningú amb dos dits de front, se li escapa quin és el paper de l'exèrcit: defensar els interessos dels poderosos, ser la força armada del poder, per mes que ens vulguin pintar l'exèrcit com a col·lectiu humanitari.

La força armada d'un poder que expressa de diferents formes i ens oprimeix quotidianament. La força armada dels rics, dels empresaris, dels banquers, dels polítics, dels yupis, dels pijos, dels fatxes,... de tots aquelles persones i institucions que viuen de les nostres misèries (del nostre treball, del nostre atur, del nostre avorriment, dels nostres sacrificis,...).

La força armada d'un poder que exerceixen a l'àmbit internacional per defensar els interessos de les grans empreses multinacionals que oprimeixen i assassinen pobles sencers, exploten, i fan malbé la natura.

El dia 2 de juny l'estament militar es passejarà per Alacant per que tots entenguem que el poder és fort, per demostrar que tot està lligat i ben lligat.

I si per això no fos prou prepotència i xuleria, escullen Alacant per ser una ciutat "tranquil·la" on ningú s'atreveix a protestar. Per que Zaplana i Alperi li han dit al seu amic Aznar que la gent d'aquest poble pasa de tot i que aquí no passarà el de l'any anterior a Barcelona (on hi va haver protestes generalitzades).

El dia 2 de juny tots els que ens fan la vida impossible faran ostentació de la seva força i esperaran que ens quedem mirant i aplaudint.

Donem una lliçó, prenem la revenja.

Fes pintades contra la parada i el que representa, col·loca pancartes, enganxa cartells, parla amb els amics i organitzat, fes actes de protesta.

Que aquesta gent es porti una sorpresa, demostra que no estem tant morts com ells es pensen. Ω

Plataforma Antimilitarista d'Alacant 15/05/01

Absolució d'un noi lleidetà acusat d'insultar un mosso d'esquadra

Juneda/Lleida.- El jutge d'instrucció nº8 de Lleida ha decretat l'absolució d'un suposat delictu contra l'ordre públic, d'un noi de Juneda (Les Garrigues), que el passat dia 10 de febrer anava en cotxe acompanyat d'un altre noi pels voltants de Lleida, quan es va creuar amb una dotació dels mossos d'esquadra i suposadament els hi va fer un gest insultant. Segons el "parte" dels mossos d'esquadra, el noi va aixecar la mà amb el dit cor alçat, fent així un gest insultant cap els agents, alhora que gesticulava paraules que no van poder comprendre. El jutge, a la sentència absolutòria, recredita als mossos la seva actitud sobre dimensionada per uns fets tan lleus que no constitueixen cap delictu. Ω

Contra-Infos 8/5/0 1

Pintades i amenaces de mort a un militant de l'AFAPP

VITORIA/GASTEIZ.- El passat 3 de maig per la tarda van ser descobertes varies pintades, amb amenaces de mort en el barri de Errota, contra el militant de l'AFAPP d'Euskal Herria i membre de la radio lliure alavesa Hala Bedi Irratia, amb inicials E.C. on es locutor del programa " A la calle". A les pintades, en las que s'inclou el nom i cognom complet del membre de l'AFAPP, a la pintada diu textualment: "Mason de mierda E.C.(aquí consta el nom complet) terroristas de los GRAPO: ajusticimemiento!", "Como emitas un puto programa mas la cagas, te vamos a matar rojo de mierda", "E.C. nos cagaremos en tu cadaver", "A la calle no, a callarse!". Acompanya-

des d'altres com: "Que se pudra Brotons", "Jude Nein", "Waffen SS", "Sionista", etc, a totes hi havia símbols fascistas com la creu celta nazi, forques, i punts de mira.

Aquest tipus d'amenaces de mort es suma a les que van patir també a un bar del barri d'Aranbizkarr a Gasteiz, o a la tenda d'un candidat d'EH a Judiz-mendi, també a Gasteiz.

Aquests tipus d'atacs no són si no un punt i seguit dels que els militants de l'AFAPP estan patint a les últimes setmanes (per mitjà de amenaces de mort o guerra bruta) en punts com a Sevilla, A Coruña, Vigo i Madrid. Contra-Infos 15/05/01. Ω

Infància i família

Cada dia malauradament és més comuna la problemàtica a l'entorn del progenitor sense custodia. Esporàdicament salten a la llum pública casos de segrests d'infants per part de pares delerosos de la seva companyia però sense autorització judicial per gaudir-ne. És una complexitat més de la nostra societat.

Enrera queden els debats al projecte de llei del divorci, on es va consumir la darrera angoixa de tota una generació. I com algun parlamentari d'UDC, dins de l'extinta Minoria Catalana a la capital del Regne, va exclamar "-.... I a més, està el problema dels fills. Algú ha pensat en el problema dels fills? Què en farem dels fills?".

Avui, passants els anys els Jutjats de Família, eufemisme políticament correcte que tracta de desamor i baralles entre adults, s'han convertit en un laberint econòmic-administratiu pitjor que qualsevol mal marit o mala muller.

Més d'una vegada, hom ha confessat que amb la separació i divorci per fi s'alliberaria d'un problema ignorant que els nous problemes serien d'una escala immensament pitjors. Entre ells, especialment, el galimaties judicial a l'entorn de règims de visites i qüestions de custodia dels fills.

Un cas especial i sovint ignorat és el progenitor sense custodia. És un tema tabú. Des del moment en que un jutge retira la pàtria potestat (antiga denominació) a un adult envers el seu fill menor, és que hi ha motius greus que ho justifiquen. No obstant això, cal preguntar-se, fins a quin punt, aquesta decisió judicial pot destruir la família natural. La família dels progenitors biològics. O la família d'aquells que un dia es van estimar apassionadament. La família de la feblesa davant unes circumstàncies socials adverses i difícils.

Davant d'aquesta complexitat, la societat civil pot reaccionar-hi, i així ho fa. Han sorgit asso-

ciacions d'afectats, que amb més o menys complexitat del Jutjat de Família, esdevenen punt de trobada familiar, per els casos de visites tutelades. La societat civil, pot així conformar i oferir espais "neutrals", en els qual els fills i els pares, només són això, fills i pares. Lluny del context de les agressions, de les baralles o del desamor que va provocar un desenllaç tan tràgic.

És molt difícil viure en aquestes circumstàncies la normalitat familiar. La tranquil·litat de saber-se protegit, valorat i defensat, en contra de qualsevol inclemència o contra tot pronòstic. Malauradament, algú va permetre posar data de caducitat a la família, des del moment en que es podia extingir una determinada relació d'afecte amb el propòsit durador de formar un nucli de convivència on poguessin créixer un fills.

La realitat és obstinada. Els pares que no tenen la custodia, encara volen veure els seus fills. Costa negar aquesta evidència, tot i que la pràctica processal dels jutjats ho fa realment complicat.

Els fills menors, els infants, són els que reben totes les conseqüències. Els cal tota mena de protecció, per exagerada que sembli, i per damunt de tot cal garantir la seguretat física i psíquica dels petits, quan les controvèrsies dels pares adults són fortes.

El dubte de veritat és si pot existir una nova família per el menor que ha viscut el drama de la violència de tota mena entre els seus progenitors.

És un dubte raonable, doncs els fills de la llei del divorci comencen a ésser adults. I els joves d'avui tenen por de constituir-se en família duradora, per lligams de constància i d'entrega. Potser han conegut la cara amarga d'una cosa que mai s'hauria d'haver desfermat. Ω

Llorenç Prats-Segarra

M E S C L A T

Opinions, Propostes, i Exigències

Un poble que prefereix la pau a la justícia, no mereix tenir pau ni justícia, això ho deieu vosaltres abans quan no podíeu estar repapiats als vostres desitjats seients, que no us an recordeu? doncs us faig memòria, crec que ja es hora d'enviar-vos a fer la mà amb les vostres noves teories que els catalans ens hen d'aguantar per tota l'eternitat en ser esclaus. Jo EXIGEIXO ja la LLIBERTAT!! que ja és hora, el català està fart de discriminacions i que a damunt encara se'l titllava de xenòfob-racista-facista-intolerant. Exigeixo els mateixos drets que els castellans.- El CATALÀ IDIOMA OFICIAL PER TOTA ESPANYA o FÒRA EL CASTELLÀ DE TERRA

CATALANA!!!

Proposo tal com volen fer a ses illes, posar un tribut als turistes que la Generalitat també pose un tribut per usar el CASTELLÀ (naturalment, a Castella també el posen si volen l'impost per usar el català allí) vilaweb.com podria fer, una enquesta.... està a favor d'aquestes propostes? quan de temps creu que seria correcte la seva implantació?. Un més tal com va fer en Franco?.....un any?....dos anys?.... tres anys?.... més de tres?....

Prou de ser espanyols de tercera. Volem ser de primera, o deixar de ser espanyols. Ω

Josep Casalta- Vila Real

Manifestacions de la Ministra de Cultura

Extracte de l'entrevista al diari espanyol «El País» del 6 de maig d'enguany, entre el periodista Arcadi Espasa i la ministra espanyola d'INCULTURA Pilar del Castillo.

Com bé ha dit en Francesc Mira (escriptor, antropòleg, historiador, traductor i polític valencià), argumentar que la llengua catalana no ha estat perseguida perquè es continua parlant, és com argumentar que no hi ha hagut l'holocaust nazi perquè encara hi ha jueus vius.

És la negació de la veritat històrica. El revisionisme històric.

Als catalans no ens cal queixar-nos als espanyols per això: només cal donar-li difusió entre els connacionals i mostrar-ho internacionalment arribat al cas.

(...)

P. El que no vaig acabar d'entendre en les paraules del Rei és la voluntat que el castellà quedi al marge d'una violència històrica que han practicat anglesos, francesos...i fins i tot catalans.

R. Ja li dic que les llengües van amb la història del país. En un determinat moment la llengua pot ser també un element que es tracti d'imposar. Però no sé a on volem arribar. No ho dic per les seves preguntes, ho dic perquè un debat com aquest és impensable en altres països europeus. No sé quin és el fi últim del debat, li ho dic sincerament.

P. El debat naix a partir d'una frase que fa del castellà una llengua blanca.

R. No hi ha llengües blanques, excepte la d'aquells països que no s'han mogut del seu lloc.

P. Aleshores, per què el Rei d'Espanya sosté que el castellà és una llengua blanca?

R. La frase no es pot traure de context. Dir o suposar que darrere d'ella

hi ha tota una teoria, és absurd. Però, vaja, jo no discutiré més sobre un discurs del Rei, que ha pronunciat el Rei. El debat que s'ha originat entorn d'això no té res a veure amb si el castellà és o no una llengua blanca. Té a veure amb les aspiracions polítiques de les èlites nacionalistes.

P. No està tan clar. Si a vostè fa mig segle li hagueren prohibit parlar la seva llengua materna, obligant-li a parlar una altra, i mig segle després algú li diguera que aqueixa llengua que li van obligar a parlar no s'identifica amb cap forma de violència, suposo que se sentiria ferida i diria que a vostè sí li van imposar amb violència aqueixa llengua suposadament blanca.

R. Caldria veure quan s'ha prohibit parlar una llengua a Espanya i amb quina intensitat.

P. Què vol dir?

R. Sí, que quan s'ha produït aqueixa imposició.

P. Es va produir després de la guerra civil, a Catalunya i...

R. A Catalunya s'ha parlat català durant tot el franquisme.

P. No, no.

R. Home, que sí... Que si no, no hauria sobreviscut.

P. No, no.

R. Vull dir sobreviscut.. que hauria tingut més dificultats.

P. La intimidació va arribar fins a les saletes d'estar de la burgesia.

R. Ja..., bé, vostès deuen conèixer-ho millor. Però la veritat és que és una llengua que de totes formes s'ha seguit parlant.

P. Per la voluntat de qui la parlava.

R. Bé. El que no em sembla adient és que s'utilitzi una frase del Rei per a promoure debats que no s'adeqüen al context en què aqueixa frase s'ha pronunciat. Ω

(...)

Més actuacions indignants

Indigna i indignant resulta l'actuació que, de manera continuada, estan duent a terme els representants de l'INSALUD a les Illes Balears.

Per si no bastava amb la visita sorprenent de la Ministra de Sanitat a les inacabades instal·lacions de l'hospital Son Llätzer de Palma, prometent una obertura que encara està per confirmar.

O amb les declaracions del Director Provincial, donant la culpa al Govern de les Illes Balears i a la Conselleria de Sanitat del retard en la finalització d'aquestes obres.

O amb el ball de dades que s'està oferint des de Madrid, respecte de l'acabament de les obres i la posada en funcionament d'aquest hospital.

O amb els projectes de rehabilitació de l'hospital de Son Dureta, que duren anys i més anys sense que s'arribin a dur mai a la pràctica.

O amb la inexistència de cap instal·lació hospitalària a l'illa de Formentera.

O amb la deficient atenció sanitària a l'illa d'Eivissa.

O amb la manca de concreció a l'hora d'atendre com cal les necessitats d'assistència hospitalària a l'illa de Menorca.

O amb el funcionament més que discutible de la Fundació que regeix el nou hospital de Manacor.

O amb l'encara inexistent primera pedra de hospital d'Inca.

O amb el pèssim servei d'ambulàncies per al transport de persones malaltes.

Per si no bastava res de tot això, ve a les Illes el senyor Director General d'INSALUD, Josep Maria Bonet, i s'atreveix a reconèixer públicament i amb la cara ben alta el fracàs rotund de la institució que dirigeix, pel que fa a la reforma necessària de l'hospital de Son Dureta.

Ve a dir que «d'allò que s'havia dit fins ara - 12 mil milions de pessetes a invertir-hi -, res de res».

I va la senyora ministra i diu que, de concertació amb l'hospital de Son Llätzer, res de res. Que s'hi farà una fundació. I punt. ¿I del personal sanitari que ha treballat fins ara a l'espera d'in-

corporar-s'hi? Ja es veurà!

¿La cara els hauria de caure de vergonya, a aquest senyor i a aquesta senyora i a tots quants els acompanyen i vénen de Madrid a prendre el pèl - i els doblers - a la ciutadania il·lenca

Des del grup parlamentari del PSM-Entesa reclamam del Govern de les Illes Balears que es faci respectar molt més davant Madrid. Que no se'ns intenti tapar la boca amb la venguda a les nostres illes, sobretot en aquests dies, de gent que és molt famosa per les contradetes de Madrid.

Molt més que gent d'aquesta, allò que més necessitam és que ens n'arribi el gran embalum de recursos econòmics que ens pertoca, com a comunitat que està contribuint, i molt, a l'enriquiment de la resta de l'Estat espanyol.

Tot el que no sia això, serà ben debades i de rebuig. Ω

Mallorca, 2 de juny de 2001.

Cecili Buele i Ramis .

Diputat del PSM-Entesa Nacionalista al Parlament de les Illes Balears

L'arrel de l'amor

PER LEV TOLSTOY M

La història dels pobles antics (que durà mil·lenis i desembocà en la història de Roma) és la d'un canvi des de la comprensió personal i animal de la vida cap a un model social i estatal. Tota la història, des de la Roma imperial i el cristianisme (història que és encara la nostra) és la de la transformació de la comprensió social de la vida en comprensió divina.

Aquesta comprensió divina, il'ensenyament cristià que s'hi basa, governa la nostra vida i es troba a la base de totes les nostres activitats pràctiques i científiques. Els homes de pretesa ciència, per no examinar sinó pels signes exteriors eixa manera divina, el jutgen anacrònic i creuen que no pot tenir per a nosaltres cap sentit (...).

Hi rau, majorment, la font

de les més grosseres errades humanes. Les criatures del més baix esglaó de la comprensió de la vida entren en contacte amb les manifestacions d'un pla superior. Però en lloc d'esforçar-se per copsar-ne el sentit i abastar el pla on podrien meditar el problema més intel·ligentment, el tracten amb llur més baixa comprensió prèvia. I llur decisió agosarada és tant major com que no comprenen de què estan parlant.

Molta gent de ciència estudia l'ensenyament del Crist sense superar el nivell de comprensió social de la vida. I tal ensenyament no els sembla sinó una fusió indeterminada i incoherent (...) No la jutgen sinó per les manifestacions externes: catolicisme, protestantisme, dogmes, lluites contra els poders civils. Talment són com sords que jutgen els sentits i les qualitats de la música només pels moviments que veuen fer als músics.

Alguns pretenen que l'ensenyament moral del cristianisme és bo, però exagerat (...). Repeteixen el que els jueus afirmaven i no podien deixar d'afirmar; en no comprendre les paraules del Mestre, el crucificaren.

Així, al parer dels entesos d'avui, la llei jueva "ull per ull

i dent per dent", la del just càstig, formulada fa 5.000 anys, fóra més racional que la llei de l'amor (...).

Els predicadors de la fraternitat positiva, comunista, social, proposen, per auxiliar l'amor humà que s'esgota, l'amor cristià.

Llur positivisme es fonamentava en l'amor a si mateix. Tal amor, en passar del jo a la família, i a la tribu, país...no

cessa d'afeblir-se. Proposen, com a remei, un amor a la Humanitat sense amor a Déu: uns efectes però sense els fonaments originals.

Tal amor és impossible. On manca la comprensió cristiana de la vida, no hi ha amor cristià; per al qual, en efecte, el sentit de la vida rau en l'amor i en el servei a Déu". Lleó Tolstoi. Ω

CAUSES DEL PATIMENT

PER RICARD COLOM

Colomtaube@hotmail.com

*****

★ CAUSES MORALES: LES NOSTRES ERRADES, EL PLAER, EL VICI, L'EGOISME, LA INJUSTÍCIA, L'ODI.

«L'origen de les nostres penes rau generalment a les nostres errades».

(John Baptiste Massillon, 1653-1742, predicador francès).

«Per un mateix és el mal fet, i és un mateix qui el pateix, per un mateix no és fet el mal, i per un mateix s'esdevé pur. El que és pur i el que és impur, d'un mateix prové: ningú no pot purificar-ne cap d'altre».

(Dhammapada, «Posseir-se un mateix» 12/165).

«Del plaer brolla el patiment i del plaer sorgeix la temor. Si hom és lliure del plaer, és lliure de la por i de la sofrença».

«De la passió brolla el patiment i de la passió sorgeix la temor. Si hom és lliure de la passió, és lliure de la por i de la sofrença».

(Dhammapada, «Els plaers fugissers» 16/212-213).

«I doncs, sàpies ço, tu, home: que la manca de corretja vol dir obrar a tort. Vigila que l'avarícia i el vici no et menin a llargues dolors».

(Dhammapada, «Afranya't i lluita», 18/248).

«És millor no fer res que no pas anar fent a tort, car fer el mal duu dolors que abrasen. Fes, doncs, el bé, car les bones accions no porten mai dolor».

(Dhammapada, «A la foscor», 22/314).

«I quan sa concupiscència el venç, ses sofrences s'acreixen cada vegada més com l'embrollada enfiladissa anomenada birana».

«Però qualsevulla qui en aquest món venç sa concupiscència, veu com sos patiments se li esvaren com gotes d'aigua d'una flor de lotus».

(Dhammapada, La concupiscència, 13/335-336).

«Així com un arbre tallat pot tornar a créixer si ses arrels no han estat ferides i són poderoses, igualment, si les arrels de la concupiscència no són arrencades de quall, la sofrença tornarà a brotar un camí i un altre».

(Dhammapada, La concupiscència, 13/338).

«L'home pertorbat per pensaments errats, les passions egoistes del qual són potents, i que sols cerca els plaers sensuais, fa acreixer sa concupiscència i cada vegada es forja cadenes més feixugues».

(Dhammapada, La concupiscència, 13/349).

«Què se n'identifica, de bé, el Crist amb el patiment del nostre poble! Així semblen clamar moltes cabanes, a muntó racons miserables, a muntó adins les presons i en dolors, molts amb fam de justícia i de pau: "Déu meu, Déu meu, ¿per què m'has abandonat?" No ens ha pas abandonats, és l'hora en què el Fill de Déu va passant amb tota sa càrrega de pecats per l'obediència que Déu li demana per a poder perdonar aquei-

xos pecats de la humanitat d'on deriven totes les injustícies, tots els egoismes».

(8-4-1979, Monsenyor Oscar Arnulfo Romero, arquebisbe de S. Salvador, assassinat per militars feixistes d'El Salvador).

MONS. OSCAR A. ROMERO.

«Una llum amb prou potència per desmascarar la mentida és molt beneficiosa i ben necessària. I aquesta és la claror que ofereix el poble crucificat. Si davant d'ell el primer món no veu la seva pròpia veritat, no sabem què ho podrà fer veure».

Ellacuria ho expressava gràficament de diverses maneres. Deia, tot fent servir la metàfora de la medicina, que per conèixer la salut del primer món calia fer una coproanàlisi, és a dir, un examen d'excrements. Doncs bé, la realitat dels pobles crucificats és la que apareix en aquesta anàlisi. I des de la seva realitat hom coneix la d'aquells que ho produeixen.

...La solució que ofereix avui el primer món és dolenta, fàcticament perquè és irreal, car no és universalitzable. I és dolenta èticament car és deshumanitzant per a tot-hom, per a ells i per al tercer món».

(Jon Sobrino, teòleg basc de la Teologia de l'Alliberament i resident a Ameríndia, a Els pobles crucificats, actual servent sofrent de Jahvè).

ION SOBRINO.

«Ja que he cridat, i heu dit que no, he estès la mà; i ningú no es dona per entès, heu deixat estar tot consell meu, i no heu volgut saber res de la meva repremsió, també jo me'n riuré de la vostra dissort, en faré escarni quan vindrà la vostra paor».

(Proverbis 1:24-26, escrit pel rei israelita Salomó o Xalomon, 970-931 a. C.).

«Qui s'exclama quan li ve una aflicció és que està enamorat del plaer».

(Marc l'Asceta, s. V, 200 capítols sobre la llei espiritual, Cap. 143).

«Suporta els atacs de les tristesses i dolors; mitjançant els quals la providència de Déu

et purifica».

(Talassi de Líbia, s. VI, a "Centúries", 1:28).

«L'ànima embrutida per les passions, s'endureix; i no arriba a creure sense tall ni cauteris».

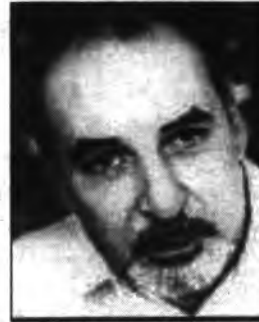
(2:66).

«Proves terribles esperen els endurets; i no els serà permès que en sien alleugerits sense grans penes».

(2:67).

«L'odi virulent i larvat envers el proïsme és l'expressió del sofriment de si mateix».

(Tahar Ben Jellun, n.1945, escriptor marroquí d'origen humil i marginal).

TAHAR BEN JELLUN.

➤ L'AMOR, L'EMPATIA, LA PÈRDUA.

«L'amor és: el patiment de viure lluny de l'ésser estimat».

(Anònim).

«El risc de l'amor és la pèrdua, i el preu de la pèrdua és la pena».

(Hilary Stanton Zunin).

«Així com aquell qui se'n va de sa terra ab cor tot ferm que jamás hi retorn, lleixant amics e fills plorant en torn, cadascú d'ells a ses falces s'aferra dient plorant: "Anar volem ab vós. Oh, no ens lleixau tristes e adolorits!" e ell és forçat els seus haver jaquits: ¿qui pot saber d'aquest les grans dolors?».

(Ausiàs Marc, ca. 1397-1400 Gandia o València-1459, València, "el gran català d'amor mestre").

«Qui et vol bé et farà plorar».

(Refrany).

«N'hi ha prou amb tan poc per a sentir dins l'ànima la simpatia del patiment! Un nin passa impedit, sostingut per dues croses, la seva cara descolorida, els seus ulls sense brillantor. Dissortats els qui no arriegen dins llur ànima aquella tristor del viure i poden continuar-ne indiferents. I no és que calgui maleir la vida davant el patiment, al contrari, la dolor ha d'afirmar-nos com a aguerrits combatents diposats a vèncer-la. Però a quines altures espirituals no haurem de menester d'enlairar-nos per a no dubtar de tot, per a no maleir, per a no blasfemar, per a comprendre, en fi, encara que no sapiem pas explicar-ho, en què pugui escaure's a l'harmonia de totes les coses creades aquella taca trista del patiment d'un infant».

(Jacinto Benavente, 1866-1954, dramaturg foraster).

«Pateixes menys de la mateixa sofrença que de la manera com l'acceptes».

«El patiment és el principal nodriment de l'amor, i qualsevol amor que no s'alimenti amb una mica de sofrença pura mor».

(Comte Maurice Polydore-Marie-Bernard Maeterlinck, 1862 Gant, a Flandes - 1949 Cannas, a Provença, assatgista, poeta i dramaturg flamenc simbolista).

MAURICE MAETERLINCK.

«No hi ha res de tan gran com la decisió i el coratge de la gent disposada a sofrir i sacrificar-se per llur dignitat i llibertat».

(Martin Luther King, 1929-1968, pastor baptista afroamericà, capdavanter dels drets civils i de la lluita contra la guerra del Vietnam).

«Des del primer moment li van lligar les mans darrere, i el van començar a empènyer a cops de culata. Queia el meu germà, no podia protegir-se la cara».

Van estar torturant més de setze dies el meu germà. Hi havia també una dona. L'havien violada i, després, l'havien torturada».

Cada cop que explic això no puc aguantar les llàgrimes...

Ma mare gairebé es moria de tant de dolor. Va abraçar el seu fill, parlava amb el mort, torturat...

Ma mare va ser segrestada i des dels primers dies va ser violada pels alts caps militars del poble».

Desgraciadament, li van tocar tots els patiments que també li havien tocat al seu fill. La torturaven constantment».

Tanmateix, estàvem satisfets perquè sabíem que el cos de ma mare ja no havia de patir més, perquè ja havia passat totes les penes, i era l'únic que ens havia quedat per desitjar, que la matassin ràpidament, que ja no fos viva».

(Rigoberta Menchú, nacionalista/indigenista maia víctima de l'Estat racista crioll de Guatemala i Premi Nobel de la Pau, 1992. Fragments del llibre «Me llamo Rigoberta Menchú, y así me nació la conciencia»).

RIGOBERTA MENCHÚ.

➤ AVÍS I SALVAGUARDA.

«Dolor és és la salvaguardia dels éssers».

(Anatole France, pseudònim de Jacques Anatole François Thibault, 1844-1924, narrador, poeta, crític i assatgista escèptic francès).

«A través d'afliccions Déu està desballestant-nos tot allò que altrament podria haver-nos desballestats».

(John Powell).

«Encara que totes les afliccions són en si mateixes mals, són bones per a nosaltres car ens descobreixen la nostra malaltia i tendeixen a guarir-nos-en».

(John Tillotson).

«...el Senyor, per sa benvolença, havent posat ja des del començ com un fre al gènere humà, puní l'home amb el sofriment i

la dolor, car tenia gran cura de la salvació nostra».

(Joan Crisòstom, 350-407, bisbe de Constantinoble).

«Com en batre el blat el separe de la palla, l'aflicció purifica l'esperit».

(Richard E. Burton).

VOLUNTAT DE DÉU.

«Déu ens xiuxieja en els nostres plers, ens parla a la nostra consciència, però ens crida en els nostres patiments: es tracta de la seva megafonia per a despertar un món sord».

«Sens dubte que el patiment com a megafonia divina és una eina terrible; pot dur a la revolta final i sense repeniment. Però dona l'única oportunitat al dolent a fi que pugui tenir esmena. Treu el vel; planta la senyera de la veritat dins la fortalesa d'una ànima rebel».

(Clive Staples Lewis, 1898-1963, autor cristià britànic).

C.S. LEWIS

«Per què havia jo de capficar-m'hi? No és pas cosa meua, de cavil·lejar a tomb de la meua persona. El meu afer és pensar en Déu. Cosa de Déu és pensar en mi».

(Simone Weil, 3-2-1909-1943, cristianojueva mística, feminista i sindicalista, que auxilià les tropes republicanes durant la Guerra Civil espanyola i treballà en el Govern provisional francès a l'exili).

SIMONE WEIL.

EL SABER.

«El qui augmenta el seu coneixement augmenta també la seva dolor».

(Cohèlet 1:18, llibre de l'Antic Testament).

«A muntó de les nostres dolors morals provenen del fet que tenim noms per a descriure'ls. Els noms serveixen i allarguen dolors passades. La natura animal oblidada».

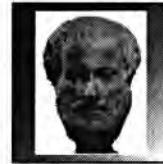
(André Maurois, pseudònim d'Emile

Herzog, 1885-1967, biògraf i historiador francès, estudiós de la civilització anglesa).

PER APRENDRE.

«No podem aprendre sense dolor».

(Aristòtil d'Estagira, 384-322 a.C., filòsof grec, deixeble de Plató i preceptor d'Alexandre Magne, el preferit dels escolàstics).

ARISTÒTIL.

«Per què nosaltres que sols desitgem el benestar hem creat tants motius de dolor? Tal vegada el patiment sia menester per a fer adonar-nos de les coses, tal com sols per dolor sabem on tenim l'estòmac i el fetge».

(Edmond Jaloux, 1878-1949, novel·lista i crític francès).

«L'home no pot bastir-se sense dolor, puix que és alhora el marbre i l'escultor».

(Alexis Carrel, 1873-1944, escriptor, biòleg i metge francès).

«Dolor i malaltia aporten sentit de la realitat a un món alegrement consumista que

sovint viu d'il·lusions pansides i volàtils».

(Joan Bestard).

«L'aflicció ve a nosaltres, no pas per entristir-nos sinó per fer-nos sobris, no pas per afligir-nos sinó per a donar-nos la saviesa».

(Henry Ward Beecher, 1813-1887, protestant congregacionista estatunidenc).

«Déu pot usar els nostres carcellers i torturadors per a castigar-nos per un pecat. Pot dur-los a col·locar-nos dins una cel·la solitària car vol tractar millor amb les nostres ànimes».

«Quan hauràs esdevingut obra mestra de la gràcia, admirada dels àngels, comprendràs el patiment».

(Richard Wurmbrand, pastor evangèlic d'una minoria nacional torturat a Romania pels nazis i els stalinians). Ω

RICHARD WURMBRAND.

*****

Les àrees de servei La Pausa

Senyor director:

Sóc testimoni d'un fet ocorregut el dimarts 29 de maig, al voltant de les 10 h del matí, al bar de l'àrea de serveis La Pausa en els túnels de Vallvidrera, al tram comprès entre el peatge i la sortida de Rubí.

Un senyor de mitjana edat va demanar a la dependenta de torn, reiteradament i en català,

un entrepà de pernil, una cerveza sense alcohol i un tallat amb llet natural. La dependenta va fer cas omís de la seva comanda, encara que l'hi reclamés diverses vegades.

L'esmentat senyor, al final, apujant el to de veu, li va dir a la dependenta: «I vostè per què no em serveix el que li demano, si està servint altres perso-

nes que han arribat després de mi?».

La dependenta va contestar seca, i en castellà: «Es que yo ni hablo ni entiendo el catalán».

El senyor li va replicar, aquesta vegada en castellà: «entonces usted qué hace aquí, si esto es un servicio al público y no entiende ni una palabra de lo que le piden en la lengua ofi-

cial del país».

La dependenta se'n va anar i al tornar va increpar al client en qüestió tot dient-li: «Me ha sabido muy mal lo que me ha dicho, de que qué hago aquí».

El senyor finalment li va replicar: «Peor me sabe a mi ver con tristeza como se trata en este establecimiento a los que hablamos catalán».

Naturalment, la senyora que deia que no entenia el català, no li va servir l'esmorzar: el sen-

yor l'hi va haver de demanar a una altra dependenta que sí que parlava català.

Diversos testimonis com jo mateixa, van contemplar amb estupefacció l'escena, que, d'altra banda, no és un fet aïllat ni singular en aquest tipus d'àrees de servei. Ω

Laura Gaude i Mas
Barcelona

Incongruències a l'àmbit educatiu

D'una manera intuïtiva, la gent sap ben aviat que existeixen dos tipus de lleis: aquelles que es fan complir, i aquelles que no es fan complir. Les primeres estan formades pel grup que, en cas d'incompliment, poden ocasionar algun tipus de sanció. Prenguem un exemple molt clar: les lleis tributàries. Quan arriba el moment de fer-ho, tothom ha de fer la declaració de renda, i tothom ha de pagar els seus impostos. Si a qualcú se li oblidava aquesta disposició, l'autoritat tributària ja se n'encarregaria de fer-li memòria! És més que probable que l'exercici de memorització vagi acompanyat d'una multa (més o menys substancial), que deixi l'oblidat sense gaires ànims de tornar-hi a reincidir. Hem mostrat, doncs, el perfil del primer tipus de lleis: les que s'han de complir.

El perfil de les segones també resulta considerablement fàcil d'esbossar: són lleis que, mal-

grat que uns determinats individus les oblidin olímpicament, no sofriran cap perjudici directe si no les compleixen. En aquest àmbit hi podem situar, per exemple, tota la legislació lingüística (sempre que vagi referida a les llengües de les "comunitats autònomes" i no a l'espanyol; en aquest cas, les sancions també poden produir-se!). Dins l'àmbit educatiu, se suposa que hi ha uns mínims que cal complir. Aquests mínims estan clarament estipulats per la legislació vigent, i, a les illes Balears i Pitiüses són el cinquanta per cent del total de l'activitat educativa de cada grup d'alumnes, dins cada centre escolar. De la meitat per avall, quedam fora dels mínims establerts per la llei. De la meitat cap amunt, no hi ha reglamentació estructurada.

La qüestió, com es pot observar, és una qüestió estrictament horària. Però no totes les qüestions horàries, dins el propi

àmbit de l'educació, són tractades de la mateixa manera. Per exemple, les classes que té diàriament cada professor i els grups que li són assignats també són una "qüestió horària". L'incompliment d'aquesta segona qüestió horària, emperò, sí que pot provocar problemes a qui el practiqui. Si un professor, per exemple, decideix no acudir a la meitat de les seues classes, no serà percebut per l'autoritat educativa de la mateixa manera que si un centre decideix fer només en català la meitat d'allò que resultaria el mínim exigible.

Es tractaria, per tant, d'intentar treballar per fer congruent allò que avui dia és incongruent, si volem treballar perquè el procés de normalització de la llengua catalana sigui efectiu dins l'àmbit de l'ensenyament, aprofitant els mínims espais que, treballosament, hem anat aconseguint durant aquestes últimes dècades. Per això, senzillament,

es podria mostrar la incongruència. Què passaria si, com a mesura de protesta, alguns professors, en un centre on s'incompleixin els mínims d'ensenyament en llengua catalana, decidissin també incomplir els seus horaris? Sancionaria l'autoritat educativa aquests professors i passaria olímpicament de la responsabilitat de les directives en el compliment del Decret de mínims?

Perquè el procés de normalització del català, dins l'ensenyament, realment pugui funcionar, caldrà que l'autoritat educativa faci entrar dins el cap del funcionariat que es dedica a aquesta feina la idea que les disposicions legals al voltant de la llengua entren dins el conjunt de les que s'han de complir. Si no, tot plegat pot acabar assemblant-se a la qüestió de la disciplina urbanística als ajuntaments governats pel PP!. Ω

BERNAT JOAN I MARÍ
President d'Esquerra
Republicana-Balears i Pitiüses

Assassins

No, no hi ha dret l'existència de l'ETA, no, no senyors, però tampoc hi ha dret la meua esclavitud, no, no senyors, de cap manera, no em fa cap gràcia que ETA em pegue dos trets, però encara em fa mes poca gràcia tenir uns amos castellans, que, de cap manera em volen deixar lliure.

Be alguna cosa hauré de fer, quan la paraula no serveix, son sords!!, en dictadura jo no tenia drets, en democràcia ells son els que tenen els seus drets, i jo, tan abans com ara, sols tinc dret a l'esclavitud, estic fart!, ho podeu entendre això!! no? els mitjans de comunicació us han menjat el cervell?

(Dedicat a la tertúlia de Catalunya Ràdio la nit del pròxim dilluns). Ω

Josep Casalta-Vila-real

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA

El ple Renaixement Europeu (1491-1520): ANY 1508-1509

PER RICARD COLOM -

Colomtaube@hotmail.com

DEFENSEM LA NOSTRA HISTÒRIA CONTRA LES MANIPULACIONS DEL P.P. -REAL BORBÒNICA ACADEMIA DE LA HISTÒRIA-, QUE PRETENEN REINSTAURAR D'AMAGAT LA "FORMACIÓ DEL ESPÍRITU NACIONAL" FRANQUISTA.

«La llengua i la història són els botins més preuats a l'hora de sotmetre un poble» (Angel Guimerà).

El P.P. ho sap i per això vol reescriure la nostra Història i tornar a la censura franquista sota les maquiavèliques i mentideres pressions de les «cruzadas antinacionalistas» de les TVs i premsa que controlen. Volen fer de la Història una versió moderna de la «Formación del Espíritu Nacional», tot amagant coses com que els Reis Catòlics eren uns antisemites cobejosos d'or, que els castellans van matar més de 100 milions d'amerindis o que durant segles hi hagué una absoluta censura d'un munt de llibres de molt diversa temàtica fins al punt que qui tingués llibres prohibits acabava a la foguera i fins al punt que molts llibres eren segrestats i reescrits per la censura. Ara, els hereus directes de la Inquisició (el PP via franquisme i integriste espanyolista) volen continuar reescriuint llibres segons els seus abjectes interessos polítics.

(De la revista «El Temps», 28-3-1994).

Jordi Ventura: «La llengua catalana [amb la destrucció de la Bíblia valenciana i la prohibició d'editar-ne d'altres] perdé una ocasió potser única de tocar les classes populars, justament amb les burgeses i els nobles, d'aquella època dels inicis de la seva decadència».

«Hem pensat suficientment en les conseqüències que pogué tenir la prohibició de la Bíblia en català?», es preguntava l'historiador Jordi Ventura en el llibre *Inquisició espanyola i cultura renaixentista al País Valencià*, premi Joan Fuster 1977, publicat l'any 1978 per 3i4.

En aquell primer estudi sobre la Inquisició al país Valencià, Ventura, que fa molts anys que es dedica a treballar sobre els conversos d'origen jueu de tots els Països Catalans, defensava per primer cop una tesi que ara ja ha fet molt de camí, en especial entre els filòlegs universitaris valencians, i també entre els historiadors de la llengua catalana, però que en el seu moment només va trobar menyspreu i escepticisme, bàsicament dels historiadors espanyolistes.

Hi deia l'historiador que hi ha indicis, fets, que ens permeten d'indicar que el Sant Ofici va tenir una incidència negativa important en l'expressió cultural autòctona de les terres valencianes.

Contra la cultura pròpia. «Els processos i les condemnes contra exponents de la cultura autòctona o contra els seus familiars -escrivia- vedaren per molts anys i de manera irremeiable l'expressió d'una cultura pròpia.

En el curs del primer segle de la Inquisició espanyola a València, ens recorda Ventura, desaparegué una capa notable de la societat, base important d'un cercle de lectors i productors de literatura autòctona. Com és, es va preguntar Ventura, que el català arriba al màxim amb el Tirant lo Blanc i els poetes i s'ensorra de cop?

«El fet fou tan ràpid i fulminant -ens recorda- com sobtada és la decadència de la nostra llengua escrita. Els conversos d'origen jueu eren nobles, en part, i mercaders, artesans, intel·lectuals o bé homes de lleis, que constituïen un percentatge important de la societat valenciana de finals del segle XV. Músics, orfebres, escultors, i pintors coneguts. I, sobretot, una llarga rastellera de notaris, de mercaders, d'artesans i de negociants -que ja practicaven, com els Roís, els mètodes més moderns de capitalisme comercial-, els quals acabaren per figurar en les llistes dels reus inquisitorials. La professió de llibreter, al País Valencià i a la resta dels Països Catalans, havia estat tradicionalment jueva i, després, conversa. Eren conversos els que feien els llibres i una gran part dels que els compraven». La llengua autòctona, la llengua parlada, ens fa veure Ventura, sembla interessar gent amb cultura i posició social molt concreta.

«Els de la cultura oficial s'interessen pel llatí. A la noblesa, en general, la cultura els diu molt poc. Qui es pot interessar per la cultura en llengua vulgar, que no estigui lligat ni a l'església ni a la noblesa? Els conversos, una capa social mitjana, gent amb diners, els quals componen la intelligentsia del País valencià».

Coronació d'espines (1508-1509), d'en Jeroni Bosch, National Gallery, Londres.

25-4-1508: El Consell de Cent ordena que el catedràtic de gramàtica llegeixi l'obra d'Antonio de Nebrija.

Comença una crisi al sector de la impremta a València, potser provocada per la pèrdua dels lectors jueus foragitats (les ètnies discriminades, en no poder ser tan extravertides, despleguen molta major capacitat d'estudi i de cultura).

1508: Pesta a València.

Els consellers de Barcelona prohibeixen que cap pobre foraster pugui romandre més de tres dies a ciutat.

Expedició de Díaz de Solís i Vicente Yáñez Pinzón: en cercar un pas marítim vers Àsia recorren part

de la costa mexicana, devers Iucatan (nació maia).

Segon viatge de Las Casas a l'Amèrica.

Amerigo Vespucci és nomenat pilot major de la Casa de Contratación.

Investigació de la Corona sobre l'inquisidor Luce-ro, popularment anomenat Tenebrero, el qual havia processat sense garanties jurídiques i perpetrat innombrables abusos, a Còrdova. Tot i el fort suport reial al Tribunal, la mateixa Corona es veu obligada a aclarir les bestieses d'aquest psicòpata i, ensem, salvar el tribunal d'una condemna explícita. Però, per primera volta, la Inquisició passa d'acusadora a acusada i a tema de debat públic, enmig un gran desprestigi popular.

Elogi de la Follia, d'Erasme de Rotterdam, llibre on ataca el plantejament religiós i pedagògic del seu temps i, per primera volta, les indulgències.

Lliga de Cambray (Alemanya, França, Trastàmars, Papa) contra Venècia, que perd les seves terres a la península itàlica (desfeta d'Agadelo).

El Papa dona els drets de patronatge del Nou Món a la Dinastia hispànica.

Frescos de Miquel Àngel al sostre de la Capella Sixtina i de Rafael a les estances vaticanes.

Els castellans conquisten P. de Gomera.

Goa és ocupada pels portuguesos comandats per Albuquerque.

1508-1557: Llarg mestratge de l'erasmista en Martí Ivarra, nomenat catedràtic de la Universitat de Barcelona.

3-5-1509: Germana de Foix infanta un nadó, Juan, el qual sols viu unes hores: Havia de ser el successor del Catòlic per a la Confederació Catalanoaragonesa. Si hagués sobreviscut, la Confederació hauria tingut rei propi distint al de Castella.

1509: Reial cèdula que instaura teòricament la Inquisició a l'Amèrica.

El paper és usat per primera volta per a empape-rar, a Anglaterra.

Primer viatge portuguès, per Sudàfrica i l'Índia, fins a Malaca.

Neix Joan Calví.

Enric VIII és proclamat rei d'Anglaterra.

Juli II abandona la Lliga de Cambray després de conquerir la disputada Romaniaa.

1509-1510: Ocupació de les places fortes d'Orà i Trípoli per les tropes de Pedro Navarro, el qual derrotà també el rei d'Alger. Els musulmans derroten els castellans a l'illa berber de Gerba. Conquesta castellana de Bugia (Magrib).

Comença la colonització espanyola al mateix continent americà: a les dues costes del golf d'Urabà i al llarg de la costa de l'istme de Panamà.

Creació d'Adam, Capella Sixtina, 1508-1512, Vaticà, Roma, fresc de sostre. Michelangelo Buonarroti.

«Torrent, Alaquàs, i de Vistabella,
 Picanya, Mislata, de Quart i d'Aldaia,
 i de Benetússer, Montcada i Godella,
 d'Albal, d'Alfagar, Patraix, i Gilvella,
 i d'Almussafes, també i d'Alboraya:
 I de Catarroja, Russafa i Sollana,
 també d'Epioca, Carpesa i Paiporta
 de Massamgrell, i de Meliana,
 de Benim clet, i de Borriana,
 i per abreuçar, de tota la horta.
 Venien armats, en tantes maneres
 que no puc estar, del tot no us escriga
 ab uns marraçans, i espases roperes
 i molt engaltades, les grans cervelleres
 i en guarda del nas, cascú una espiga.
 Portant les cuirasses, damunt ben esteses
 sens cloure ni estrènyer, corretges ni baldes,
 cuixots i sagnies, de calces Flandeses,
 cuirasses prou altes, de tall Genoveses
 que fins als genolls, los pleguen les faldes.
 I ab dards, i ses llances, -i esgarradores,
 rodelles també, -i prou taulagines,
 i ronques, i dalls, -i bones fitores,
 i bons galandarts, -basalarts, podadores,
 broquers de set rodes, -i grans pavesines:
 Espases caçudes, -i bons maneresos,
 estocs, i grans atxes, -i bones visarmes,
 gorrals, i manyoples -dels temps que els Francesos
 usaven los muscles, -i contra els Anglesos,
 molt més que no ara, -exercien les armes.
 Veurieu punyals, -i espases guarnides,
 crueres, i poms -del temps de les xapes,
 olent a resclum -les dargues podrides,
 i de les ballestes -les cordes florides,
 i en los pavesins -forats i grans trapés:
 Qui porta la llança -ab l'hasta corcada,
 i plena de pols -i polls de gallina,
 qui porta cuirassa -del tot desllandada,
 qui porta l'espasa -tan fort rovellada,
 que traure no en pot -per res la baïna.
 Qui porta carcaix, -no hi porta les tretes,
 qui porta tornet, -no hi porta tellola,
 qui porta cordells -en lloc de tiretes,
 qui porta les calces -tan justes i estretes,
 que prest als garrons -lo pes les assola:
 Ja tal lo pessiga, la cota de malla
 que fa personatges, torcent-hi lo morro
 i tal s'és armat, per a la batalla
 que par embotit, un home de palla
 que està per al bou, plantat en lo corro.
 I gent de tal forja, que sembla que fuja
 o que ja se'n torne, del mont de Calvari,
 les armes untades, per por de la pluja,
 de calç i de cendra, de fum i de suja,
 mostrant que la cuina, los era l'armari:
 La u se afluixa, i l'altre flectoma
 al trist cuirasser, de culpa delliuere
 per veure tals gestes, d'ací fins en Roma
 irfeu a peu, car nos pot per ploma
 la tal visió, pintar ni descriure...»
 «La Brama dels Llauradors de l'Horta de València»
 contra lo Venerable Mossèn Bernat Fenollar,
 prevere, ordenada per lo magnífic Mossèn Jaume
 Gaçull, cavaller. Fragment.

Marc Aureli Vila: l'esperit positiu

Ens ha deixat, després d'una vida llarga i plena d'experiències, en Marc Aureli Vila, un dels geògrafs més eminents d'aquest país, i un patriota exemplar. Fill del geògraf que determinà l'actual divisió comarcal dels Països Catalans, Pau Vila, formada part d'aquesta generació -amb ell extingida- de fundadors d'Esquerra Republicana de Catalunya, l'any 1931. Ho recordava, en l'últim congrés nacional del que, durant setanta anys, ha estat el partit en el qual ha militat, en un discurs realment extraordinari. Als noranta-tres anys d'edat, amb el cap extraordinàriament clar, sense ni un paper, en Marc Aureli, des de la tribuna d'oradors, advocava per unir totes aquelles energies més positives de la nostra societat a favor d'un canvi en profunditat, que ens permeti una transformació des del punt de vista nacional -cara a la llibertat del nostre país- i des d'un punt de vista social, per aconseguir una societat on cada dia la gent visqui millor i hi sigui més feliç.

I recordava l'experiència que havia constituït els inicis d'ERC, l'època de la Generalitat republicana, i l'amargor de la guerra i de l'exili. Els Vila, com la immensa majoria d'intel·lectuals catalans, es va trobar entre els vençuts, i hagueren de partir cap a Amèrica (primer a Colòmbia i, posteriorment, durant dècades, a Veneçuela). Allí féu allò que correspon a una persona de les seues idees: ràpidament es va integrar a la vida veneçolana. Tre-

ballà com a professor a la universitat, però no es limità a ser un buròcrata o un professor més o manco funcionari: arribà a conèixer Veneçuela tan bé com el país del qual s'havia hagut d'exiliar a causa de les seues idees polítiques. Així, Marc Aureli Vila és autor d'una monumental Geografia de Veneçuela, que, amb els seus vint-i-quatre volums, constitueix encara avui una obra de referència per conèixer la geografia d'aquell país americà.

L'actitud d'aprendre sobre la terra que el va acollir, de comprometre's amb la seua societat i de, finalment, contribuir a deixar-hi una obra important per millorar-la constitueixen les bases d'una actitud ferma i coherent. Les persones han d'identificar-se amb el lloc on resideixen, i han de ser agraïdes amb la societat acollidora. Marc Aureli ho fou tant que deixà el seu pòsit, que avui té continuació a Veneçuela. I això ho féu, amb plena coherència amb el que ell pensava sobre el seu país, amb allò que ell volia per a Catalunya. Perquè, com deia el poeta Carles Riba, la llibertat no és indivisible, i és una i la mateixa pertot arreu. I, per tant, si en algun lloc es perd, si la llum és obscurida per la tempesta o la nit "tota la terra en sofreix".

En Marc Aureli Vila, malgrat la seua identificació amb la societat veneçolana, i la seua plena integració, durant dècades, en aquell país hispanoamericà, no va perdre les seues arrels. Una cosa, òbviament, no lleva l'altra, per molt que demagogs de divers pelatge i con-

dició ens vulguin fer creure que sí. Continua fidel a les seues idees de llibertat per als Països Catalans, de progrés social i de llibertat humana. En tornar de l'exili, continuà compromès en l'activitat política, i fou diputat al Parlament de Catalunya durant la legislatura que transcorre entre l'any 1984 i l'any 1988. Posteriorment, continuà treballant, per la professió que tant estimava, dins la Societat Catalana de Geografia, i pel país que volia lliure.

Durant tota la vida, encarà positivament la defensa dels propis ideals, i no va defallir pel fet de no veure'ls acomplerts. La lluita mateixa dignifica, quan hom considera ben justes les pròpies idees. I manté l'esperit jove. En Marc Aureli Vila va publicar, si no vaig errat de comptes, el seu últim llibre no fa encara dos anys. Als noranta anys, continuava escrivint, produint, discutint, contrastant idees, assistint a reunions i congressos, i sempre se'l veia embolcallat per aquella magnífica vitalitat i per aquell bon humor que el feien un personatge tan singular.

Molts geògrafs el reconeixen com a mestre, aquí i a Amèrica, i també l'hi sentim els que hem tengut la sort de tractar amb ell, de gaudir de les seues disquisicions, sobre com era el país tres quarts de segle endarrere (o com hauria de ser d'aquí a unes dècades), i de compartir neguits i esperances. Ω

BERNAT JOAN I MARÍ
 President d'ERC-Balears i
 Pitiüses

Les finques dins espais protegits tenen beneficis fiscals

El GOB anima als propietaris amb terrenys protegits a beneficiar-se amb deduccions davant la declaració de renda

Des de l'any 1997, les comunitats autònomes que tenen cedit el rendiment de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF) produït en el seu territori, poden assumir determinades competències normatives en relació a n'aquest impost.

Concretament se permet a les autonomies regular certes deduccions.

Entre les deduccions autonòmiques de les que ens podem beneficiar els illencs se troba la deducció per despeses de conservació i millora de finques o terrenys en àrees de sol rústic protegit. Aquesta deducció se la poden

aplicar els propietaris de finques dins ANEIS, reserves i parcs naturals, entre d'altres. La quantitat a deduir és relativament petita (aproximadament 1.000 pessetes per hectàrea) però sempre interessant, especialment per als propietaris de finques grans i mitjanes. Per posar un exemple concret, els propietaris de les finques incloses dins la proposta de Parc de Llevant podrien estalviar-se enguany més de 13 milions de pessetes.

Des de l'GOB animam als propietaris de finques en terrenys protegits a fer ús d'aquesta possibilitat.

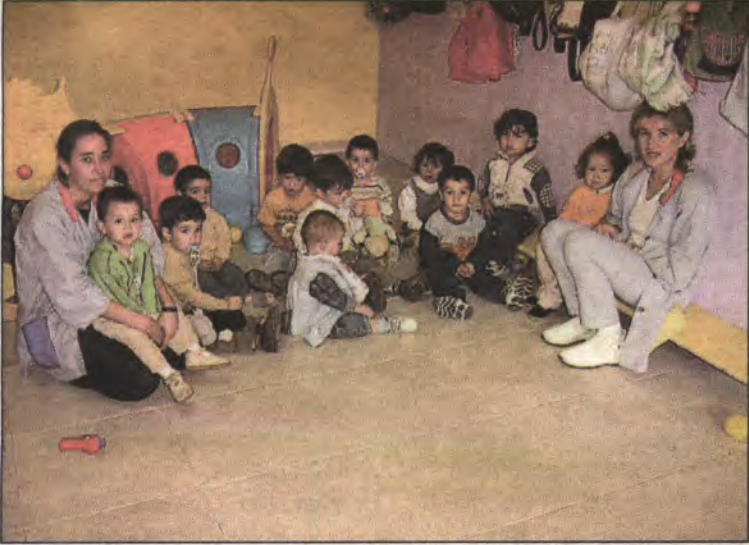
És necessari incrementar aquesta ajuda, especialment dins els parcs naturals.

Des del GOB consideram que aquesta possibilitat de deducció és ben positiva, però animam al Govern a incrementar-la substancialment de cara a la declaració de la renda de l'any que ve.

D'altra banda suggerim a més a més que el Govern adopti les mesures necessàries per tal que la deducció sigui significativament major per aquells propietaris amb finques incloses dins parcs o reserves naturals, per compensar així el seu compromís amb la conservació. <http://www.gobmallorca.com> Ω

M A N A C O R

Fa 4 anys que na Caterina Genovart va obrir la guarderia Colorins a la barriada de s'Estació de Manacor. Tel. 971 844 670

Fa mig any que en Carmelo Roldan regenta el Bar Jaume a la barriada de s'Estació de Manacor. Tel. 971 554 354

Fa 10 anys que en Jaume Riera, en Martí Mesquida i en Jordi Bosc obren el Taller de Lacats i Envernissats Es Pouas a Manacor. A la foto dos dels operaris. Tel. 971 555 926

M A N A C O R

Veïns i amics de na Camel·la, ARCA, l'Associació d'Artistes Visuals de les Illes Balears i el GOB s'uneixen en un darrer intent per salvar el passeig de na Camel·la

Na Camel·la constitueix el passeig més emblemàtic de Manacor, un dels elements definidors i una de les fites d'aquest nucli urbà.

Na Camel·la és la millor comunicació peatonal del centre de Manacor amb les rondes de circumval·lació i dins ella.

El seu encant resideix en gran mesura en les dues fileres d'arbres de gran alçada que el recorren paral·lelament de dalt a baix i que, amb les seves capçades que es toquen, configuren la imatge característica del passeig.

Juntament amb el Passeig i els arbres, l'interès de na Camel·la rau també en les cases del voltant, així com en el valor immaterial d'un lloc emblemàtic, d'un punt de trobada que cal preservar. En definitiva pot ser un dels testimonis de la història de Manacor de finals de segle XIX i principis de segle XX.

Projecte d'Aparcament

Des de fa estona se tramita un projecte per a construir uns aparcaments subterranis, que ara són a punt d'iniciar-se. La construcció d'aquests aparcaments, a més d'un error des del punt de vista del trànsit perquè significarà afavorir i saturar encara més la cir-

culació de cotxes al centre, suposarà la tala de tots els arbres del primer tram del passeig, concretament 26 i, per tant, la desconfiguració de la fisonomia característica del passeig modernista de na Camel·la.

Dos anys reivindicant

Ja fa quasi dos anys que els veïns de na Camel·la mantenen reunions amb el batle i altres regidors de l'equip municipal per tal de demanar que l'execució del projecte d'aparcaments subterranis es posposi fins que no es constati la seva necessitat. De fet, les xifres d'ocupació dels aparcaments subterranis de la Plaça Jordi Caldentey, inaugurats fa pocs mesos, no superen el 30%. La zona ORA del centre de Manacor sol estar més buida que plena. Pareix, idò, que no falten aparcaments de pagament al centre. S'han recollit 600 signatures i 1200 al·legacions en contra del projecte.

ARCA va sol·licitar, el setembre de 1999, que el conjunt de na Camel·la fos declarat conjunt històric per la Comissió de Patrimoni del Consell de Mallorca. Encara no s'ha rebut resposta.

El GOB ha demanat recentment a Medi ambient que catalogui i protegeixi els arbres del Pas-

seig, declarant-lo conjunt d'Arbres Singulars (<http://www.gobmallorca.com/comuni/010516.htm>). També ha demanat a la Comissió de Patrimoni que es facin els informes i estudis adients per a la incoació d'aquest Passeig com a Bé Catalogat i, consegüentment, s'ordini la suspensió de les obres de construcció de l'aparcament subterraní (<http://www.gobmallorca.com/comuni/010517.htm>).

L'Associació d'Artistes Visuals de les Illes Balears ha fet públic un manifest de rebuig al projecte de reforma del passeig i de suport al col·lectiu ciutadà que reclama la conservació d'aquesta part de la història de Manacor

És per això, i davant l'imminent inici de les obres dels aparcaments subterranis a na Camel·la que aquests col·lectius s'uniren i convocaren tots els manacorins i manacorines, i als amants del patrimoni a la manifestació el passat dissabte dia 26, a les 11 h, al Passeig de Na Camel·la, per reclamar que l'Ajuntament rectifiqui i salvi na Camel·la.

Podeu trobar fotografies amb qualitat d'impressió del Passeig de Na Camel·la i una imatge d'allò en què es podria convertir, a l'adreça:

www.gobmallorca.com/nacamel

Fa 9 anys que en Bartomeu Amer és l'amo de la Cristalleria Il·lenca a la Plaça de sa Mora de Manacor. La va comprar a don Toni Lliteres a la seva jubilació. A la foto amb el seu fill Miquel. Tel. 971 550 633

N'Andrea Llabrés i la seva germana Àngela són les madones de la botiga Ca Na Bernardina a la barriada de sa Torre de Manacor. Els seu padri Bernadí i la seva padrina Andrea, obren aquesta botiga fa 53 anys. Tel. 971 552 110

Fa 15 anys que en Miquel Soler va obrir el Taller de Xapa i Pintura Soler a Manacor. Tel. 971 555 870

Fa 2 anys que na Francesca Bordoi amb sa filla Maria Magdalena regenten el Bar Arjona a la barriada de sa Torre de Manacor. Tel. 971 554 653 17

En Bernat Pastor és l'amo jove de la Fusteria Pastor a la barriada de sa Torre de Manacor. Fabriquen mobles de cuines i de banys. Tel. 971 554 185

GALERIAS CALDENTY
Tel. 55 05 35 • Fax (971) 55 05 35
MANACOR • MALLORCA

Chrom@ Computers

Toni Garriga Martorell
Joan Roselló Perelló

Tel: 971 55 99 15 - Fax: 971 55 43 94
<http://chromacomputers.ibweb.net> C/. Ronda de l'Institut, 29 (darrera els Multicines)
e-mail: tienda@chromacomputers.ibweb.net 07500 MANACOR (Illes Balears)

M A N A C O R

Fa 2 anys que na Maria Teresa Campos de la barriada de Triana a Sevilla i resident a Sineu, regenta la Cafeteria Ca Na Tere a la barriada de La Torre de Manacor. Tel. 971 559 702

Fa 21 anys que en Jaume Riera va obrir el Taller Riera a la barriada de sa Torre de Manacor. Tel. 971 553 296

Fa 2 mesos que na Pilar González és la madona del Bar Ronda a la Ronda de Felanitx de Manacor. Tel. 616 421 134

Fa mig any que n'Oscar Pérez i n'Almudena Garrido de Galícia, regenten el Restaurant Muiño do Vento a l'Avinguda de Palma a Manacor. Despatxen menús a 975 pta., a la carta se menja per una mitjana de 2.500.

Fa 8 anys que n'Onofre Galmès i na Caterina Ordines obriren la Pintureria Can Nofre a l'Avinguda de Palma de Manacor. Venen pintura i assessoren als parroquians. Tel. 971 844 996

M A N A C O R

L'Associació per a la «Defensa» de Llevant segueix escampant mentides per alarmar els petits propietaris

En la seva línia habitual, Mariano Servera, portaveu de l'Associació per a la Defensa de Llevant, segueix escampant mentides i informacions parcials i tendencioses per alarmar els ciutadans dels municipis inclosos en la zona estudiada pel Pla d'Ordenació de Recursos Naturals (PORN) de la península de Llevant.

L'avanç de PORN presentat pel Govern proposa la creació d'un parc natural amb un àmbit que afecta bàsicament les grans finques de muntanya, i deixa fora de la proposta les petites propietats, els conreus d'alou.

Bona part de la força dels que encapçalen el moviment anti-parc ha estat fonamentada fins ara en l'a-

gitació dels petits propietaris amb tot tipus d'arguments alarmants, bona part d'ells mentides. Amb la proposta presentada pel Govern, que deixa les petites propietats fora de l'àmbit a protegir, els anti-parc veuen com poden perdre bona part de la seva força.

Per evitar aquesta pèrdua de suport, entre altres coses van dient a la gent que les petites propietats, encara que estiguin fora del parc, estarien sotmeses al dret de templeig i retracte pel fet d'haver estat estudiades pel PORN. Des del GOB denunciem que aquesta afirmació és mentida, i té com a objectiu seguir alarmant el petit propietari per seguir-lo utilitzant com a cavall de batalla.

La llei 4/89, de conservació de la naturalesa, diu ben clarament que l'administració podrà exercir els drets de templeig i retracte en els espais naturals protegits (parcs, reserves naturals, monuments naturals, paisatges protegits). Aquests drets no podran ser exercits a les zones estudiades pel PORN i que finalment no siguin protegides com espais naturals protegits (parc, en el cas de la proposta del Govern). La lectura és molt clara i inequívoca, pel que les declaracions de Mariano Servera argumentant que els seus assessors jurídics estan estudiant el tema és francament ridícula, i no pot tenir altre objectiu que el poder seguir escampant la mentida mentre els seus assessors «ho

estudien».

Cal dir a més a més que el Govern ha manifestat repetides vegades que renunciarà als drets de templeig i retracte en els nous parcs que se declari. Prova d'això és el cas de l'Albufereta, l'instrument de declaració de la qual, que ara se troba a informació pública, diu clarament que en el cas que la transmissió realitzada incorpori un compromís de bones pràctiques i conservació de la finca, l'administració no podrà exercir el dret de templeig i retracte. Recordem que aquest dret facultava l'administració per tenir preferència de compra davant una finca que se vengui.

El to amenaçant de Mariano Servera i les mentides interessades que

va escampant contrasten amb la resposta dialogant i mesurada que fins ara han demostrat altres col·lectius en principi no massa favorables al parc. Per això des del GOB sospitam que Mariano Servera se mou per interessos que van bastant més enllà de la suposada defensa dels drets dels petits propietaris incorporats a la proposta de parc.

La Plataforma pro-Parc de Llevant, integrada per persones, entitats i partits favorables a la creació del parc, distribuirà properament informació als ciutadans per tal de desmentir les falsedats que Mariano Servera i altres persones del col·lectiu anti-parc estan escampant públicament. info@gobmallorca.com Ω

Carta oberta al batle de Manacor

Senyor Batle

Una vegada més l'Ajuntament que presidiu demostra el poc respecte que te als ciutadans que l'han votat. Ja va passar amb les obres de Baix des Cos. En contra de les opinions dels veïnats vos empenyareu en tirar endavant un projecte impopular i no sol·licitat pels ciutadans. Vos gastareu molts de doblers fent unes obres sense cap utilitat, i en canvi no volguereu fer les que vos demanavem, que era el soterrament dels fils elèctrics i de telèfon.

Ara, amb Na Carmel.la torna a passar el mateix. Els veïnats s'oposen a unes obres completament innecessaries. Com molt be sabem tots els manacorins, els aparcaments de pagament estan mes de mig buits, i a mes els veïnats no els volen. Vos empenyau en governar d'esquena al poble, fent vostre la dita d'aquell rei francès "l'estat som jo", en canvi a un altre indret de Manacor, els veïnats de la Plaça de Sant Jaume pos-

siblement reviren amb els braços oberts la vostra iniciativa, però no, ells s'hauran d'esperar, perquè es mes important empenyar als ciutadans que satisfer les seves necessitats, els seus desitjos.

No hi ha cap causa objectiva per la que fer ara els aparcaments de Na Camel.la. Els aparcaments actuals estan buits. No hi ha un minorament del cost en fer uns aparcaments mes grans amb una sola vegada, que si s'hauria produït si s'hagués fet al mateix temps els de Jordi Candenteu i Na Camel.la. I a mes, ningú

vol els aparcaments.

Qui es beneficiarà amb la construcció dels aparcaments? M'agradaria que si es pot saber, ens ho donassi a conèixer als ciutadans.

Si no ens ho deis, hauré de pensar pel meu compte, i no veig mes que una mala gestió per part de l'Ajuntament, creant una Societat Anònima Municipal, que ara no te res a fer. Per donar feina a aquesta societat, ara voleu fer aparcaments, i qui sap que vindrà després. Tal vegada ampliar la zona d'ORA perquè la SAM recapti més doblers?. Prohibir

aparcament a segons quin costat de segons quins carrers per omplir els aparcaments i així poder justificar posteriorment la seva utilitat?.

Qui sap, senyor batle, el que pensau?.

Jo, quan era jove, també vaig lle-

gir El Príncep d'en Maquiavelo, Cor-dialment. Ω

Joan Miquel Monjo.

Tel. 971 843 792.

Mòbil 659 945 313.

Fax 971 552 928.

joanbeia@teleline.es

GROUPAMA
SEGUROS

GUILLERMO BUSQUETS LLULL
Agencia

AMARGURA, 9
07500 MANACOR (BALEARES)
TEL. 971 845 384
FAX 971 845 384

AVDA. DIAGONAL, 523
08029 BARCELONA
TEL. 93 405 3344
FAX 93 439 8315

Ca'n Beia

Productes agropecuaris i per agricultura ecològica

Joan Miquel GERENT

joanbeia@teleline.es
Tel. 971 55 03 13
Fax 971 55 29 28
Tel. mòbil 659 945 313
Av. Baix d'es Còs, 49
07500 MANACOR

PETITS ANUNCIS

SERVEIS PROFESSIONALS

Representants musicals amb ganes d'introduir a Festes Majors de les Illes el gènere de "l'Havanera" i "Cançó Marinera i de Taverna", que es posin en contacte amb el GRUP MAREJOL, capdavanter al Principat. Tel. 933 593632 <mailto:marejol@eres-mas.com>.

DVD's al millor preu de Manacor. Només 2990 ptes. Infomanga, c/ Sant Jeroni, 2 (devora la Puresa) Manacor.

Necessit dona a hores per fer net. Hi ha molta de feina. Tel. 971 867 286

Tenc una empresa de manteniment de jardins i de piscines a la zona nord de Mallorca. Tel. 971 864 532 - 696 278 393.

Leo Casanova. Tarot, massatges curatius, medicina natural. Marqués de la Font Santa, 6-2. Cita prèvia 670 067 314.

PERSONALS

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en

Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·letes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Hola! Som una al·lota felanixera. Som molt independentista, iestic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Porto-colom.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al·lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Capritxós, especial, diferent i atractiu jove de 27 anys, cerca dona independent i intel·ligent que vulgui companyia, carícies, massatges i sexe durant les seves estades al principat, a canvi d'ajuda econòmica. Manel 907 843901-973 603214.

Hola, soc un noi de 16

anys i estic interessat en cartejar-me amb gent que també defensi l'alliberament nacional dels països Catalans. M'agraden "Els Pets" "Brams" i "Jo t'ho diré". Enric Blanc. C/ Montcada, 1 - 08291 Ripollet.

Naturalesa, la mar, la muntanya, una pel·lícula, un cafè... si ests dona, atractiva i divertida, t'he de conèixer urgentment. Bútia postal 1174 - 07080 Ciutat de Mallorca.

Noi de 23 anys, independentista i romàntic coneixeria noia de similar edat, soltera de Girona per a sortir al cinema, a la platja, etc. Carles Lloveres carrer Rocacorba, 15 Vilablareix 17180.

Cerc femella per festejar fins a 39 anys, Òscar Pujol. Blanquerna, 58 - 07010 Ciutat de Mallorca.

COMUNICATS

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barcelona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu

ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicom-es

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" - Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalusa. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenians a Dittansia de la Yenwa Andalussa) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluïta>.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bútia Postal 1.171 Castelló 12005. Es tracta d'un sistema de llarga trajectòria provada arreu del món, molt adaptable i econòmic.

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb idees i ganes de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan

els/les independentistes del Tarragonès? Subscriu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbaler de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bútia Postal, 7- 43893 Altafulla.

Si us interessen les llengües minoritzades de més a prop, adreçeuvos a: **Llengües Vives**. Bútia Postal 5224/08008 Barcelona.

Si vol rebre l'*Euskararen Berripapera* (en foraster) gratuïtament escriviu a: Hizkunta Politikarako. Wellingtono Dukea, 2 - 01020 Vitoria-Gasteiz (Araba).

Classes particulars d'hebreu, grec i llatí a tots els nivells. Jordi 971242795

Piano Blues, Jazz, Rock. Classes particulars. Harmonia moderna. 971242795 Nanel.

Atots els valencians que vulguen contribuir a la construcció nacional del País Valencià. L'associació cívica Tirant lo Blanc us espera. Som els nacionalistes valencians. 963879408.

Sóc professor d'una DIWAN (escola bretona) i escric i llig català. Envieu-me informació sobre els Països Catalans, especialment de tema d'ensenyament: Gràcies. Joel Donnat-

44, Hent Frinaoudour, Penc'hoad-F-22860 Plourivou Breizh/Bretanya - Estat francès.

El Call, la revista dels jueus dels Països catalans és a internet. <http://www.fortunecity.com/victorian/coldwater/252>.

Acaben d'editar-se els Evangelis segons sant Mateu, sant MARC I SANT Lluc, en versió interconfessional, en llengua catalana, en cassettes i CD. El seu preu per joc és de 3.000 ptes. Posteriorment s'editarà l'evangeli segons sant Joan. També hi ha editat tot el Nou Testament en Braille en llengua catalana, i edició interconfessional. Són 22 volums, i es poden demanar a Mn. Joan Magí, Parròquia de sant Pere i sant Pau, 43007 Tarragona.

Ha nascut Correfoc!!! Una revista de literatura i Història catalanes. 64 planes 250 ptes. Col·labora-hi o fes-te'n subscriptor. Tlf. 971 200 810. Lluís.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI .....

Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

Torrente: Oleo sobre tela. 73 x 73 cm.

Si voleu una Mallorca lliure i independent d'Espanya, veniu al

LOBBY PER LA INDEPENDÈNCIA

Apt. de Correus 531

La maduresa, la cirspació i l'imperialisme

El President del govern central ha tornat a donar la nota. El Sr. Aznar, s'ha tornat a comportar com un neofranquista que no acata la voluntat del poble sobria.

Resulta dantesca que el president del govern d'un estat plurinacional i amb molt problemes de tota MENA, sigui tan poc respectuós amb el resultat de les urnes del pasta 13-M. És patètic que

el Sr. Aznar parli de immaduresa de la societat basca perquè aquesta no ha acceptat les seves receptes uniformitzadores. Potser, aquest nacionalista radical espanyol confon la maduresa amb la cirspació o fins i tot amb l'imperialisme. En qualsevol cas, per tot país democràtic la cirspació, l'excitació i manipulació demagògica dels baixos ins-

tints de la gent mitjançant l'ajuda de la premsa del règim (tal com va fer el PP del 1993 al 1996, en aquell cas contra Felipe González), és quelcom molt negatiu i molt poc europeu.

De tota manera, el pitjor de tot, és que Aznar i el seu partit comencen a ser un perill de debò per la democràcia. Tant des de la vessant socio-labo-

ral on es mouen en el triangle privatització-precarietat-prepotència", provocant una de les inflacions més altres d'Europa i creant un mercat laboral gairebé tercermundista, així com des de l'àmbit d'un centralisme ranci i antihistòric, la qual cosa ens pot portar a una situació límit. Ω

Joseph M. Loste i Romero

No a la desforestació de l'Amazones

El congrés de Brasil està actualment votant un projecte de Lley que reduirà el bosc Amazònic al 50% de la seua grandària. L'àrea que serà desforestada és 4 vegades la grandària de Portugal i serà utilitzada principalment com a àrea agrícola i de pastura per a l'alimentació de ramat.

Tota la fusta serà venuda als mercats internacionals en forma d'estelles de fusta per les companyies multinacionals.

La veritat és que el sòl en el bosc d'Amazònia no tindria un us sense el mateix bosc.

La seua qualitat és mol àcida i la regió

és propensa a inundacions freqüents.

En aquest moment més de 160.000 Kms. Quadrats desforestats amb el mateix propòsit estan abandonats i en procés de convertir-se en deserts.

No permetis que això passi. Copia aquest text en un nou missatge, posa el

teu nom en la llista adjunta, i envia-la a tantes persones com et siga possible.

Si ets la persona No. 200 en signar, per favor envia una còpia a Brasil a l'mail:

<fsaviolo@openlink.com.br>

<mailto:fsaviolo@openlink.com.br>

Gràcies. Ω

L'exemple de Sant Joan de les Abadesses

Voldria felicitar de tot cor -però també amb el cervell- la valenta actitud de L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses de retirar el quadre del rei, fins que no s'acclareixin definitivament les mentides que va dir el monarca en el lliurament del premi Cervantes, en el sentit que el castellà mai havia estat imposat, tant a Catalunya i a d'altres nacions no castellanes de l'Estat Espanyol, així com a Amèrica.

En principi, encara que pugui semblar testimonial, aquest acte de sobirania política, és quelcom molt positiu en el sentit de ser un magnífic exemple de coherència política per a tot Catalunya. A més a més, també és quelcom molt satisfactori, perquè és un acord pres per consens de les 3 forces polítiques representades a l'ajuntament de la població del Ripollès, i que,

aquestes mateixes tres forces representen -a nivell de tot el país- un amplíssim espectre ideològic-polític (CIU-PSC-ERC), que té com a denominador comú el catalanisme polític sense embuts. D'altra banda, tampoc hauríem de mistificar la figura del rei, ja que independentment del nostre pensament polític, (monàrquic o republicà), Joan Carles I no deixa de ser, ni més ni menys, que el cap d'un estat de la Unió Europea, i com a tal, amb tot el respecte que es vulgui, se'l pot censurar. I més després d'haver dit quelcom que va en contra de l'article 3.2 de la Constitució. De la mateixa Carta Magna que cada cop ens refregem per la cara els nacionalistes espanyols, per tal limitar i aturar els nostres drets nacionals com a poble lliure i sobirà. Ω

Josep M. Loste i Romero

Al Principat hi ha un mínim de 1.910.000 independentistes

De: «ricard» <colomtaube@hotmail.com>

De la darrera enquesta del «Centro de investigaciones sociológicas» espanyol se'n poden extreure una Sèrie de conclusions. Cal considerar que aquest centre no és gens neutral en aquest aspecte (there are lies, big lies and statistics), i a més a més ho ha demostrat darrerament (establint criteris manipuladors al servei d'un govern). Les meves conclusions són:

Al Principat hi ha un mínim de 1.910.000 independentistes.

Sí, sí, ho llegiu prou be :). Bona xifra per a començar!! ¿Qui ha dit que érem quatre gats?. Aquesta xifra és el 36% del cens electoral (format per 5.300.000 electors). Caldria saber a més a més quants independentistes hi ha a la resta dels Països Catalans

(l'enquesta es feu a la «comunitat autònoma de Catalunya»), i al País Valencià i Les Illes?. Agrairia moltíssim si algú pot aportar-ne dades, encara que siguin orientatives.

Aquest resultat del 36% representa un guany molt important respecte a anteriors enquestes (com a mínim les que he vist jo). Situaven l'opció independentista entre el 20-25% de la població. Anem avançant.

Un mínim del 60.4% dels principatins no estan d'acord amb l'actual estatus polític. D'aquest 60.4% un 11% vol menys autonomia, un 89% en vol més. Ja tenim un criteri prou clar per a reclamar un referèndum sobre l'estatus polític (que no és l'autodeterminació dels espanyols). Més clar impossible. Ω

Lluna de València

1

Amic, sortim al terrat,
ai que ens remulli la cara
la lluna, gall de taronja
entre dents de nuvolada;
ai que ens remulli la cara
-amic, sortim al terrat-
la lluna, la tarongina
del taronger ennuolat.

2

Set llunes ulleroses
i una set agra
sota les set taronges
de l'amor clara;
de l'amor clara; sí,
de l'amor clara,
set llunes ulleroses
i una set agra.

Maria Mercè Marçal
Cau de llunes
Ed. Proa
Barcelona, 1998

Dites relacionades amb la lluna

Lluna minvant, part semblant.

Lluna morta aigua porta.

Lluna morta poc peix porta.

Lluna morta, llevant a la porta.

Lluna naixent vermellosa, ventada grossa.

Lluna nova amb torbonada, trenta dies mullada.

Lluna nova de febrer, primer diumenge de quaresma.

Lluna nova de gener molta pluja duu al darrer.

Lluna nova en dijous no val tres sous.

Lluna nova en dimarts gras, molts tons al "detràs".

Lluna nova en dimecres, boira i tempestes.

Lluna nova en dimecres, pluges desfetes.

Lluna nova en divendres, lluna de cendres.

Lluna nova i brillant, bon temps pel davant.

Lluna nova tapada, aigua rajada.

Lluna nova tombada, quaranta dies remullada.

Lluna nova tronada, tota mullada.

Lluna nova vermellosa, plujosa o ventosa.

Lluna nova vés-hi amb un cove; lluna vella, vés-hi amb una cistella.

Lluna nova voltada, trenta dies mullada. Ω

Sobre la irracionalitat de l'espanyolisme

PER QUIM GIBERT, LICENCIAT EN PSICOLOGIA PER LA UAB

Els sentiments i les raons de les nacions de Xavier Escura i Dalmau ens submergeix en una aproximació històrica i psicològica a la nostra realitat i, especialment, a les reaccions arran del tracte irracional que Espanya ha dispensat als catalans en els darrers tres segles. Anteriorment, fins al segle XVII, els castellans «sempre van considerar aquesta Espanya o Hispània com un mosaic de nacions diferents», tal com remarca Escura.

La diferència amb què els darrers governs postfranquistes han encarat les seves relacions amb els Països Catalans i amb Euskal Herria és una de les aportacions més interessants d'aquest historiador barceloní. Sobretot quan destacats polítics espanyols perceben la catalanitat com a molt més amoinadora que la identitat nacional dels bascos: «El conflicte, doncs, que avui enfronta Euskadi amb Espanya és el resultat d'una dialèctica mal resolta entre l'avi basc -genuí representant dels pobladors més antics del territori- i el net

castellanoespanyol, que, expansiu i prepotent, rebutja l'emancipació que ara reclama l'avi. I és per això que la nació espanyola, malgrat els anys de violència d'ETA, «entén» i suporta més al seu avi... que no pas als catalans, els quals són percebuts com més forans, més estranys i diferents i, per tant -i malgrat l'absència de violència-, més perillosos per al projecte nacional espanyol». Tant ho manifestaren, en el seu moment, els presidents Suárez i González com el camaleònic ministre Fernández Ordóñez poc abans de morir. Pensaments d'aquesta índole, tan estigmatitzadors i irresponsables, han projectat l'animadversió contra el fet català: «I el que és pitjor: la majoria de líders nacionals espanyols de dreta i esquerra no poden defugir la temptació de l'alta i immediata rendibilitat electoral que s'obté d'atiar i alimentar els prejudicis i odis latents dels espanyols contra els enemics «interns»: els catalans», destaca l'autor d'Els sentiments

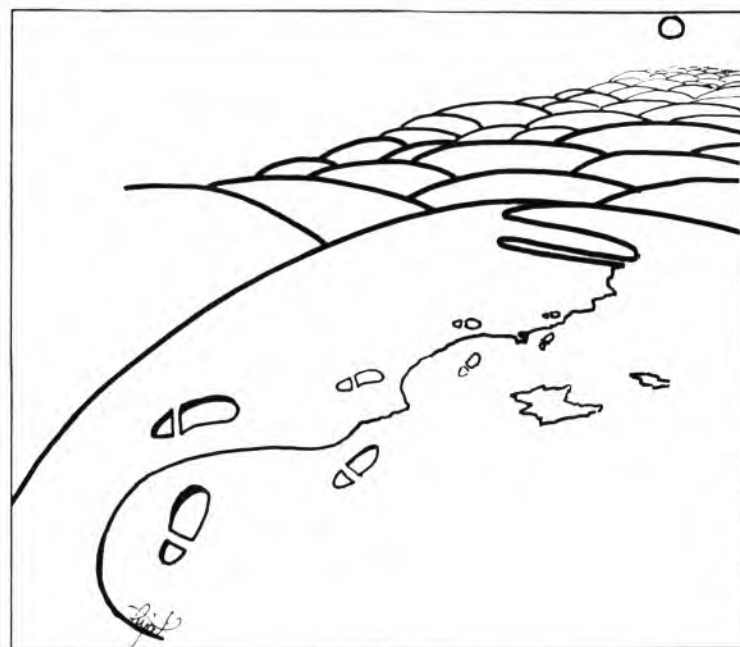
i les raons de les nacions (Signament edicions). Aquests prejudicis i odis han arrelat en les cavernes de la psicologia col·lectiva dels espanyols, i són manipulats per retroalimentar el seu orgull. No hi fa res que això, a més a més, passi per convertir en caps d'esquila els catalans: «Nosaltres ja només som com aquells microbis mig morts mig vius que serveixen per a vaccinar-se», constata en Jordi Castellanos (Avui, 20.10.2000). És per aquest, entre d'altres motius, que Xavier Escura i Dalmau titlla d'esquizofrènica la convivència forçada que Madrid ha establert amb els catalans. Especialment quan la realitat espanyola se sobreposa a la catalana desencadenant dinàmiques desorientadores que ens empenyen vers «el nihilisme acomodaticí» i un panxacontentisme «que es conforma que la butxaca vagi plena i que el Barça guanyi el Madrid».

El d'Escura és un assaig que també detecta un sentiment d'inferioritat espanyol davant

d'uns catalans «vençuts però no convencuts», impotència que és viscuda en clau mesetària com una vergonya i una humiliació. «L'arrel dels nostres mals és que els catalans creiem que som millors que els espanyols i que els espanyols també creuen que els catalans som millors; d'aquí l'animadversió», assenyala Isabel Clara-Simó (El Punt, 2/1/2000) en aquesta mateixa línia. Malgrat això, per Xavier Escura hi ha una necessitat entre els catalans de fer-se perdonar els orígens, una mena de defensa psicològica d'aquell qui es considera perdedor, «...perviui el pòsit, en algunes famílies catalanes, d'un ventall de sen-

timents barrejats i poc definits, propis de la derrota...», entre els quals destaca la interiorització d'una por subconscient, una certa síndrome d'Estocolm, una prudència sobredimensionada, una psicologia col·lectiva neurotizada: «basada en el recel i la desconfiança del gos apallissat».

Els sentiments i les raons de les nacions és una pluja refrescant de reflexions sobre el nostre tarannà i el dels nostres il·lusos enterradors en temps de paus sepulcral. És també un passeig per una història, la dels catalans, que topa una i altra vegada amb la idea d'una Espanya incompatible amb la diversitat. Ω

dibuix d'Angels Pujol

Sioux trencavidres, somiatruites i colonitzats

RICARD COLOM - CASTELLÓ

Els jurats de València adrecen lletra als de Barcelona i Ciutat de Mallorca: «car per tals e semblants certificacions hom guarda sos amics e sa nació de prendre dan» (24.10.1374)

A tots aquells que fan que l'independentisme català estigui dividit, que coneixen més la vida del che que no pas la d'en Macià, que defensen una ideologia política i no una ideologia nacionalista, que menteixen per confondre el jovent, que diuen que lluiten i després no es trenquen la cara amb qui se l'han de trencar, aquells que veuen nazis a tot arreu, aquells que porten banderes que no tenen res a veure amb Catalunya, aquells que tot ho veuen criticable i

Jo trobo que l'independentisme pancatalà sovint, sols és somiar truites, car massa vegades es limita a una franja d'edat (15-25 anys, diguèssim) i, mentalment, a repetir mantres fossilitzats plens d'impotència i d'incapacitat analítica i d'acció social real (tipus «espanyol el que no boti» o «Terra Lliure!» o «País Valencià-Països Catalans», etc.) que impedeixen qualsevol discussió de fons ni renovació ni enfocament realista de quasi res. No hi ha base social més enllà del jovent estudiantil i, això, no és pas realment una base social sòlida ni cap interès socioe-

conòmic real, que és d'on surten partits polítics reals. Catalunya és una entelèquia política perquè nosaltres no som seriosos.

En fi, és el resultat lògic de gent que, en general, està més per xalar i riure com a jovent -cosa molt sana i respectable si no implica disfresses polítiques que enterboleixen la visió del que es vol fer- que no pas per analitzar les coses amb un mínim rigor.

Portem, pel que jo he vist, uns 25 anys així, paralizats, i cada vegada pitjor. Què volen, seguir així 25 anys més fins a

l'extinció total o estudiar i reconduir a fons l'independentisme pancatalà i furnir-li una dinàmica i una base social reals?

Caldria reptar a enfocar l'aferr en aquests termes: que hi ha prou gent encabotada que no hi hagi independentisme d'ample espectre o de perfil de centre, sols volen independentisme d'extrema esquerra («sioux»), el qual, en realitat, no vol crear un Estat català que ens protegeix de l'ocupació espanyola i de totes les tortures consegüents (perquè estan en contra del Govern, la policia, etc. per principi, encara que sia catalana, ja

mai veuen el que han fet ells, aquells que no volen una CATALUNYA catalana però si una EUSKADI basca, aquells són els culpables de la nostre actual situació....

Es que no aprenem del nostre passat?, quan les tropes republicanes van perdre elles la guerra per enfrontar-se entre elles...DIGUEM NO ALS POLÍTICS!

LA NOSTRA IDEOLOGIA?? CATALUNYA!!!!

que, en el fons, tenen un plantejament anarquista, antiEstat).

Què passa, és que no poden haver-hi independentistes de centre com n'hi ha a Quebec o a Flandes?. Si les independències reeixides han estat quasi sempre dutes per partits independentistes que no eren ni d'esquerra. Qui no vulgui realment la independència (perquè és antiEstat per principi i per sistema) que es digui simplement d'extrema esquerra o d'esquerra o anarquista (opcions tan legítimes com qualsevol altra dins una mentalitat democràtica i popular), però que no embo-

liqui el credo reclamant-se independentista, si us plau. Pensem-hi amb racionalitat i lògica, si no volem restar encallats pels segles dels segles en els mateixes misèries, irracionalitats, divisions, mentides, tortures i incongruències de sempre, com hi som des de fa molts anys. I sempre l'independentisme queda reduït a jovent que després es desbrava i es dediquen...a guanyar pela com els altres...que tant criticaven!

Necessitem un independentisme madur i amb trellat: estan acabant amb Catalunya i seguim com sempre! Despavil!. Ω

L'entrellat irreverent (4)

Guerra

JOAN SORELL
ADROVER

El pla específic de la carta de l'Emperadriu (III) és, sobretot, el de l'ànima individual, de l'emoció i, en termes espirituals, representa la «baixada» de l'esperit a l'ànima, el punt de contacte, la clau que obre totes les portes, la percepció dels significats de la vida i de la mort, digué na Justina, continuant la lectura.

Serà interessant la meua vida com a prostituta, pensava n'Edurne mentre tant.

Com indicadora de resultat, tal és el cas, és positiva i sol indicar èxit total quan la pregunta fa referència a qüestions de tipus afectiu, però si ho vols saber en el pla pràctic, simplement èxit, gràcies a la intervenció d'aliances inesperades, li anava dient la cartomàntica.

Creus que hi haurà excessiu sexe en la meua vida?, demanà la basca.

Potser sí, perquè sigui quina sigui la seva posició en la tirada, la carta de l'Emperadriu sempre està lligada al tema «afectes-amor-amistat-aliança». Vés amb compte, pel fet que acompanyada de El Penjat vol dir la necessitat de controlar-se, de contenir els instints, l'indicà na Justina.

(...)

La resposta ens l'acabarà d'aclarir la cinquena carta, l'Estel (XVIII), la síntesi, amb la que ens trobam en el món dels contrastes emotius, de les relacions internes. És el moment en que el coneixement intenta pujar cap a l'absolut, mitjançant qualsevol mitjà d'expressió, però sobretot amb la paraula, la ment subjectiva, la cultura, la lògica...Crec que continuarà la guerra al teu país, degut a que en el pla anímic aquesta carta representa les funcions lògiques. Molt probablement t'hi veuràs involucrada, perquè finalment predominaran en tu els valors mentals sobre valors afectius o emotius, i com a indicadora d'una sín-

tesi no sempre és favorable, continuà dient l'endevinadora.

No ens donaran la independència, llavors?, preguntà n'Edurne.

Crec que sí, però en un futur. Així i tot, mentre no arribi aquest dia hauràs de profunditzar més en la lògica d'aquesta empresa. Vol dir també: «el que ara no resulta suficientment clar i comprensible, ho serà més endavant». T'he de comentar també que, en molts de casos, l'Estel indica una «esperança», és a dir, l'espera de quelcom que inclús podria no succeir mai, però que representa la motivació principal del consultant. És una carta ambigua, pel fet que si s'està parlant de temes de l'esperit, pot indicar risc de caure en «falses conviccions», en fideïsmes injustificats, respongué na Justina.

Les meves idees les tenc molt clares, digué n'Edurne.

Sí, però degut a que està al costat de El Penjat indica que tindràs relacions amb gent que no pensa com tu, encara que no puc descriure els matisos de les influències mútues que hi haurà entre vosaltres, aventurà na Justina.

(...)

I ara, et puc dir que ja he acabat, afirmà la cartomàntica. Confio en que et vagi bé, i que arribis a la teua meta.

Gràcies per tot, digué la clienta, i li allargà tres «talegos» a na Justina.

Em dones el doble del que t'he demanat, l'advertí l'endevinadora.

T'ho has guanyat, has estat quasi una hora parlant. Bé me'n vaig, i et torn a repetir que gràcies per aquesta sincera explicació, digué n'Edurne.

Si vols, torna d'aquí a sis mesos i et mostraré una sola carta, que servirà com indicadora dels resultats, digué finalment na Justina.

(...)

Rambles amunt, n'Edurne pensava que encara no tenia allotjament per passar la nit, només la direcció d'una amiga que no tenia moltes ganes de veure. Es fixà en una de les abundants pensions de la zona i decidí anar a veure si tenien habitació per ella. L'endemà miraria de trobar feina en aquell nou món que se li obria de la prostitució. Ω

RELIGIÓ

Pregueu el Psalteri (els psalms) contra l'espanyolisme exterminador, tal com pregaren els jueus en les guerres on vengeren (aquest text que transcriu a continuació fou massivament repartit entre l'Exèrcit israelià poc abans d'una guerra que guanyaren):

«Oposa't, Senyor, contra els meus oponents, ataca aquells que m'ataquen.

Pren l'escut petit i el gran, i aixeca't per ajudar-me.

Que siguin com la palla davant la ventada, arrossegats per l'àngel del Senyor; que caminin entre tenebres i timbes, quan l'àngel de Déu els acaci.

Perquè m'han parat la xarxa sense motiu, sense causa han excavat per a mi una fossa. Que els sobrevingui la desgràcia imprevista, quedin presos al parany que m'han preparat, i s'enfonsin dins la ruïna.

Mentre, la meua ànima exultarà en Déu, s'alegrarà en la seva salvació;

tots els meus ossos diran:

«Senyor, ¿qui com Tu, que alliberes l'oprimit de qui és més fort que ell; el pobre i el desvalgut del seu espoliador?».

Es presenten testimonis malèvols, m'inculpen de coses que desconec; em tornen mal per bé, em deixen sol.

S'han aplegat contra mi gent forastera sense jo saber-ho, em maltracten sense parar.

El parlar que ells tenen no és de pau, sinó que tramen embolics d'engany contra la gent pacífica del país»

(Salm 35)

«Aterra'ls amb el teu huracà.

Cobreix llur cara de vergonya,

per tal que cerquin ton Nom, Senyor.

Que quedin avergonyits i aterrats per sempre, i siguin confosos i desapareguin.

Que hagin de reconèixer que sols Tu dus el Nom del Senyor, l'Altíssim damunt tota la Terra»

(Salm 83).

«Sent, Israel, vosaltres us aplegueu avui en batalla contra els vostres enemics, que el cor vostre no s'esmorteeixi, ni tingueu cap por, ni us astoreu, ni tampoc us desalenteu davant ells, perquè Jahvè, Déu vostre, va amb vosaltres, per a combatre en favor vostre contra els vostres enemics, per tal de salvar-vos».

(Deuteronomi 20:3-4). Ω

Darrera enquesta del CIS espanyol (i II)

«ricard» <colomtaube@hotmail.com>

Una àmplia majoria dels catalans reclamen més quotes d'autogovern

El 35,9%, a favor de la independència; i el 48,1%, en contra

M.O. / F.C. MADRID.- El 35,9% se senten tan catalans com espanyols, mentre que el 25,8% es declaren més catalans i el 15,4% només catalans

Més de la meitat dels catalans es mostren favorables a obtenir més quotes d'autogovern. Tot i així, les fórmules del desenvolupament d'aquest poder són diferents, ja que el 35,9% reclama l'obtenció de més competències però dins l'actual configuració de l'Estat de les autonomies, mentre que el 19,2% s'inclina per l'exercici del dret d'autodeterminació per arribar a formar un Estat sobirà. En termes generals, el 35,9% dels enquestats afirmen ser partidaris que Catalunya sigui independent, enfront del 48,1% que prefereix mantenir-se dins l'actual marc polític. El 16,1% restant de la

població no es pronuncia.

Aquests són, a grans trets, alguns dels aspectes que revela el sondeig del Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS) sobre la percepció que tenen els catalans de l'actual configuració de l'Estat i les seves opcions futures. Val a dir que des del govern central s'ha volgut destacar en tot moment que la població catalana es troba còmoda i s'ha sentit beneficiada pel fet d'haver-se impulsat l'Estat de les autonomies.

Gairebé vuit de cada deu enquestats vénen a dir que el model ha estat una experiència positiva per a Catalunya.

Tampoc no han passat per alt des de l'executiu el fet que més de la meitat de la població té un concepte de Catalunya com una regió,

enfront del 37,6% que la defineix com una nació. Quan es pregunta sobre el significat d'Espanya pels enquestats, la primera resposta és «el meu país» (35,1%), seguida de la definició «un Estat format per diverses nacionalitats i regions» (28,3%).

Identificació nacional

En el vessant de la identificació nacional, el segment més nodrit és el dels que se senten igualment catalans i espanyols (35,9%). Tot i així, són més els que se senten més catalans que espanyols (25,8%) que a la inversa (6,2%). En els extrems se situen els que només són catalans (15,4%) o espanyols (14,7%).

L'enquesta del CIS també dedica un capítol especial a la qüestió

de l'ús de les llengües a Catalunya. Tot plegat, segons va assenyalar el secretari d'Estat de Relacions amb les Corts, Jordi Fernández Díaz, per posaren relleu un model de convivència «lingüística i cívica exemplar». I és que ell mateix es va encarregar de destacar que les queixes, tant les dels que consideren que el castellà està discriminat com les dels que entenen que el català encara està poc recolzat, són estadísticament marginals. Aquesta conclusió l'extreu del fet que són dues de les qüestions que menys valoració obtenen en l'apartat de preocupacions dels ciutadans.

Així, l'enquesta revela que la llengua materna del 51,5% de la població és el castellà i també que és l'idioma que predomina en les relacions familiars, malgrat que el

català guanya pel que fa a l'ús social i laboral. Així, segons afirmen els enquestats, és la llengua més emprada per relacionar-se amb els amics, a la feina, a l'administració pública, als comerços i fins i tot per adreçar-se a un desconegut al carrer.

Pel que fa a la predilecció de l'idioma als mitjans de comunicació, el 40,9% llegeix la premsa en castellà, enfront del 19,8% que s'estima més el català, mentre que el 30,8% utilitza els dos idiomes per igual. Aquesta predisposició canvia radicalment quan es tracta de la televisió: el 25,9% s'inclina majoritàriament per la programació en català, enfront del 17% que prefereix el castellà. En aquest cas, els que utilitzen els dos idiomes indistintament superen la meitat de la població. Ω

L'antifranquisme a Mallorca. VII LLIBRE

(Les lluites del segle XXI)

La manifestació independentista més gran de la història de Mallorca

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Tots els diaris de Ciutat i de la resta dels Països Catalans, així com els mitjans informatius de l'esquerra nacionalista catalana, es feren ressò del gran èxit de la Diada nacionalista de dia 30. L'escriptor i periodista de Diari de Balears Sebastià Bennasar, en una excel·lent crònica publicada diumenge dia 31 de desembre del 2000, deixava constància de l'embranchida de l'independentisme illenc que, novament, qüestionava des de l'esquerra els estrets límits de l'actual Constitució (que no reconeix el dret a l'autodeterminació i prohibeix expressament la federació de comunitats autònomes: un atac directe a la nostra nacionalitat).

Sota un gran titular («El nacionalisme illenc planta cara al mal temps per recordar el seu origen; més de dos mil persones es manifestaren i proclamaren el dret a l'autodeterminació») que reflectia a la perfecció l'estat d'ànim dels milers de nacionalistes d'esquerra i revolucionaris que sortirem al carrer dia trenta, en Sebastià escrivia: «No volem ser una regió d'Espanya, no volem ser un país ocupat. Volem, volem, volem, volem la independència, volem, solem, volem, Països Catalans». Aquesta proclama, una de les múltiples que es corejaren ahir horabaixa per part de més de dues mil persones, resumeix a la perfecció les aspiracions de tots els manifestants que, desafiant una temperatura glacial, la pluja i el fort vent, demostraren que el nacionalisme no s'oblida dels seus orígens com a poble.

«Els manifestants es concentraren a partir de les sis de l'horabaixa al passeig del Born, que progressivament es va omplir de quadribarrades i d'estelades».

Aproximadament era l'hora en la qual qui signa aquest article es trobava amb l'escriptor Jaume Santandreu, el diputat del PSM Cecili Buele, els sindicalistes Guillem Ramis (de Revolta) i Llorenç Buades (responsable d'Acció Sindical de la CGT) per a començar la manifestació. Posteriorment poguérem veure molts polítics d'esquerra i destacades

personalitats de la cultura illenca. Podríem destacar la presència de Pere Sampol, vicepresident del Govern Balear; el director general de Cultura Pere Muñoz, i el de Política Lingüística, Joan Melià; els regidors de Cort Sebastià Serra i Gabriel Barceló; el director del Teatre Principal, Pere Noguera; Miquel Àngel Marc, del GOB; i l'activista Macià Manera. Hi havia igualment nombrosos «històrics» de la lluita anti-feixista i anticapitalista a les Illes entre els quals podríem destacar els germans Antoni Pons (actual responsable de «Deixalles») i antic dirigent de l'OEC) i Antònia Pons (de Revolta i també exmilitant de l'OEC i del MCI).

L'amic Sebastià Bennasar continuava la seva crònica dient: «Després d'un entusiasta recorregut, els manifestants desembocaren a la plaça de l'Olivar, on desafiaren el vent per proclamar 'Visca la terra lliure'. Tot seguit, Catalina Canyelles va procedir a la lectura del manifest unitari, en què recordà la memòria històrica és un tresor que ens permet conservar la pròpia identitat. L'entrada a ciutat de Mallorca de les tropes catalanes del rei Jaume I, el 31 de desembre de 1229, marca el nostre naixement com a país i la nostra vinculació a la resta dels Països Catalans, una nació ara esquarterada entre dos estats i diverses comunitats autònomes, però amb un clar sentit d'unitat i d'identitat».

«El manifest atacà molt durament el fet que les institucions volen fer desaparèixer aquesta festa i la globalització a què ens veim sotmesos a nivell nacional. Les paraules de Catalina Canyelles varen ser molt aplaudides just abans que els xeremiers fessin el silenci amb les primeres notes de La Balanguera.

«Les estelades es varen moure amb força. No eren les úniques senyeres. Una bandera del Bloc Nacionalista Gallec, dues d'Occitània, i una de la Xunta Aragonesista acompanyaren les quadribarrades. Després les JERC entonaren Els Segadors. Tothom els seguí. Fou el final de la festa».

També el diari Última Hora destacà la gran participació de gent i la periodista Sebastina Carbonell deia: «Entre los manifestantes destacó la presencia del vicepresidente del vicepresidente del Govern Balear, Pere Sampol, quien comentó que este año 'a pesar del mal tiempo, hemos conseguido la participación de más gente que nunca' recalcando que 'los que estamos aquí tenemos claro que somos un país, una nación, a pesar de no estar de moda'». L'article destacava la participació de milers de persones i continuava: «Jaume Santandreu, Miquel Àngel March, Pere Muñoz, Miquel López Crespí, Sebastià Serra, Cecili Buele, Macià Manera, Joan Antoni Salas, entre otros, también se sumaron al acto en el que participó un grupo de jóvenes occitanos y gallegos».

Potser seria important deixar constància que en la manifestació destacava el gran nombre de grups nacionalistes marxistes i d'esquerres, sempre a l'avantguarda del combat pel nostre deslliurament nacional i social. A les sis de l'horabaixa érem al costat dels combatius companys d'Alternativa per Mallorca, el PSM, l'Àrea de Joventut d'Esquerra Unida, el Comitè de Solidaritat amb Euskal Herria, Endavant-OSAN, Esquerra Republicana de Catalunya, PSAN, Joves d'Esquerra Nacionalista, Maulets, Revolta, STEI i Sa Sargantana, entre alguns altres.

Aquesta omnipresència d'una esquerra nacionalista majoritàriament anticapitalista i antiimperialista, de provada militància antiborbònica, és el fet més remarkable de la gran Diada Nacional del 30 de desembre. Una hipotètica dreta nacionalista (i l'extrema dreta, que de tot hi ha a la vinya del senyor) o no hi era lluitant pels nostres drets nacionals o si hi era (que ho dubt) devia anar pels racons, morta de por, atemorida davant l'esplendent exèrcit de puny tancats i les estelades. La bandera roja amb la imatge del Che segurament va fer fugir, tremolant de por, qualse-

vol reaccionari dretà infiltrat!

Els únics incidents remarcables varen ser els crits contra la bandera espanyola, que va ser acompanyada amb exclamacions de «Aquesta bandera és estrangera!». La presència d'aquests símbols (que a molts ens recorden que va ser la bandera borbònica la que guanyà la guerra a l'esquerra i acabà amb els estatuts d'autonomia republicans i va ser responsable d'un cruel conflicte amb més de mig milió de morts i prop de tres-cents mil afusellats pel feixisme) provocà que alguns independentistes llançassin ous a les autoritats que presidien l'ofrena floral al rei en Jaume.

Però segurament ha estat en Mateu Joan Florit (director de l'única revista independentista de les Illes: L'Estel) qui millor ha explicat tant la manifestació com la revolta juvenil i esquerrana contra els símbols de la nostra opressió nacional. Escriví el director de L'Estel en la seva secció «Foc i fum» del 15 de gener del 2001 (pàgs. 1-2): «Mai s'havia vista tanta festa a l'Ofrena Floral que l'Ajuntament de Ciutat fa al Rei en Jaume amb motiu de la seva entrada al front de les tropes catalanes a la Ciutat de Mallorca el dia 31 de desembre de 1229. I, és que varen coincidir moltes de coses: hi va haver la manifestació que cada any es feia un dia més tard on varen participar molts de col·lectius i partits amb el PSM al capdavant amb els seus consellers, diputats i regidors, que tenien programats meetings, el PSM al Teatre de CC.OO., Alternativa per Mallorca meeting al Pinzell i el PP torrada al costat de la mateixa plaça d'Espanya. Molta gent, però el grup més gros era el format per unes dues mil persones que venien de la manifestació que just llavors havia acabat a la veïna plaça de l'Olivar, amb centenars de banderes catalanes, unes quantes banderes occitanes i unes quantes basques. Una manifestació que havia escalfat els participants amb consignes com ara 'Fora, fora, fora, la bandera espanyola'. A l'arribar a la plaça d'Espanya, la gent

veu una bandera espanyola al mig de les banderes catalanes, i és clar, s'emprenya. Els joves desclaven la bandera espanyola i comencen a trepitjar-la, els empleats de l'Ajuntament l'aixequen i la torren a posar al seu lloc, llavors arriba la comitiva i els regidors del PP de l'Ajuntament duen la bandera espanyola penjada pel coll, els del PSM i el d'UM no l'hi duen i els comunistes sols no hi són. I la gent s'emprenya més amb els del PP i els escridassen: 'Fora, fora, fora, la bandera espanyola'. I els escupen a la cara i els tiren monedes i ous nials. Encara que no plovia, l'historiador Pau Cataura duia un paraigua estès per parar-se d'algun projectil mentre llegia un bell escrit sobre la conquesta i les seves repercussions, però la cosa no anà a més i a festa va acabar en pau».

El director de L'Estel acabava la seva encertada descripció de la Diada amb aquestes paraules: «Aquesta gent del PP de l'Ajuntament de Ciutat s'haurà de replantejar això de dur o no dur la bandera forastera al coll a les celebracions. Això és un privilegi que els concedí la reina Isabel II ja fa molt de temps. Però a vegades convé renunciar a certs privilegis que no donen més que maldecaps».

Mentre escric aquest article llegesc que Cort denunciarà vuit persones per les protestes del 30 de desembre contra la bandera espanyola. La premsa diu que «un manifestant serà acusat d'ultratge a la bandera espanyola i els altres d'injúries». Sembla que tots els acusats són mallorquins. L'escriptor Llorenç Capellà, en assabentar-se que la majoria municipal de Cort vol fer això, ha escrit en el Diari de Balears (25-I-01) un magnífic article titulat «La cultura agònica» on diu, en defensa de la gent jove nacionalista de les Illes: «Llegesc que la majoria municipal a Cort té el propòsit d'aprovar, en el ple d'avui, un comunicat de condemna dels aldarulls del dia trenta passat, i que els partits de l'oposició proposen un text alternatiu.

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA VII LLIBRE

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost de 2000 fins a l'agost de l'any 2001)
Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

EP!!!

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

No s'entendran, però als uns i als altres únicament els separen matisos, encara que no s'ho creguin. Els conservadors, en el seu comunicat, pretenen criminalitzar tots els nacionalismes. I l'oposició, en assabentar-se'n, ha posat el crit en el cel perquè diuen que hi ha nacionalistes de tota mena. És a dir, n'hi ha de bons i de dolents, de beats i de petardistes. Tanmateix, l'acte reivindicatiu de dia trenta s'ha de valorar des de l'òp-

tica cultural. La gent jove que comença a deixar-se sentir, necessita enriquir-se amb els valors històrics, literaris, artístics i puraments fantàstics inherents a un poble viu, i en comptes d'això li oferim un poti poti sentimental-regionalista que put a naftalina. Si el nostre rei en Jaume no fos de bronze, cal pensar que faria una becaina mentre l'omplen de flors i a dues passes, algú torra un porc per arrodonir la festa. En

assabentar-me que el memorial de greuges dels prohoms municipals es reduïa al fet que uns desconeguts els havien tacat la camisa de vermell d'ou, vaig tenir la sensació que la cultura agonitza. En aquest cas concret, els ous que fan impacte a la camisa del poder són el missatge d'una gent que reclama que li obrin de bat a bat les finestres de ca seva perquè la cultura de pessebre l'ofega. En conseqüència, quan la gent jove

respon amb el llançament d'ous als plantejaments de la cultura oficial, el poder, que és l'encarregat d'administrar-la, ha d'agrair l'agressió, encara que no tenguí altre remei que ficar la camisa a la rentadora. En cap cas ni un ou, ni dos ous, ni tres ous, no rebaixen la dignitat del senyor batle. D'altra banda, una majoria municipal que se sent ofesa per algunes taques d'ou i no mou un dit per protestar pel fet que el minis-

teri de Cultura destini a Balears quatre peces de cinc per a inversions en matèria cultural, demostra ésser més estantís, Déu meu!, que les coques d'una setmana per l'altra».

Una reflexió de primer ordre en aquests moments quan s'axequen veus des de la dreta, l'esquerra del pessebre i sobretot des de la «nostra» extrema dreta per criminalitzar el jovent nacionalista mallorquí. Ω

Dietrich Bonhoefer: l'Església de la resistència al nazisme

A ca nostra no sona gaire el nom del teòleg alemany Dietrich Bonhoeffer (04.02.1906, Breslau-09.04.1945, camp de Flössenburg), jatsia la seva teologia i exemple han estat cabdals per a les esglésies europees de la postguerra. Pilar fonamental de l'Evangéliche Kirche (Església Luterana) Testificant, l'església de la resistència davant el nazisme, fou finalment empresonat pel III Reich i afusellat a les acaballes de la guerra.

Ell mateix va escriure:

«**Autodisciplina:** La llibertat és sols per mitjà del control.

Acció: Decideix-te i surt a la tempesta del viure.

Patiment: Consagra com és menester allò que s'ho mereix a una mà més poderosa.

Mort: Més alt convit en el camí a la llibertat».

Bonhoeffer va viure a Barcelona, al Consolat alemany, a la segona part de la Dictadura de Primo de Rivera. Allí es barrejà amb el poble català i aprengué a aproximar-se a la gent.

En tornar a Berlín, baixà del barri alt on vivia fins al barri obrer de Wedding, on es dedicà a la catequesi i a la joventut. Comprenqué prest la necessitat de redactar de nou el catecisme per a la gent senzilla, i copsà la raó de l'evangeli social. Quedà horroritzat davant l'efecte de la pobresa sobre la moralitat de la gent, i va quedar estremit davant l'aparent indiferència de l'Església oficialista.

En el seu esforç per tal de donar resposta a la qüestió que sempre fan els joves de ¿quina necessitat tenim de l'església?, respon que si el qui fa aquesta qüestió sabés què és l'església, no ho demanaria, ans se n'alegraria, i continua dient: «**Cercaries la comunitat on l'un demana per l'altre,...i la promesa que ací l'un serà el Crist per a l'altre.**»

El gener del 1933 Hitler puja al poder com a cap d'una coalició de partits dretans, amb el vistiplau del Vaticà. A mesura que el sistema nazi va instal·lant-se, desempallegant-se dels seus aliats polítics burgesos i ocupant més parcel·les -sempre donant el cop al punt més feble dels adversa-

ris per actuar tot seguit en un nivell més alt i totalitari-, la societat civil alemanya queda col·lapsada i sense capacitat de resposta. Els carrers alemanys esdevenen un llampant aparador de l'obsessiva i eficaç propaganda del règim i els dissidents van caient en mans de la policia política hitleriana. Els nazis decideixen anar ocupant tots els ressorts del poder pertot arreu, també a dins les esglésies, i especialment l'església tradicionalment més específica de l'Estat en Alemanya, la coneguda com a luterana. El 1934 Hitler llança una ofensiva per controlar l'Església Luterana, en col·laboració amb els Deutsche Christen (nazis), el cap dels quals vol fins i tot fer de Hitler el cap de l'Església, a l'estil de la reina d'Anglaterra, però finalment no qualla a causa de les simpaties de Hitler envers l'ocultisme, la mitologia bèl·lica germànica i fins i tot el militarisme islamista. Però diversos pastors són empresonats mig d'amagat, els Antics Testaments jueus són bandejats, intenten suprimir les referències a la misericòrdia en el Nou Testament, a fi de preparar la població per a una guerra imperialista. Hitler ha pactat amb la gran burgesia de la indústria pesant del Ruhr, prepara el rearmament i una guerra d'expansió per Europa i el món. Sistemàticament, l'aparell estatal pressiona a fi que les pors religioses dels càrrecs eclesials augmenten i dins les institucions religioses penetri el verí nazi alhora com a ideologia i com de nomenaments de càrrecs «afectes».

Davant els joves, però, es troba amb les dificultats derivades que l'església no atén les seves ensenyances, sinó que es troba lligada pel nazisme. Els joves l'interrompien per dir: «L'església du un gran endarreriment respecte als nostres clubs de jovent i d'esports en matèria de comunitat. Ens sentim còmodes dins el club, però no al temple». Realment, l'església institucional, visible, oficial, no és una part bona, sinó particularment bruta: s'hi abusa del nom de Déu i se'n fa una joguina, i sovint, a més, a causa d'aquest abús, fan que els no integrats dins l'església institucional

flastomin per parcialitats eclesials amb els poderosos (tal com denuncia l'apòstol Jaume a la seva Epístola). Però allí dins també, hom ha conegut l'acció de la paraula revelant i bona de Déu, significa la presència de Déu al món.

Escriu: «La llibertat de l'església no es troba on li la tolellen, sinó allà on l'evangeli de veritat i pel seu propi esforç s'obre camí en la terra, encara que -i precisament quan- no li'n donen el permís». «Però quan la gratitud per la llibertat institucional s'ha de mostrar tot sacrificant la prediciació, l'església es troba ja encadenada, encara que es cregui lliure». I també: «On es troba la verdadera església? On la prediciació s'aixeca i cau en raó pel pur evangeli del Déu de gràcia, en contra de qualsevol autoestimació de l'home; on els sagraments depenen de la Paraula de Jesucrist, sense màgia; on la comunitat de l'esperit rau en el servei i no en la dominació».

Cap al 1938-1939 comencen les primeres tensions entre el III Reich i l'Església Catòlica a causa de l'enquadrament obligatori del jovent catòlic dins les Joventuts Hitlerianes.

Poc abans del començament de la Segona Guerra Mundial es realitzen moltes reunions clandestines de l'Església confessional (de la Resistència antinazi), molts són detinguts, uns altres s'han d'exiliar. Bonhoeffer, qui es trobava a Londres, marxa als Estats Units durant una temporada, però en esclatar la guerra, reconeix que, si no torna a Alemanya a compartir la càrrega dels dies tenebrosos, no podria participar en la reconstrucció postbèlica: li era menester de sentir en la pròpia carn les opressions del nazisme i la guerra. «Només qui té en compte els jueus té dret a cantar gregorià».

Havia escrit «Viure en comunitat». A Finkenwalde els seus alumnes havien après les noves armes per desafiar l'astut i salvatge enemic del moment, i Bonhoeffer no els havia pas defallit ni es va accontentar amb armes ja rovellades: «Les armes de l'evangeli que han estat esmolades de bell nou pel nostre combat i

patiment són l'única salvaguarda del cristianisme». Proposa de combinar la simplicitat amb la saviesa per lluitar contra els atacs demoníacs del totalitarisme. Defineix la simplicitat com fixar «els ulls només en la veritat simple de Déu en l'hora que tots els conceptes són trastocats, deformats i tornats del revers». Una simplicitat que es torna saviesa en l'home que «no està encadenat per principis, sinó lligat per l'amor de Déu». Tal home és *lliure* i sap veure la realitat del món lliurement i sense prejudici. Bonhoeffer havia après a plantar cara als mals del hitlerisme. «L'home savi és aquell qui veu la realitat tal com és, i que copsa la fondària de les coses. Per això només és savi **qui veu en Déu la realitat**».

Bonhoeffer diu que, quan sent el crit de reformar l'Església, cal entendre que els cristians no poden reformar-la: només Déu pot fer-ho. I quant a la crida a fi que l'església exercisca la responsabilitat política que li pertoca diu que el perill és que el crit s'esdevingui «Feu cristiana la política». L'Església ha de limitar-se a cridar l'Estat i fer-li reconèixer els seus límits. L'Església no és cap alternativa a l'Estat. Aquest problema, se'l plantejà com a problema pràctic al principi, però ja estava amanint-se per a una lluita molt seriosa que tindria durant els pitjors temps.

Un cicle de conferències que plantejà sobre aquests temes causaren gran agitació. I això perquè no es tractava pas de res teòric ni acadèmic, sinó de pura teologia real del món quotidià al III Reich. D'acord amb Luter, explicà que l'església ha de prendre tres accions quan l'Estat sembla actuar injustament:

- 1.- L'església pot demanar-li si l'acció estatal és justa, a fi de tornar-li la responsabilitat d'examinar les pròpies accions a la claror del qüestionament de l'església.
- 2.- L'església pot ajudar les víctimes d'una acció injusta de l'Estat i així alleugerir les conseqüències pitjors d'una llei injusta.

3.- L'Església pot actuar directament en política si està segura que l'estat està faltant al seu deure de mantenir la llei.

Més avant, Bonhoeffer clama, ja empresonat, pels seus lemes més coneguts: ¿Com parlar de Déu d'una manera secular? L'església havia d'haver començat molt abans i amb decisió un cristianisme sense religió a fi de destruir amenaces tan tenebroses com el nazisme. L'església és el Crist al món. És una part del món, potser una part més o menys desagradívola, però és la part a través de la qual Déu toca el món. Tot just per això no pot restar tancada dins una organització. Ha d'estar totalment gitada al món, sense protecció ni barreres: **una església sense parets, un cristianisme sense religió.**

Des del seu captiveri, sota els bombardeigs aliats, escriu: «Els personatges de Shakespeare caminen entre nosaltres». «Pitjor que fer el mal és ésser malvat. És pitjor que un mentider digui la veritat, que no pas que el qui s'estima la veritat digui una mentida...En boca de l'embolicador és millor la mentida...».

Implicat pels nazis en la conxorxa d'alemanys de tots els estaments socials per matar Hitler en l'atemptat del 1944 (més d'onze mil persones foren detingudes, entre els implicats es trobaven fins i tot generals -que consideraven que la direcció que Hitler donava a la guerra era la d'un boig-, com el General Rommel), fou penjat poc abans de la fi de la guerra en Europa, el 9 d'abril del 1945, al camp de Flössenburg. «Dus en la teva memòria el record del passat, no pas com una espina, sinó com un regal magnífic».

El seu exemple, la fondària del seu pensament per als moments més tètrics de l'opressió totalitària i de la manipulació límit, és una aposta per l'esperança, pel coratge i per l'energia als quals Déu ens crida amb força i joia a la seva Paraula. Ω

MEMÒRIES PEDAGÒGIQUES

Joan Cortada, cortesía en libertad

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL, ESCRIPTOR

Joan Cortada, Director de l'Institut de Segon Ensenyament de Barcelona, publicava un llibre que seria ben acollit per quasi tots els mestres d'escola de progressistes ja que proposava el respecte mutu entre professors i alumnes, una consideració dels més joves vers els més vells, una deferència cap a la gent més dissortada, innocent, feble o marginada, això al marge dels ensenyaments religiosos, només per solidaritat humana i llei natural.

Es mostraven contraris a tot això els que predicaven disciplina, disciplina i disciplina, garrotada i no et moguis, pesic de pern i ventada al clotell, orelles d'ase, cara a la paret de genollons, braços en creu... No és això! No és això! -S'exclamava Cortada.

Aquest autor, doncs, va traduir del seu original italià, el llibre que porta per títol «El Nou Galate. Tractat complet de cortesania en todas las circuns-

tancias de la vida», segons la teoria del famós pedagog Melchor Gioja, que sortí de l'impremta per primer cop el 1836. Els textos, redactats en el temps del romanticisme, ens mostren

En el segle XIX, la veritable cortesía era imprescindible en las relaciones sociales i més que això, el mutu respecte.

fins a quin punt els intercanvis de respecte entre les persones havien de substituir les forces d'autoritat dogmàtica:

«Tal volta es dóna entre les espines una fruita silvestre, que és al paladar insípida o amarga; però l'empelt i el conreu el despulles de pues, i el converteixen en dolç i saborós: Heus aquí la imatge de la civilització. N'és una branca la cortesania, la qual consisteix en l'art de modelar la persona, les accions, els afectes i les paraules de manera que ens doni l'estimació dels altres dins les

limitacions del que és honest i del que és just. La cortesania, doncs, no és qual alguns opinen, un ceremonial convingut: els seus preceptes no depenen dels variables capricis de la moda i de l'ús, sinó dels sentiments del cor humà, que pertanyen a tots els temps i llocs. Això es deixa entendre tan prompte n'observem els motius per als quals certs actes són qualificats de cortesos, i altres, condemnats com inurbans...»

La matèria es divideix en els capítols dedicats a actes inurbans o que molesten els presents; actes que molesten la memòria, els desitjos i l'amor propi dels altres; actes inconvenients o degradants per a nosaltres mateixos; la cortesania a la taula; la neteja en els vestits i apologia de la moda; condicions físiques intel·lectuals i morals del discurs i de la conversació; salutacions, compliments i visites; cartes de relació social; cortesania amb els vells i les dones; cortesania amb els amics; cortesania amb els inferiors; cortesania dels súbdits envers dels magistrats; cortesania d'unes nacions amb les altres; jocs de societat; deures a reunions i converses; disputes; sàtira cortès; coverbos; ullada històrica: els plaers civils en els passats segles, abús en el menjar i el beure durant els passats segles, excés en la

corrupció de costums els passats segles, excés de la infelicitat social durant els passats segles, insults a la pública decència durant els passats segles, si tens la taula posada, menja el que t'agradi.

A la cloenda del llibre, Melchor Gioja, deia: «Manca només que t'indiqui un precepte que potser t'ha de sorprendre, però que és necessari. Guarda't de no tenir defectes: Molts pocs han de reconèixer les teves virtuts si no les dones el gust de trobar-te alguna feblesa, puix la mediocritat envejosa ha de menester parlar malament d'algu com el bou necessita rumiar. Per a salvar la vida cal donar els doblers al lladre, per a salvar el teu bon nom has de proporcionar algun aliment a la maledicència. Així i tot, jo voldria que els teus defectes i les teves febleses procedissin de la bondat del teu ànim sense alterar el sistema dels deures, voldria que dels teus llavis sortissin mots semblants al de la senyoreta de Lamoignon, la qual, havent sentit que Despreaux posava en comparança, no sense ridiculitzar-lo, la greixura i l'excel·lent salut d'un predicador amb la doctrina austera i la mortificació que recomanava des de la trona, contestà amb amable senzillesa: Oh! Doncs heu de saber que segons diuen es va aprimant molt...» Ω

La democràcia a la Guinea Equatorial

Enguany fa 33 anys que la República de Guinea Equatorial va deixar de ser la província espanyola de l'Àfrica negra.

D'aleshores ençà, dos règims dictatorials s'hi han anat succeint: el del sanguinari Macias Nguema, i el de l'actual President militar, nebot que enderrocà l'oncle.

Això va succeir el segle passat. Un cop iniciat el segle XXI, els diversos pobles que conformen Guinea Equatorial tenen tot el dret del món a assaborir el pastís deliciós d'un règim democràtic ben consolidat.

Amb aquest missatge, el proppassat dia 19 de maig, a la seu de la Conselleria de Benestar Social del Govern de les Illes Balears, es presentaren davant l'opinió pública illenca un bon grapat de representants de l'oposició democràtica al règim del President Teodoro Obiang Nguema. Són els qui constitueixen la RENAGE (Resistencia Nacional de Guinea Ecuatorial).

Des del PSM-Entesa Nacionalista, veim amb molt bons ulls qualsevol esforç i iniciativa política que tendeixi a enfortir les arrels democràtiques d'un règim republicà, com l'establert a Guinea Equatorial.

Més encara, si aquestes iniciatives sorgeixen ben a prop del nostre entorn mediterrani més immediat.

Efectivament, va ser el passat dia 8 de desembre de l'any 2000 quan se celebrà a Barcelona una Convenció Política sobre Guinea Equatorial.

Davant la situació que travessen els partits polítics de l'oposició democràtica al règim del President ecuatoguineà Obiang Nguema, tant a l'exterior de Guinea com a l'interior del país, el comitè organitzador d'aquesta Convenció de Barcelona arribà al convenciment que calia ajuntar esforços per oferir una alternativa política real.

La Convenció de Barcelona sempre va estar marcada per la preocupació que compartien tots els assistents: la recerca de la unitat de totes les formacions polítiques com a vehicle essencial per a canalitzar les accions de l'oposició democràtica envers tots els sectors socials de Guinea Equatorial.

Davant la impossibilitat real d'arribar a negociar amb el règim actual, s'hi va proposar i aprovar la creació d'aquest bloc de resistència nacional denominat RENAGE (Resistencia Nacional Guinea Ecuatorial).

Des del PSM-Entesa Nacionalista, present en aquesta reunió que es va fer a Palma, se n'extrauen algunes observacions:

1ª.- En aquests moments, - i sembla que des del temps de la descolonització, l'any 1968 - qualcú està aconseguint que l'oposició democràtica al règim ecuatoguineà estigui fragmentada en mil bocins dispersos.

RENAGE - que agrupa moviments diversos - només representa un dels blocs existents. N'hi ha d'altres.

2ª.- A més de dispersa i diversa, s'està aconseguint que l'oposició democràtica a l'actual règim ecuatoguineà sigui molt canviant i fluctuant. Gairebé totes les iniciatives unificadores que van sorgint tenen poca durada i es trenquen amb relativa facilitat. No mantenen el costum de perdurar.

3ª.- El Govern espanyol que encapçala el Partit Popular ha pres l'opció de donar suport explícit a un altre d'aquests blocs opositors - que

no és precisament RENAGE -. Se li concedeixen moltes i molt diverses ajudes i suports governamentals.

Amb això, se'ns diu, s'està contribuint a rentar la cara d'un règim dictatorial que pot presentar-se davant l'opinió pública internacional amb aparences falsament democràtiques.

4ª.- RENAGE manifesta que, tot i trobar més dificultats i obstacles que no ajudes governamentals espanyoles, a l'hora d'exercir la seva tasca d'oposició democràtica, s'està fent cada cop més present en instàncies públiques estatals i internacionals.

5ª.- Les notícies que arriben de Guinea Equatorial no parlen precisament de grans avanços en l'establiment d'una democràcia consolidada al país.

Més tost fan referència a constants i permanents violacions de drets humans, individuals i col·lectius per part dels poders públics; a acumulació selectiva de riqueses en mans de gover-

nants; a augments considerables d'ingressos derivats de l'exploració de matèries primeres que hi practiquen grans empreses multinacionals del petroli; a la inexistència dels mitjans mínims imprescindibles per a l'exercici equànim del poder executiu, legislatiu i judicial; a les onades creixents de gent ecuatoguineana que ha de sortir fora del país per motius polítics; a l'abús i malgastament dels recursos públics...

Per fer-se una idea, basta indicar allò que va dir RENAGE a Palma: «La població ecuatoguineana, que no arriba al milió d'habitants, ha de suportar la despesa pública que comporta l'existència de 46 ministres del Govern!».

Des d'aquestes illes mediterrànies, s'ha d'arribar a donar una mà amiga a aquell grapat d'illes atlàntiques, que es mereixen més respecte i atenció, de part de tota la gent que es diu democràtica.

Isi, amb tot això, s'hi pogués fer turisme?! Ω

Mallorca, 21 de maig de 2001
Cecili Buele i Ramis
Diputat del PSM-Entesa Nacionalista al Parlament de les Illes Balears.

La poesia del rei Mutamid de Sevilla i el "Shiru-shirim"

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

"Evocació de Silves.

Ea, Abu Bakr, saluda les meves llars a Silves i
Pregunta'ls si, tal com pens, es recorden de jo!(...)
Quantes nits vaig passar divertint-me a sa ombra
amb dones de malucs opulents i tall entabanat:
blanques i morenes que feien dins ma anima l'efecte
de les espases refulgents i les llances obscures!
Quantes nits vaig passar deliciosament devora un
racó del riu amb una donzella amb una polsera
emulava la corba del corrent!
Es passava el temps regalant-me el vi
de son esguard, altres vegades, el de son got, altres el
de sa boca(...).
Al llevar-se el mantell, descobrí son tall, floreixent
rama de salze, com s'obri el capoll per mostrar la flor."

Aquesta poesia pertany a una antologia de lírica àrab-andalusina, amb versos de diversos autors andalusins seleccionats i traduïts per Emili García Gómez. Com podem apreciar tant la forma d'escriure com les metàfores emprades es semblen molt entre dos pobles germans com és el jueu i l'àrab. Els fills d'Ismael i els de Jacob tenen moltes similituds culturals que no s'han d'oblidar, encara les disputes territorials actuals ens facin creure que hi ha més diferències de les que realment hi ha. Aquesta pertany al rei Mutamid de Sevilla que visqué al segle XI.

Ja el rei Salomó ens adreçava amb versos summament eròtics però també summament bells, quan escrigué el "Càntic dels Càntics" o el "Shiru Shirim".

Que n'ets de bella amiga meva,
que n'ets bella de bella!

Els teus ulls són coloms,
Darrera el teu vel.
La teva cabellera és com un ramat de cabres
Que baixa onejant per la muntanyes de Galaad.
Les teves dents, com un ramat d'ovelles toses
Que surten del bany.
Totes porten bessonada;
d'estèril no n'hi ha cap.
Com un fil d'escarlata es teus llavis;
La teva boca és un encís.
Les teves galtes són com grans de magrana
Darrera el teu vel.
Els teus pits són com dos cervatells,
Com una bessonada de gasela,
Que pasturen entre els lliris.
(...)
Tota tu ets bonica, amiga meva,
No tens cap defecte!
(...)
M'has robat el cor, germana meva, esposa,
M'has robat el cor amb una sola mirada teva,
Amb una sola perla dels teus collarets.
Que en són de delicioses les teves carícies,
Germana meva, esposa;
Que en són de delicioses les teves carícies,
Més que el vi!
L'olor dels teus perfums,
Millor que la de tots els bàlsams!
Els teus llavis regalimen mel verge,
Mel i llet tens a la llengua;
I l'olor dels teus vestits
És com l'olor del Líban.
(...) Ω

Eternity (Eternitat)

"Tot allò que no és etern està eternament passat de moda".
(C. Sinclair Lewis, novel·lista nordamericà, Premi Nobel 1930 de literatura).

"A allò que no ha de durar, no t'hi has d'acostumar".
"Esperança que consoli, que no mori".
"El cel no és per els ases".
"El cel no és per posar-hi palla".
"La justícia va pujar al cel, perquè a la terra no hi podia viure".
"Si t'arreplega la calma, del cel guanyaràs la palma".
(Refranys catalans).

"El majordom, segons el costum vell, havia deturat tot els rellotges. Ço, en el llenguatge d'en Naruz, volia dir: "El teu sojorn a ca nostra és tan breu!. Deixem en l'oblit que les hores volen. Déu ha fet l'eternitat. Escapolim-nos de la tirania del temps". Aquestes cortesies antigues i hereditàries omplien en Nessim d'emoció".
(Balthasar, Quartet d'Alexandria, Lawrence G. Durrell, 1912-1990, el més brillant novel·lista anglès segle XX).

"No us heu adonat que els qui no saben que fer en la present vida són tot just els qui més en desitgen una altra que duri eternament?".
(Qui pot fer resplendir l'alba?, 1985, Anthoni de Mello).

"Què diria Déu i estimes sense l'església i sense la llei?. Déu, a qui ja et lliurares en comunió.
Déu qui fa eternes les ànimes dels nins, que seran destrossats per les bombes i el napalm".
(Silvio Rodríguez, cantautor contemporani de la Nova Trova Cubana).

"Luter King sabia ben bé que no havia de veure el seu somni acomplert, però fou prou gran en esperit com per fer una passa endavant devers la Terra Promesa de la llibertat i de la pau. Tenia fites d'eternitat".
(Matin Luter King, 1994, d'Antonio Gombi).

"Quan vendrà la meua hora de morir, moriré; però sabré donar la vida com a home al qual no li dol de tornar el préstec que li ha estat fet".
(Epictet de Frígia, 50-135, filòsof estoic hel·lenista).

"...M'esperen
tan sols per fer-me almoïna,
fidels xiprers verdíssims".
(Cementiri de Sinera, V, d'en Salvador Espriu, 1913-19..., poeta català de la resistència contra la Bèstia franquista).

"La tragèdia de la mort és que transforma la vida en destí".
(André Malraux, 1901-1976, novel·lista i poeta francès).
"Bona mort és porta de bona vida".
(Llibre dels mil proverbis, d'en Ramon Llull, català de Mallorca, en l'època més lliure i gloriosa de la nació catalana devers 1.300).

"Sols aquells qui cercaren l'eternitat a la Terra, només ells se'n tornen vers l'Eternitat".

"Morir per la llibertat és més noble que no pa viure a l'ombra de la feble submissió. Car qui abraça la mort amb l'espasa de la Veritat en mà s'eternitzarà, amb l'eternitat de la Veritat, puix que la Vida és més dèbil que la Mort, i la Mort més feble que la Veritat.

"L'ànima humana no és sinó un bocí d'una torxa encesa que déu separà d'Ell mateix".
(Khalil Jubran, 1883-1931, escriptor i artista libanès emigrat als Estats Units).

"L'home mor tantes vegades com perd cadascun dels seus".
(Publius Sirus, s. I a.C., poeta romà).

"Escolta'm, tu, a qui no conec però que estàs llegint aquests versos meus amb cent anys ja d'existència: No puc regalar-te ni una flor de totes les que la primavera fa brostar, ni tan sols una claror d'aquests núvols daurats. Però, obre les portes i guaita; cull entre les flors del teu verger la remembrança perfumada de les que es marciren ja fa cent anys.

Tant de bo assoleixis sentir en el goig del teu cor, la joia viva que et tramet aquest matí d'abril, a través de cent anys, amb el perfum d'aquests càntics plens de gaudi!
Rabindranath Tagur, poeta bengalí, 1861-1941, a El Jardiner). Ω

M A N A C O R

Fa 3 anys que la família Albinyana de l'Olleria a València obren el Taller de Vidres Albinyana a Manacor. Tel. 971 556 210. El jove Albinyana pertany al Club d'Animació Infantil NEO RURAL de xaranga i espectacles de foc. Tel. 619 746 161

Fa 3 anys que na Maria Antonia Genovard va obrir el Bar Dominó a la barriada de la Salle de Manacor. A la foto amb son pare i la dependenta Verònica. Tel. 971 556 213

Fa 15 anys que na Rosa Nadal i la seva família regenten la botiga Bulla de Llevant a la barriada de Baix des Cos de Manacor. Ven articles de festa, de carnaval, regals... Tel. 971 843 152

Fa 5 anys que els Germans Domínguez obren el Taller d'Embalatges pel Moble al Passeig del Ferrocarril de Manacor. A la foto amb na Natàlia, la filla de n'Emili. Tel. 971 844 739

Fa un any que en Miquel Morei regenta el Bar Quatre al costat de l'Església del Dolors de Manacor. Local de bon ambient juvenil. Tel. 971 844 676

Fa 2 anys que en Pere Mas i en Jaume Llinàs s'associaren per regentar el Bar el Palau davant l'Església dels Dolors de Manacor. Tel. 971 844 492

Fa 15 dies que en Tomàs Franco regenta el Bar can Corme al carrer d'en Colom de Manacor. En Tomàs te ganes de fer una bona clientela ja que aquest local l'havia perduda quasi tota. Tel. 655 533 310

Fa un any que en Jeroni Jiménez regenta la Creperia sa Bassa a Manacor. A la foto amb el seu ajudant. Tel. 971 559 697

N'Elisabet Febrer a qui veiem amb la seva filla Lourdes, regenta el Cellar al carrer de n'Antoni Duran de Manacor. Fa la cuina mallorquina. Despatxa menús a 1000 ptes. Tel. 971 559 662

Des de l'any 1928 la família de can Garanya te botiga de cordes i senalles a Manacor. Els Garanya viuen al Passeig de na Camel·la i volen la restauració del passeig, però de cap manera volen que se facin aparcaments perquè damunt el ciment ho hi poden créixer als arbres. Tel. 971 550 190

PETRA

Fa 12 anys que Mossèn Bartomeu Ramis de Moscardi és el rector de la Parròquia de sant Pere de Petra. A aquesta parròquia batiaren al Beat Junípero Serra, inquisidor de Califòrnia i fundador de les principals ciutats d'aquella terra. Aquesta església fou acabada l'any 1730. Tel. 971 561 017

Fa 16 anys que la família Català regenta el Bar i el menjador del Col·legi de la Salle de Manacor. Tel. 971 822 672

Són els encarregats nous de la botiga W Mega d'informàtica a la Via Portugal de Manacor. Tel. 971 845 599

FIRA DE LA SABATA DE LLOSETA

Fa 13 anys que en Toni Jaume va obrir el Taller de Metal·lúrgia Illes a Lloseta. Tel. 971 873 080

Fa 27 anys que en Joan Ramon regenta la Fàbrica de Calçat per a dona Càrrix a Lloseta. A la foto amb es filles Maria i Margalida. Tel. 971 514 082

Fa 14 anys que la família Bestard fa totxos, teules i totxos de paret prima al seu taller del camí vell de Selva. Tel. 971 519 415

Fa 7 anys que na Manela Gràcia és monitora de restauració de mobles. Te el seu taller escola a sa Mina de Lloseta.

Fa 28 anys que n'Antoni Bestard regenta la Fàbrica de Botes Bestard a Lloseta- Botes de muntar, per excursionistes, per a caçadors. Exporta a Amèrica, a diferents països europeus al Japó. Son pare, n'Antoni Bestard va obrir aquesta fàbrica fa 60 anys. A la foto amb sa filla Esperança Maria que estudia econòmiques i comença a ajudar a l'empresa. Tel. 971 514 04

Fa 23 anys que en Bartomeu Vilallonga i na Francesca Soler obren el Taller d'alta Costura en Pell VILSER a Lloseta. Tel. 971 519 776

Fa 7 anys que en Bartomeu Bennasser fa estucats venecians, pinta façanes i tot tipus de pintures a la comarca d'Inca. A la foto amb sa filla Caterina. Tel. 971 885 011

Na Caterina Crespí és la teixidora i la madona de Teixits can Riera a Lloseta. Fa un centenar d'anys que el seu sogre Gabriel Martorell va obrir aquest taller de teixir. Tel. 971 514 034

Fa 8 anys que na Maria Antònia Jaume és decoradora d'objectes, pinta estàtues i pinta vestits, estovalles etc. Al seu taller del carrer Joan Carles I de Lloseta. Tel. 616 063 654

Fa 12 anys que en Gaietà Ramon i na Margalida Ferrer obren la botiga Eines Inca -eines per a la construcció- i més tard l'ampliaren amb Incacomer -estanteries industrials- a la seva botiga d'Inca. Tel. 971 500 044

En Pere Ramon és l'amo de la Fusteria Can Carrossa a Lloseta. A la Fira de la Sabata hi exposaren una taula, tota d'una peça de 3'80 per 1'20. A la foto amb el fuster Francesc Monsó. Tel. 971 514 214

Fa 2 anys que en Biel Mairata i en Miquel Ferrer obren al Taller d'Instal·lacions Elèctriques MIF a Lloseta. A la foto amb el seu operari Miquel Vallespir. Tel. 971 514 591

N'Antoni Comes i n'Encarnació Quetgles són cosins i els amos joves de la Fàbrica de sabates Comes a Lloseta. Fabriquen la marca Cabrit. El seu padri Antoni Comes va obrir aquesta fàbrica l'any 1940. Tel. 971 514 232

FIRA DEL CARAGOL DE SANT JORDI

Fa 10 anys que na Suny Escudero va obrir el Gabinet d'Estètica Suny al Carrer de Gabriel Comes de sant Jordi. Pedicura, depilació elèctrica, Sauna i tractaments en general. Tel. 971 742 532

Quan era nina, na Maria Llac d'Algaida ja pintava. Ara fa 12 anys que s'ha professionalitzat i pinta a l'oli paisatges i Marines al seu estudi de son Verí de s'Arenal.

Fa 11 anys que na Miquela Bernat pinta pistatxos i màscares. Abans tenia la trinxeria de Sineu al carrer del Capità Vila de Ciutat. Tel. 971 279 729

Fa 12 anys que na Tuti Simó pinta a l'oli, paisatges i bodegons al seu estudi de sant Jordi. Tel. 971 742 404

Fa 4 anys que na Francesca Cantallops pinta figures de guix al seu taller de sant Jordi. Tel. 971 742 380

L L I B R E S

Sobre el parlar de Tàrbena

Gràcies per la presentació de l'amic en Josep Saborit

Abans de tot vull aclarir que no som filòleg, sinó historiador, i que dedic les meves recerques -entre d'altres temes- a la història social de la llengua a Mallorca, sobretot durant l'edat mitjana, i a qualun altre que -potser- pot resultar d'interès per a la gent, com la immigració colonial cap a Mallorca en els segles XIII i XIV -allò que la historiografia tradicional sol anomenar «re població»-.

A més, conjuntament amb el filòleg tarbener en Joan Lluís-Monjo i Mascaró, em dedic a l'estudi d'un tema al qual s'ha fet referència en aqueixa llista i que ha suscitat qualche pregunta: les migracions de mallorquins cap a les comarques de la Marina Alta i Baixa -no només a Tàrbena i la Vall de la Gallinera-. Tal com va demostrar l'historiador i geògraf valencià en Josep Costa i Mas, l'àrea repoblada totalment o parcialment per mallorquins al sud del País Valencià comprèn la majoria de la comarca de la Marina Alta i de les seves rodalies, però fins fa molt poc els filòlegs havien centrat el seu interès únicament en els pobles amb els mallorquinismes lingüístics més evidents (l'article salat, sobretot). I el fet és que el record de provenir de Mallorca, a més de Tàrbena i dels pobles de la Vall de Gallinera, s'ha conservat sense interrupció a la vall de Seta, Lorxa i -segons crec- a Pedreguer, poble al qual fa referència la dita «Dels pobles del Marquesat/que parlen més mallorquí/és Pedreguer sens subte/com tots saben per allí».

Aqueixa migració ha deixat nombroses petjades lingüístiques, estudiades per en Vincent Beltran (Universitat d'Alacant), el qual ha dedicat la seva tesi doctoral, en curs de publicació, a aqueix tema.

Pel que fa referència a l'ús de l'article salat a Tàrbena, vos remet a l'estudi d'en Joan-Lluís Monjo (vegeu la bibliografia que us adjunt) dedicat precisament a aqueixa qüestió.

Personalment, aquests darrers anys som estat espesses vegades a Tàrbena, on tenc amics (el meu poble està agermanat amb Tàrbena i Xaló per mor que la gent de Santa Margalida va tenir un pes important en la repoblació d'aqueixes dues viles) amb els quals parl habitualment. I us puc dir que em va costar molt que ens parlaven fent servir l'article salat (tant a mi i a altra gent del meu poble, que tots parlem en salat), però que una vegada que ens conegu-

rem, varen començar a emprar-lo amb nosaltres fora cap casta de problema. No crec que, de moment, hi haga perill que es perda; de fet, s'ha convertit en una espècie de parlar-senyera, que la gent de Tàrbena entén que la identifica com a poble; parlar de «sa» -com ho diuen ells- és «parlar tarbener». I els que ho tenen més clar ferm són els joves. Però això no lleva el que deia anteriorment: en encontrar-se amb gent de fora poble solen «parlar de la».

Personalment pens que l'anterior es deu tant a la influència del valencià com als usos lingüístics heretats del mallorquí del segle XVII; un parlar, per una banda, amb una modalitat culta, que feia servir la gent de lletra i els capellans, i caracteritzada per l'ús exclusiu de l'article literari, tant en la parla com en l'escriptura; i, per l'altra banda, amb una varietat popular estrictament oral que feia servir el salat, però també el literari -limitat sobretot a noms d'institucions, religiosos, les hores, coses considerades úniques i en les expressions de manera.

Possiblement, aqueixa estructura diglòssica hauria fet que els mallorquins emigrats a València -cal recordar que Tàrbena i la Vall de la Gallinera són només un parell de molts de pobles repoblats per mallorquins- haguessen relacionat el parlar valencià -amb un ús exclusiu de l'article literari- amb el parlar culte dels escriptors, poetes i lletraferits, i que això expliqui el seu abandonament del salat i que aquest article només s'haga conservat a aquelles poblacions que fins al inici del segle XIX es trobaven més mal comunicades (Tàrbena i la vall de Gallinera). Això, és clar, és només una hipòtesi.

Pel que fa referència a l'article personal, a Tàrbena fan servir el joc en/la; també és característic del parlar de Tàrbena el manteniment de les formes plenes dels demostratius.

De tota manera, el millor seria que llegísseu l'article d'en Joan-Lluís Monjo i els diferents treballs, si ja no els coneixeu, d'en Vicent Beltran.

Antoni Mas i Forners de Santa Margalida

PS:

Vos adjunt un seguit de referències bibliogràfiques que pens que poden resul-

tar d'interès per a la gent interessada en la qüestió.

a) Sobre la parla:

Antoni Maria. ALCOVER: Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana, X, 1918, 172-176 i 181-182).

Pere BARNILS (1913): "Zur Kenntnis einer mallorkinischen Kolonie", Anuari de l'Oficina Romànica de Lingüística i Literatura, VI, pàg. 181-188, 1933).

Vicent BELTRAN, Pepa GARCIA: El parlar de Pedreguer, Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta / Ajuntament de Pedreguer, 1994).

Vicent BELTRAN: El parlar de Callosa d'en Sarrià i de les valls de Tàrbena i Guadalest, Generalitat Valenciana/Ajuntament de Callosa d'en Sarrià, 1995.

Vicent BELTRAN: El parlar de Benissa, Institut d'Estudis "Juan-Gil Albert", Alacant, 1996;

Vicent BELTRAN: "El parlar de Xaló i la influència dels mallorquins", Festes de Xaló 1998, Xaló, 1998).

Vicent BELTRAN: "Els parlars mallorquinizants de la Marina", Caplletra, 26, primavera del 1999, 171-191.

Jordi COLOMINA: "El parlar de la Marina Alta", La Rella, núm. 4, Elx, 1985, 37-54. Jordi COLOMINA: "Mallorquinismes a Tàrbena i a la Marina Alta", Actes del VIIè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, Abadía de Montserrat, 1985, 659-678.

Joan-Lluís MONJO amb "No és lo mateix parlar ab la reina que ab sa gerra. Sobre l'ús de l'article literari al parlar de Tàrbena", Actes del 9è Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, Barcelona, 1993, 435-456.

Joan VENY: "El llegat mallorquí de Tàrbena (Alacant)", Lluc, núm. 614, Mallorca, 1972, 18-20.

Joan VENY: "Tàrbena i les petges dels colonitzadors mallorquins", Estudis de geolingüística catalana, Eds. 62, Barcelona, 1978, 226-240)

Joan VENY: Els parlars (síntesi de dialectologia), Dopesa, Barcelona, 1978.

b) Sobre la immigració:

Josep COSTA MAS: El Marquesat de Dénia. Estudio geográfico, València, 1977.

Josep COSTA MAS: "La repoblació mallorquina a la Marina alta i al seu entorn en el segle XVII", Trabajos de Geografía, núm. 34, Mallorca, 1977-1978 87-91.

Severino GINER GUERRI: Historia de Murla, Institut d'Estudis "Juan Gil-Albert", Alacant, 1995.

ANTONI MAS I FORNERS-JOAN LLUÍS MONJO:

"Repobladors mallorquins al sud del País Valencià després de l'expulsió dels moriscs. Cap a un estat de la qüestió", Bolletí de la Societat arqueològica Lul·liana, 2001. (Aqueix el tenc en suport informàtic; si qualcú el vol l'hi puc enviar)

Joan-Lluís MONJO I MASCARÓ: "Els cognoms mallorquins de Tàrbena", Actes del 14è Col·loqui onomàstic (2n d'onomàstica valenciana), Alacant, 1991, 112-117.

Maria José SASTRE REUS-Salvador ALEMANY GARCIA-Silveria MONCHO ESCRIVÀ: Dels moriscos als maulets. La Marina Alta al segle XVII, Alacant, 1986.

Josep VICENS: "Els mallorquins a les parròquies de Pego, Alcalà i Patró (I)", Festes de Pego, Pego, 1986.

Nota de la redacció: Cada dia a les 10 del matí parteix un vaixell de la Ciutat de Mallorca. Devers les 13 s'atura una estona a Eivissa i devers les 18 arriba a Dénia. A pocs quilòmetres de Dénia trobareu Pedreguer i dotzenes de pobles plens de mallorquins. L'any 1609, el rei de les Espanyes va expulsar els moriscs d'aquelles terres que foren embarcats a Gandia cap al nord d'Àfrica. De tornada, els mateixos vaixells passaren per Mallorca on carregaren gent de Lluçmajor, Santa Margalida i d'altres pobles que en arribar allà trobaren cases buides, eines i camps de conreu. La loteria, vaja.

En tenir unes dies, agafau la família i el cotxe i feu-hi una volta. Parlau amb la gent que vos contarà la història de la seva família. La gent té memòria històrica. Al cap i a la fi, només fa 398 anys que els seus avantpassats partiren de Mallorca. Ω

Vótou a Déu

En el meu llibre he recollit l'exclamació emfàtica vótou a Déu, que és una deformació de l'antic vot cavalleresc vot a Déu.

Aquesta és una exclamació que he tingut l'ocasió d'oír a Alcoi moltíssimes vegades. A hores d'ara encara pot oír-se, però molt menys que abans. Malauradament aquesta exclamació d'origen medieval va sent substituïda de mica en mica per vulgars grolleries i blasfèmies, moltes d'elles en castellà.

Les formes que he oït a Alcoi són voto(u) a Déu (que és la que he reflectit al meu llibre) i voto(b) a Déu, amb una u o una b (sempre bilabial) com a nexa d'unió entre la forma verbal voto i la preposició a. També em consta que a Alcoi s'usa, o almenys s'ha usat, la forma pura voto a Déu, sense cap nexa d'u-

nió entre el verb i la preposició, encara que jo no he tingut la sort d'oír mai aquesta variant. En certa ocasió, parlant del meu llibre amb un conegut de Xilxes, em va dir que aquesta exclamació s'usa normalment al seu poble on diuen voto a Déu, sense cap consonant intercalada, i que empren molt la forma reforçada revoto a Déu. Després m'han informat que a Amposta i a Vall de Roures també s'usa, o almenys s'ha usat fins fa poc temps, la forma voto(b) a Déu, amb una b intercalada.

Sovint s'empren eufemismes com dell, deuna i déna per evitar Déu. També s'usen altres variants, com ara voto(u) als dimonis.

Els exemples que he posat al meu llibre, tots ells oïts a Alcoi, són els següents.

- Aquell no és el fill de Pura, el que se'n va anar a Roma?

- Vótou a Déu! A osades que és ell!

Vótou a dell, i quin bolet m'has pegat!

Em vares dir que m'havia tirat a la loteria i ara resulta que s'acaba en sis en lloc d'acabar-se en nou.

Vótou als dimonis! Ja estàs una altra volta furgant-te la ferideta? Si no la deixes que se te cure t'eixirà un càncer.

En el català oriental, on la o àtona sempre es pronuncia u, l'exclamació voto a Déu, pronunciada votu a Déu, va evolucionar, per un procés de dissimilació de vocals, a vatu a Déu. El mot vatu (deformació de la forma verbal voto) i la preposició a es varen fondre i varen formar la paraula vatua, avui usada com a exclamació equivalent a caram. També és molt usada l'exclamació vatua Déu (en la qual el mot Déu es sovint substituït pels eufemismes dell, deuna o déna), així com les variants vatua l'olla, vatua el món, vatua el món dolent, etc.

Sembla que en totes les variants d'aquesta

exclamació i en tot el domini lingüístic català, és sempre present la desinència verbal o i, a més a més, la v inicial es pronuncia en tots els llocs bilabial, en cap labiodental. És una cosa molt curiosa, perquè en valencià no hauriem de dir voto, hauriem de dir vote. A més a més, en valencià meridional hauriem de pronunciar la v labiodental i no bilabial. Però no és així. A Alcoi s'hauria de dir vote a Déu (amb v labiodental) i no bótou a Déu o bótop a Déu, que és com es diu.

Seria interessant saber si a les Balears conserven alguna d'aquestes exclamacions i si la pronuncien amb so bilabial o labiodental.

Qualsevol cosa que m'aporteu sobre aquesta exclamació serà ben rebuda. Gràcies de bestreta. Ω

Salutacions corals, **Eugeni**

FIRA DEL CARAGOL DE SANT JORDI

Fa 15 anys que en Sebastià Bauçà i en Pere Vic s'associaren per regentar la Fusteria Oliver a Sant Jordi. Tel. 971 742 112

Fa 2 anys que les germanes Homar tenen estruces a la seva finca del camí de Binisalom de Sant Jordi. La més petita té el costum de muntar damunt les estruces que fan uns ous gegantins. Tel. 971 742 364

Fa 16 anys que n'Antònia i en Xisco obriren la botiga de queviures Sa Costa a Sant Jordi. Tel. 971 742 279

Na Joana Vinent de Maó pinta damunt vidre i objectes de cristall al seu estudi de Sant Jordi. Tel. 971 747 031

Fa mig any que les germanes Gelabert ha obert la Parafarmàcia Elfos al carrer de la Dragonera de s'Arenal. Venen productes naturals que són bons per a la salut de les persones. Tel. 971 441 717

Fa 2 anys que el metge Cor van der Hoeck, d'Holanda ha obert consulta al carrer dels Trencadors 1-bis de s'Arenal. També té consulta al carrer Palanques de can Pastilla. Tel. 629 329 247

Fa 10 anys que n'Antoni Fimia de Ciutat Real regenta el Bar Boogie a s'Arenal de Mallorca. Tel. 971 442 106

Fa 31 anys que n'Andreu Salvà regenta el Souvenir Caravelle al carrer de Sant Bartomeu de s'Arenal. Tel. 971 441 710

N'Andreu Arca i na Maria Robles a qui veiem amb el seu dependent Paco, acaban d'obrir el Bar ca n'Andreu al carrer de la Dragonera de s'Arenal. Despatxen les tapes, el poc a la gallega, i els diumenges els xurros. Tel. 971 442 250

L L I B R E S

(10 Llegendes de la Guerra Civil)

Més enllà dels documents i de la història estricta, el relat llegendari, en general la crònica oral d'uns fets confusos i desfigurats boca a boca, afalçats amb la fantasia popular al llarg de més de mig segle, ens ofereix una curiosa visió del que va ésser i significar la nostra guerra civil. Col·lecció Tia de sa Real.

TÍTOL: L'ALCORÀ
AUTOR: DIVERSOS
CATEGORIA: /POESIA/FICCIÓ
SEGLE: VII
COMENTARI

L'Alcorà és un llibre dividit en 256 capítols (si no m'equivoque) en el que es contenen distints fets d'interès protagonitzats per un personatge de múltiples cares (l'Únic, el Totpoderós, el Misericordiós, en una paraula, Ell o Al-là), trufats amb diverses clàusules de contingut moral. L'autor oficial del text és Mahoma, profeta àrab del segle VII, si bé pareix que a Mahoma li va dictar el text el propi protagonista de l'Alcorà, a saber: l'Únic, el Totpoderós, el Misericordiós, en una paraula, Ell o Al-là.

Sincerament, aquesta obra ens pareix un plagiat lamentable i incomplet de l'obra anterior: pràcticament es contenen les mateixes coses, però a més a més l'autor es deixa al tinter el més interessant de la Bíblia per a substituir-lo per dogmes ètics ambigus i fins i tot contradictoris. Per un altre costat, l'estil àgil i amè de la Bíblia és substituït per un llenguatge pobre, monòton i repetitiu que en cap moment aconsegueix interessar al lector al moll de la trama. Açò pot tenir l'explicació que Mahoma va copiar tot el que li deien en un full de palmera (l'Alcorà té més de 500 pàgines; o Mahoma tenia la lletra molt xicoteta, o el full en

qüestió era la llet de gran; al cap i a la fi, no hi ha res impossible per a l'Únic, el Totpoderós, el Misericordiós, en una paraula, Ell o Al-là), així que potser es va equivocar posteriorment al transcriure'l a un suport més digne i va repetir una vegada i una altra la mateixa cosa.

La cultura àrab, tan rica i interessant en altres èpoques, està ara en plena decadència: el poble musulmà basa tota la seua societat en un sol llibre, L'Alcorà, en el que segons pareix està tot. Quan, fa uns anys, parlava amb dos marroquins i els deia que la seua cultura em pareixia molt poc interessant, em responien que això era mera propaganda occidental i que llegira l'Alcorà: així podria comprendre la seua cultura.

Doncs bé, vaig llegir l'Alcorà i ara entenc la seua cultura: llegir l'Alcorà va ser bo en un aspecte: em va permetre comprovar que tot el que jo pensava dels països musulmans era totalment cert, la qual cosa va contribuir a pujar el meu ego. D'altra banda, me'n vaig avorrir prou, perquè vaig tenir la sensació que estava llegint coses ja llegides anteriorment, no sols perquè plagia la Bíblia, sinó perquè l'Únic, el Totpoderós, el Misericordiós, en una paraula, Ell o Al-là repetia una vegada i una altra el mateix (i s'ho assegure, el que repetia no era interessant). A pesar de tot, lligem l'Alcorà, amics. Lligem-ho i deixem arrere per a sempre els seus problemes d'insomni (ara entenc perquè tots els ayatolàs musulmans van vestits així: el turbant de coixí i les àmplies vestidures per a poder gitar-se en qual-sevol lloc). Ω

L L I B R E S

Bíblia i Inquisició a ca nostra: Jordi Ventura. m

(De la revista «El Temps, 28-3-1994)

Orfes de Bíblia

Jordi Ventura: «La llengua catalana [amb la destrucció de la Bíblia valenciana i la prohibició d'editar-ne d'altres] perdé una ocasió potser única de tocar les classes populars, justament amb les burgeses i els nobles, d'aquella època dels inicis de la seva decadència».

«Hem pensat suficientment en les conseqüències que pogué tenir la prohibició de la Bíblia en català?», es preguntava l'historiador Jordi Ventura en el llibre *Inquisició espanyola i cultura renaixentista al País Valencià*, premi Joan Fuster 1977, publicat l'any 1978 per 3i4.

Setze anys després, el mateix historiador ens convida a reflexionar a fons sobre la qüestió en el llibre *La Bíblia valenciana*, editat per Curial a la Biblioteca Torres Amat.

En aquell primer estudi sobre la Inquisició al país Valencià, Ventura, que fa molts anys que es dedica a treballar sobre els conversos d'origen jueu de tots els Països Catalans, defensava per primer cop una tesi que ara ja ha fet molt de camí, en especial entre els filòlegs universitaris valencians, i també entre els historiadors de la llengua catalana, però que en el seu moment només va trobar menyspreu i escepticisme, bàsicament dels historiadors espanyolistes.

Hi deia l'historiador que hi ha indicis, fets, que ens permeten d'indicar que el Sant Ofici va tenir una incidència negativa important en l'expressió cultural autòctona de les terres valencianes.

Contra la cultura pròpia. «Els processos i les condemnes contra exponents de la cultura autòctona o contra els seus familiars -escrivia- vedaren per molts anys i de manera irremeiable l'expressió d'una cultura pròpia.

En el curs del primer segle de la Inquisició espanyola a València, ens recorda Ventura, desaparegué una capa notable de la societat, base important d'un cercle de lectors i productors de literatura autòctona. Com és, es va preguntar Ventura, que el català arriba al màxim amb el Tirant lo Blanc i els poemes i s'ensorra de cop?

«El fet fou tan ràpid i fulminant -ens recorda- com sobtada és la decadència de la nostra llengua escrita. Els conversos d'origen jueu eren nobles, en part, i mercaders, artesans, intel·lectuals o bé homes de lleis, que constituïen un percentatge important de la societat valenciana de finals del segle XV. Músics, orfegues, escultors, i pintors coneguts. I, sobretot, una llarga rastejera de notaris, de mercaders, d'artesans i de negociants -que ja practicaven, com els Roís, els mètodes més

moderns de capitalisme comercial-, els quals acabaren per figurar en les llistes dels reus inquisitorials. La professió de llibreter, al País Valencià i a la resta dels Països Catalans, havia estat tradicionalment jueva i, després, conversa. Eren conversos els que feien els llibres i una gran part dels que els compraven». La llengua autòctona, la llengua parlada, ens fa veure Ventura, sembla interessar gent amb cultura i posició social molt concreta.

«Els de la cultura oficial s'interessaven pel llatí. A la noblesa, en general, la cultura els diu molt poc. Qui es pot interessar per la cultura en llengua vulgar, que no estigui lligat ni a l'església ni a la noblesa? Els conversos, una capa social mitjana, gent amb diners, els quals componen la intel·ligència del País valencià».

La Inquisició, unificadora. La Inquisició, cal no oblidar-ho, diu Ventura, «és l'única institució comuna al regne de la Corona, és el primer instrument unificador de l'estat espanyol; que no s'oblidi mai, això».

Com una prova més de la tesi, l'historiador ens parla ara amb detall de la prohibició de la Bíblia valenciana en el llibre de Curial. I ho fa amb el dret i l'autoritat científica que li dona el fet d'haver descobert el procés que va involucrar els conversos d'origen jueu, els sacerdots i els mercaders de València que, en el darrer terç del segle XV, van emprendre la tasca d'editar en la llengua vulgar la traducció de les Sagrades escriptures.

Després de tres dècades de recerques, Ventura ha pogut historiar la naixença, la vida i la mort del més famós dels incunables, del qual, durant molt de temps es va dubtar que hagués existit mai perquè no se n'ha conservat cap exemplar. L'últim exemplar conegut es conservava a la Biblioteca Reial d'Estocolm; segons un catàleg. El llibre va tenir la mateixa fi que els exemplars confiscats per la Inquisició: va ser destruït per un incendi l'any 1697.

Només s'havia conservat un colofó, però en la seva transcripció del llibre hi havia alguns errors, tant de llenguatge com d'ordre històric, que havien fet dubtar els especialistes.

Els dubtes van esvair-se quan l'any 1860 el menorquí Josep Miquel Guàrdia i Bagur va descobrir l'exemplar únic al món del llibre dels salms tret de la Bíblia del 1478:

«La Bíblia Valenciana! Quina aventura!», exclama un dels protagonistes de la primera novel·la negra catalana, *La Bíblia valenciana*, de Rafael Tasis, que ara es troba a l'abast dels lectors de la mà de 3i4. Com recorden els lec-

tors, Tasis fa aparèixer, en la seva ficció novel·lesca, un exemplar de la mítica traducció, cosa que desencadena una vertiginosa cursa d'assassinats en la Barcelona republicana. L'elaboració de la novel·la també denuncia, en la seva elaboració, un fet lingüístic repressor. Va ser redactada a l'exili, a París, l'any 1944, i no es va poder publicar fins onze anys després.

L'edició tan primerenca de la Bíblia a València, entre 1477 i 1478, la van portar a terme uns quants conversos valencians d'origen jueu. La clientela dels seus 600 exemplars, la van constituir, principalment, els membres d'aquella capa sociocultural, ètnica i religiosa, diu Ventura en la presentació de la història de la traducció.

Efectes addicionals sobre la llengua. «Els inquisidors no persegueixen pas la Bíblia traduïda en pla, a causa de l'idioma. Les ordres de destrucció de la Bíblia impresa de Bonifaci Ferrer l'any 1478, la quarta llengua del món en què s'imprimeix, molts anys abans que en francès, anglès, espanyol, danès o suec, com la destrucció d'altres llibres de les Escripures, es basaven en consideracions teològiques. Volien evitar que els conversos tinguessin accés a llibres que els recordessin els seus orígens. L'instrument de lluita de classes que era el tribunal va tenir efectes addicionals sobre la llengua i la cultura autòctones i la història de la Bíblia n'és una prova més».

«Quin és el llibre més important a tot Europa, durant els segles XVI i XVII? La Bíblia. Sense ella, no hi ha Shakespeare. La versió de King James en anglès ha estat anomenada, amb raó, el monument més noble de la prosa anglesa. Generacions d'escriptors i d'erudits de la llengua anglesa han expressat la seva admiració per la senzillesa, la dignitat, la força, els girs afortunats de les frases, i la cadència i l'encert dels seus ritmes.

Sense la Bíblia de Luter no hi ha llengua alemanya. Literàriament parlant, la labor de Luter aconseguí l'establiment d'un llenguatge unificat, d'una norma literària, no gaires anys després d'haver-los donat la seva traducció magistral».

Un desert. Els països on hi ha la Bíblia, constata l'historiador, tenen una llengua unificada i bonica. «L'exemplar es queda a les cases. Passa de generació en generació. La majoria aprenen a llegir a la Bíblia. Nosaltres, en quatre anys exterminem la primera traducció i ens quedem en una època de desert. No dic que la Inquisició va perseguir la llengua. La Llengua, se'ls en fotia. Però el resultat va ser aquest. La Bíblia és una aportació més que ens va faltar. Del

Tirant passem al Rector de Vallfogona. I a València, res».

Del segle XV, ens calgué esperar al segle XX, per a tornar a tenir-ne una edició completa en la nostra llengua.

«Gairebé quatre segles i mig sense traducció pròpia de les Sagrades escriptures cristianes -escriu Ventura-, mentre que, al món civilitzat, les traduccions es multiplicaven, basant-se i millorant-se les unes damunt de les altres al mig de la proliferació, forjant un munt de generacions amb les seves ensenyances i donant-los, alhora, tot un seguit de frases idiomàticament perfectes, que reproduïen el millor d'unes expressions pastades al llarg dels segles, font d'una llengua sempre més afinada i base del mestratge de multitud d'escriptors».

Sense «aquesta mostra excelsa de la literatura universal», recorda l'historiador, no seria possible de comprendre la Divina Comèdia, el Faust, o el Paradís perdut.

Però n'hi ha més. Al Renaixement és notable la influència de la Bíblia i les seves traduccions, parcials o totals, damunt dels exponents del clima cultural emergent a França i a les terres que li eren sotmeses.

Amb la destrucció de la Bíblia valenciana i la prohibició d'editar-ne d'altres, «la llengua catalana -escriu Ventura- perdé una ocasió potser única de tocar les classes populars, justament amb els burgeses i els nobles, d'aquella època dels inicis de la seva decadència. El que hauria estat una fita i un punt de partida, fracassà. I no fou per voluntat pròpia, sinó ben bé per causes externes i de poder superior».

Jordi Ventura va haver d'esperar una dotzena d'anys per veure com el seu punt de vista sobre la influència cultural i lingüística de la inquisició al País Valencià era recollit i acceptat. «Si les coses van igual de lentes amb la primera tesi sobre l'absència de la Bíblia, quan es comenci a acceptar-la ja seré mort...».

Lluís Bonada.

P.D. meva: I crec que, efectivament, ja és mort. Així tractem els nostres grans aclaridors d'embotics i desembossadors.

I, a diferència, d'en Ventura, jo sí crec que la Inquisició fou important per a acollir directament els catalanoparlants, puix que els inquisidors eren pràcticament tots castellans -i tenien un poder sovint omnímode-, durant els Austries, així com ho eren tots els nostres bisbes i arquebisbes. Ω

L L I B R E S

La invasió

(D'una revista publicada cap al 1985 però escrit cap als anys 70, per Mossèn Josep Armengou)

La Demografia i els altres catalans:

Ens plagui o no de reconèixer-ho, el problema dels catalans és un problema demogràfic. Hem estat incapaços d'omplir la terra, la nostra terra, i han hagut de venir uns altres a omplir-la. Mentre les dones catalanes, per uns motius migrats que no van més enllà d'un egoisme eixorc, s'han dedicat a «conservar la línia», les dones immigrants passen amb orgull i ostenen amb ufania llurs ventres generosos i turgents com a auguri infal·lible de victòria. Mentre la nostra raça desenganyada, amb complex de vençuda o amb la ingènua i covarda il·lusió de més progressista, s'esmerça a construir taüts, la nova raça il·lusionada, s'afanya a guarnir bressols.

La nostra reacció inicial, instintiva però no massa enraonada, davant la invasió massiva de gent de parla castellana subseqüent a la guerra civil, va ésser d'aversion i menyspreu envers els immigrants. Superada, però de mica en mica, aquesta posició discriminatòria i orgullosa, hem volgut veure en la massa immigrant no res més que un factor de redreçament econòmic del País i hem començat a proclamar els avantatges de la invasió, com qui escampa una cortina de fum per no veure'n les conseqüències perniciososes i els perills gravíssims que comporta per a la nostra supervivència com a comunitat nacional concreta; per a la nostra cultura, per a la nostra llengua, per a les nostres formes de vida, per a la pau social i per al benestar de tots, compresos aquells immigrants que el País necessita verament i que raonablement podria rebre. Així el nostre inveterat cofoisme ha tingut una nova ocasió de manifestar la seva cànida estupidesa.

Hem sabut fer, fins i tot, una generosa confessió de culpes pel nostre orgull, pel nostre suposat -i res més que suposat- esperit de superioritat, pels mots despectius amb què els hem qualificats, per la misèria de les barraques on de moment han hagut d'axoplugar-se. Els hem planyut, els hem justificat, els hem desgremat, els hem agrait llur presència beneficiosa i desinteressada. Els hem parlat la llengua d'ells i no els hem ensenyat la nostra, com si la d'ells a Catalunya fos la normal i la nostra un delictes. Els hem situat, els hem entronitzat, els hem glorificat. N'hem fet un mite. Ja són els altres catalans. Aviat seran els catalans (És a dir, «los catalanes») i els altres catalans serem nosaltres. A Catalunya mateix. I bon goig si ens hi volen.

La majoria dels immigrants han trobat ací la solució de llur problema personal o familiar, però no pas una solució completa, la que necessitaven per a esdevenir uns ciutadans normals del nou País. No han pogut trobar -i en això la culpa ja no és principalment dels catalans- una comunitat humana en funcionament normal, un poble fet, capaç d'integrar-los, capaç de convertir aquestes masses sense consciència comunitària en ciutadans normals. Capaç, de fer-ne, no altres catalans, sinó catalans i prou.

A Catalunya hi ha els catalans i els no

catalans. El que no pot haver-hi són els altres catalans. Perquè de catalans només n'hi ha d'una mena: els catalans.

L'arribada massiva de forasters a Catalunya ha coincidit amb l'èxode dels catalans. Centenars de milers de catalans viuen lluny dels nostres Països i no pas tots de bon grat, quan tanta falta farien ací. Són, aquests sí, els altres catalans. I d'aquests ningú no se'n recorda. Per aquests ningú no hi pateix. D'aquests no n'hem sabut crear un mite.

Benvinguts els immigrants que vénen a treballar a Catalunya, però els que vénen a manar i administrar no els necessitem. Això ja ho sabem fer, i hem de fer-ho nosaltres.

Ser català i la integració:

Ésser català no és fàcil. És una elecció, una tria. És l'assumpció d'una categoria espiritual i cívica reservada als valerosos i als intel·ligents.

Nats o no als Països Catalans, de català no n'és qui vol, sinó qui pot.

Els catalans nadius hem d'oferir als immigrants la possibilitat d'esdevenir catalans com nosaltres. Cal que s'adonin que ésser català val la pena.

Per això els catalans servils que, per sistema, davant de qualsevol immigrant parlen sempre en castellà, a més del trist espectacle de vilesa personal que li ofereixen, li barren el pas a la integració. Molts immigrants de bona voluntat lamenten que no poden aprendre el català perquè a ells ningú no els el parla. Ens pensem que els fem una gràcia quan a un immigrant, sobretot si és un infant, li parlem castellà, i li fem un mal. Li fem impossible la integració, el condemnem a ésser sempre més un foraster, un discriminat, li prohibim d'esdevenir un ciutadà normal de Catalunya. I ens consolem dient que nosaltres som més educats que no pas ells. La veritat, però, és que som més vils.

Si tots els catalans plegats tinguéssim el sentit de la dignitat que té un sol manobre castellà, la immigració hauria representat la solució del problema demogràfic de Catalunya. Ja tots parlarien català. Però per a això ens cal alliberar-nos del nostre complex de vençuts.

L'única manera de no discriminar els immigrants és facilitar-los el camí d'esdevenir catalans.

Perquè els immigrants esdevinguin catalans normals cal primerament que els catalans nadius siguin plenament catalans i res més que catalans.

Sense rendicions prèvies, sense servilismes, sense complex de vençuts. Mostrant-nos a ells com a catalans, parlant-los sempre català i ajudant-los a parlar-lo. Així esdevindran catalans, no dels altres, sinó de l'única mena que n'hi ha. Així eliminarem tota discriminació.

Els immigrants no catalans senten com una veneració instintiva per la gallardia de les persones, per la dignitat, ni que sigui aparent. Ells s'imaginaven, en venir a Cata-

lunya, uns catalans ferrenys, orgullosos de llur catalanitat; ens imaginaven àdhuc com un poble de menjacastellans. Si nosaltres haguéssim estat, solament en una part mínima allò que ells s'afiguraven de nosaltres, avui tots els immigrants parlarien català.

Colons i colonització:

Venien vençuts, però en arribar ací s'han trobat amb un poble més vençut que no pas ells, servil, envilit, descostat, que no estima el tresor de la seva llengua i de la seva cultura, sense consciència ni dignitat nacional. I ens han pujat a cavall.

Mancada Catalunya d'elements de govern propi, sense escola, ni premsa, ni ràdio, ni televisió; marginada i perseguida la llengua catalana i, encara, amb el servilisme dels catalans que es consideren obligats a parlar en castellà a qualssevol immigrants per més que aquest entengui bé el català, unes grans masses de nouvinguts no s'han integrat als Països Catalans.

Per aquest camí molts no s'hi integraran mai. El resultat és que avui constitueixen un poble dins un altre poble. Un poble, és cert, sense consistència interna, fragments arreplegadisos d'uns altres pobles destruïts per la «Madre Patria», sense consciència comunitària, però amb consciència de diferenciació. I, atès el servilisme dels catalans i la situació política del país, amb consciència de superioritat.

Són aquells que diuen: «Cataluña muy bien sin los catalanes», com si Catalunya s'hagués feta sola sense l'esforç dels catalans, o com si hagués estat creada per «Real Decreto». Són els qui no volen parlar català «porque no me da la gana» i amb aquesta expressió incivilitzada volen amagar llur incapacitat total per aprendre'l.

Els es consideren ciutadans de primera. «Estamos en España», diuen afirmant els principis jurídics d'un predomini colonialista i d'una ocupació formal, però volen significar que «los españoles» són ells i només ells -i en això tenen raó. Els catalans ja els fem nosa. Ens consideren només com els estadants a precari d'una terra promesa a ells, poble escollit. Som els infames cananeus votats a l'anatema i a l'extermi.

Si, a més d'això, nosaltres comencem a considerar-los tan catalans com nosaltres mateixos, ja tindran tots els títols de possessió del País.

Aleshores, quina necessitat sentiran de catalanitzar-se? I els catalans, què hi fem encara a Catalunya?

La integració dels immigrants no es farà tota sola. Hem de fer-la els catalans, cadascú des del seu lloc de relació i de responsabilitat. Mentre l'Estat espanyol ens negui tot instrument de vida comunitària, cada català ha d'ésser un franc tirador de la reconquesta de Catalunya.

La solució del problema migratori pot ésser: o la catalanització dels immigrants, o l'espanyolització dels catalans. O bé la integració dels immigrants a la nostra comunitat catalana, o la desaparició gao-

nada, però accelerada, de Catalunya com a poble. Els catalans serem uns mal nascuts si no triem irrevocablement i fem efectiva la primera solució.

Som a casa nostra i hi som per dret propi. Hem de mantenir íntegra la catalanitat, no solament per nosaltres, sinó pels catalans que aniran venint al món. Perquè aquests catalans que encara han de néixer no puguin mai acusar-nos com a una generació de servils, de banals, de traïdors, de lladres.

Els catalans hem de triar entre una Catalunya nova o «Murcia la nueva».

Per a un immigrant, viure a Catalunya, ésser pare de catalans i sentir-se català no és cap injúria a la seva terra d'origen. Per a ells la Pàtria no ha d'ésser solament la tomba dels pares, sinó també el bressol dels fills. La injúria ens la fa el foraster que viu ací com un conquistador i el català que hi viu com un traïdor.

Quins motius tenen els immigrants per, a sentir-se tan aferrissadament espanyols? És lògic que se sentin andalusos, gallecs, murcians, però espanyols no. Què els ha donat Espanya? Misèria a la terra llur.

Després, una maleta de fusta i un bitllet de la RENFE per a emigrar als Països Catalans.

Autosolidaritat catalana:

Els catalans som gent oberta i sentimental, que ens hem solidaritzat sempre cordialment -de vegades ingènua- amb totes les grans reclamacions de justícia i de llibertat. Hem plorat sobre els indis i els irlandesos, sobre els xiprencs i els algerians, sobre els jueus i els negres, sobre els vietnamites i els palestinians. Sobre els perseguits i colonitzats, sobre tots els exilis i totes les presons i tots els camps de concentració. També -no cal dir-ho- hem plorat sobre els nostres immigrants. Potser ja seria hora que ploréssim sobre nosaltres mateixos i sobre els nostres fills. Sobre la nostra Catalunya ocupada, envaïda, colonitzada, escorxada i emmordassada. Sobre els catalans exiliats, empresonats, torturats, afusellats, humiliats, aporinats, marginats, asservits. Tothom és de plànyer i nosaltres no?

L'home té dret a viure on pugui i on vulgui. Però el dret a ficar-se a casa d'un altre implica l'obligació de respectar les formes de vida del país d'entrada. El contrari és un acte d'hostilitat i una traïció.

Els drets dels naturals d'un país no són pas menys que els drets dels immigrants. Una ànima nacional, igualment com una frontera política gaudeix del dret d'ésser defensada. Una vida nacional, amb tot el que representa, no pot ésser abandonada al principi de la llibertat -del desordre migratori. El dret ultrancer d'immigració massiva no és menys antidemocràtic i antiliberal que el dret d'invasió armada.

A Catalunya, els Drets de l'Home no poden sobreposar-se als Drets de l'Home Català. Ω

Dedicat per Lluís Llach als obrers i joves assassinats per la policia espanyola el 1976 a dins d'una església de Gasteiz/Vitòria, quan el nazi Fraga Iribarne (P.P.) era ministre de l'Interior.

Campanades de morts

I

Campanades a morts
fan un crit per la guerra
dels tres fills que han perdut
les tres campanes negres.

I el poble es recull
quan el lament s'acosta,
ja són tres penes més
que hem de dur a la memòria.

Campanades a morts
per les tres boques closes,
ai d'aquell trobador
que oblidés les tres notes!

Qui ha tallat tot l'alè
d'aquests cossos tan joves,
sense cap més tresor
que la raó dels que ploren?

Assassins de raons, de vides,
que mai no tingueu repòs en cap dels vostres dies
i que en la mort us persegueixin les nostres
memòries.

Campanades a morts
fan un crit per la guerra
dels tres fills que han perdut
les tres campanes negres.

II

Obriu-me el ventre
pel seu repòs,
dels meus jardins
porteu les millors flors.

Per aquests homes
caveu-me fons,
i en el meu cos
hi graveu el seu nom.

Que cap oratge
desvetllí el son
d'aquells que han mort
sense tenir el cap cot.

III

Disset anys només
i tu tan vell;
gelós de la llum dels seus ulls,
has volgut tancar ses parpelles,
però no podràs, que tots guardem aquesta llum
i els nostres ulls seran llampecs per als teus vespres.

Disset anys només
i tu tan vell;
envejós de tan jove bellesa,
has volgut esquinçar els seus membres,
però no podràs, que del seu cos tenim record
i cada nit aprendrem a estimar-lo.

Disset anys només
i tu tan vell;
impotent per l'amor que ell tenia,
li has donat la mort per companya,
però no podràs, que per allò que ell va estimar,
el nostres cos sempre estarà en primavera.

Disset anys només
i tu tan vell;
envejós de tan jove bellesa,
has volgut esquinçar els seus membres,
però no podràs, que tots guardem aquesta llum
i els nostres ulls seran llampecs per als teus vespres.

IV

La misèria esdevingué poeta
i escrigué en els camps
en forma de trinxeres,
i els homes anaren cap a elles.
Cadascú fou un mot
del victoriós poema. Ω

Lletra i música: Lluís Llach

Janis Joplin

Utilitza'm Senyor
(Work me Lord)

Utilitza'm Senyor
Estimat meu, no em deixis, si et plau
Em sento tan inútil aquí baix...
No puc trobar ningú que m'estimi
I he mirat al meu voltant i he mirat arreu,
però no he pogut trobar ningú a qui estimar,
ningú que entengui les meves oracions
així, Tendre meu, Senyor, no te'n vagis i em deixis
Oh, no no no no..!
Com podria mostrar-te com és de difícil
tractar de viure quan estàs completament sola?... Ω

Gràcies, Son Dureta

VICENÇ DE SON RAPINYA

Per espai d'una setmana
dins Son Dureta he estat,
altre volta m'he trobat
amb la gent de bata blanca.

Quina sorpresa més grata
veure que en certs aspectes,
per bé la casa ha canviat
és entrada la democràcia.

Ara els celadors que hi ha
són de tarannà força humà.,
rés s'assemblen als d'antuvi
els quals eren cans de bestiar.

Pèl que a la teca fa esment
els àpats hom pot triar,
de tres amb tres les menges
això no s'havia vist mai.

I que dir de la part mèdica?
Són tots un professionals,
què apadacen als malalts
que d'altres no han encertat.. Ω

Temps passat i temps futur

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

La ciència va ser frenada,
Davant lo espiritual,
Va ser obra general,
Per una gent, inventada.
Ella molt se defensava,
Sense que fos positiva,
Dins part del món se seguia,
Bastant diferenciada.

Els sacrificis humans,
A molts llocs s'emprarien,
Amb humilitat s'oferien,
D'això n'hi havia bastants.
Els varen donar alcanç
A moltes penes passar,
Per poder molt disfrutar,
Rebentant los seus germans.

Els uns per obligació,
Altres, per sa fe, seguien,
Als seus déus invocarien,
Per sa seva salvació.
El Cel, era el factor,
En que ells hi confiaven,

Després de morts, esperaven,
Arribar en és guardó.

Amb molt diferent pensar,
Vengueren homes al món,
A dins el molt gran entorn,
Se dignaren explorar.
Els peus los varen parar,
Amb càstigs horripilants,
Les multes eren molts grans
A altres se les cremà.

Perseguit els creadors,
Que eren homes molt lluïts,
Tenien grans esperits,
Per los humans profitós.
Alliberant els dolors,
Que per fer feina patien,
Estudiant, crearien,
Un món, molt més agradós.

Però, passaren molts d'anys,
Seguint sa monotonia,
Un en s'altre se seguia,

Amb sos mateixos afanys.
Sortiren uns nous tamany,
De dins el tan gros planter,
Dient ja m'esforçaré,
Per canviar el temps d'abans.

Amb les fones se lluitava,
Que no hi havia res més,
Un temps de molt poc progrés,
Que al Cel se invocava.
Çolcant en ases anaven,
Amb el rosari penjat,
Del moment que havia nat,
Sa fe a ell li ficaven.

El món se va repartir,
A còpia de molts mils anys,
Uns nous pensament estranys,
D'allà en varen sortir.
Se varen obrir camí,
A davant se veritat
Amb un llum de claredat,
Sa veritat se va obrí.

D'aquell món misteriós,
Molts han seguit aquella ruta,
I veneren sa disputa,
Amb sentit miraculós.
Però uns moderns sectors,
De ells se són separats,
Uns nous invents han creats,
Malgrat los inquisidors.

Ses nacions més avançades,
A sa fona descuidaren
I d'ella se oblidaren,
Per armes modernitzades.
I l'arma perfeccionada,
Que causa gran sensació
De una a altra nació,
Se metralla s'ha enviada.

El cel que ten veneraven,
En temps de l'antiguitat,
El pare Etern col·locat,
Que els cristians adoraven,
Els russos hi enviaren,
Una nau que se forjà,
A dins el gran cel està,
Per persones, controlada.

El món se va dividir,
Amb els seus cinc continents,
I molt diferents gents,
Allà un pot trobar-hi.
I cada qual sol tenir,
Un pensament allunyat,
No lliguen amb so veïnat,
Això ben fort se pot dir.

Davant s'enveja que hi ha,
A dins totes ses nacions,
Han retirat els canons,
Que un temps varen emprar.

Es ritme se canvià,
Dins sa química destructiva,
Si a tirar-la s'arriba,
Cap vivent se salvarà,
Es cobalt se emprarà,
Que a no res destrueix,
Per això, això serveix,
Que a tot vivent matarà.

Ses grans ciutats buidaran,
Que avui viven atapides,
Ben segur que aquestes mides,
Estudiades estan.
El rus tendrà preferència,
Per tenir s'estació,
Voltant al nostre rodó,
Segueix sa obediència.

Per això te s'evidència,
Ella la podrà emprar,
Cap contrari no tendrà
Per fer-li la competència.
Se gran química resoldrà,
Les grans disputes del món,
Del llevant a n'és Migjorn,
Se coses aclarirà.

La gent que el repoblarà
Durà una nova escola,
Sa vella no ens conhorta
Reparau com va acabar. Ω

Al vent

RAIMON

Al vent,
la cara al vent,
el cor al vent,
les mans al vent,
els ulls al vent,
al vent del món.

I tots,
tots plens de nit,
buscant la llum,
buscant la pau,
buscant a Déu,
al vent del món.

La vida
ens dóna penes,
ja el nàixer
és un gran plor,
la vida
no és més que això.

Però nosaltres al vent,
la cara al vent,
el cor al vent,
les mans al vent,
els ulls al vent,
al vent del món,...
els ulls al vent,
al vent del món. Ω

La tornada

VICENÇ DE SON RAPINYA

Altre vegada he tornat
a posar-me el meu vestit,
pentinat i ben polit
per al N.P.I. anar.

Bossa de mà a l'espatlla
pel mòbil poder portar,
de sobta de l'americana
en PICAPXOO treu el cap .

Quina joia m'ha causat
al jo poder comprovar,
el que mai havia dubtat
com és sentir-me estimat.

He sentit la melangia
de temps que foren millors,
els meus costums he canviat
per altres de light, sense alcohol.

Gràcies a totes vosaltres
per acceptar-me com soc,
per a estendre'm de tot cor
vostres tendres i amicals mans .

Perquè abans de tot sou persones
perquè sou mes germanes de debò ,
les què de nen m'hauria agradat tan
poder créixer i viure al vostre costat. Ω

**Nota de la redacció: N P I és un bar
lèsbic on en Vicenç ha tornat després
d'una estada a l'hospital de son Dureta.**

JO TAMBÉ EM PLANTO

[10/01/2000] - *Jaume Chalamanch i Fenosa: Poema
«Dotze hores X»*

**«És perillós ser sincer, a no ser que també
es sigui idiota» Bernard Shaw**

Vàtua l'olla si en som d'idiotes! El pes mort de la
vostra tirania ens ha trencat els llocs, la por ens
tapa els nassos, no gosem esternudar, el cul oportú
ens remena les meninges, anem no vegis com, i, amb
els segles, els lliris ens han podrit les mans.

Nosaltres, idiotes; vosaltres, sincers. Vosaltres
puxeu ben alt; nosaltres no ens la trobem. Justícia
i religió us fan costat; nosaltres estem del costat
dels degotalls. Si vos rieu, jo tinc dret a riure!
La closca per a nosaltres; per a vosaltres, la molla.

Ai, beneït temerari! Les cartes estan tirades, ells
tenen la sota de bastos i nosaltres, l'esperança.
Per què, molt eminent evangelista, Jesús es va
emmerdar tant? Com entens que la sinceritat estigui
condemnada? Com hi ha tants sepulcres emblanquits?

Avui, però, anem fent i compartim
un most de pa i un glop de vi,
i tothom en rep la seva part.

Enmig del fred i del vent,
dotze hores durant,
aquí es resa franc.
I els idiotes capficats no troben el pany.

Avui, combreguem sincerament. Ω

Jaume

Cançons**El capellà:**

A Sant Marsal a prop de la Bastida vivia un pobre capellà.
Menjava poc, una trufa bullida, i de tant en tant, un crostó de pa.
Però un bon dia una gallina, a prop de l'ermitatge va passar:
Li va torcir el coll, la va fer rostida, la mateixa nit se la va menjar.
Llamp que te fot, és millor que trufes, Llamp que te fot, és millor que pa.
Llamp que te fot, és millor que trufes per sopar.

Joan Petit:

En Joan petit quan balla, balla, balla, balla
En Joan petit quan balla, balla amb el dit
Amb el dit, dit, dit ara balla Joan Petit.

En Joan petit quan balla, balla, balla, balla
En Joan petit quan balla, balla amb la mà
Amb la mà, mà, mà, ara balla Joan Petit...

Pinxo i Panxo

En Pinxo va dir a n'en Panxo: "vols que et punxi amb un punxo?"
I en Panxo va dir a n'en Pinxo: "punxa'm, però la panxa no."

El Patufet

Patufet d'on vens? De la muntanya, de la muntanya
Patufet d'on vens? De la muntanya, a veure el temps.
I quin temps hi fa? Plou i neva, plou i neva
I quin temps hi fa? Plou i neva, i nevarà.

Joan del Riu

Joan del Riu n'és arribat amb un pot de confitura
Joan del Riu n'és arribat amb un pot de raimat.
N'ha portat un violon per fer ballar les minyones,
n'ha portat un violon per fer ballar els minyons...

El tio-tio

Jo te l'encendré, el tio, tio, tio,
jo te l'encendré, el tio de paper.
Tu no l'encendràs, el tio, tio, tio,
tu no l'encendràs, el tio de pape
Concepció: botiffaraprod Ω

**Algunes reials afirmacions
Són parides de Borbons**

El Rei d'Espanya s'ha sobrepassat
Dient dins literària commemoració,
Que el castellà, mai en cap ocasió,
Enlloc per força, s'havia imposat.

Si del Rei hom espera infalibilitat,
Tothom sap la evident trabucada,
Que esdevingué la elocució
escoltada,
En aquella ocasió, del Cap d'Estat.

Per dissimular l'estirabot, engegat,
Es parla d'incorrecta interpretació,
Del que indicà Joan Carles de
Borbó,
Es a dir: Que hem mal interpretat
Com si allò, que tothom ha escoltat,
No anés relacionat amb la situació.

Atribuir errònia interpretació
És excusa, en política emprada,
Davant veritat tan espatllada,
I capgirada com a única salvació.

Un polític enrenou s'ha desfermat,
Envers d'aquesta declaració,
Però és ben cert i sense discussió
Que el castellà, ens fou imposat.

No són resultats d'improvisacions
Els discursos d'un Cap d'Estat,
I si ell en ells s'ha sobrepassat,
No ho amaguen "males
interpretacions"
ni rebran premis i felicitacions,
Els qui esbombaren aquest disbarat.

Reflexió

Quan és adulterada una evidència,
I això ho efectua un Cap d'Estat,
No hi ha dubte que serà reprovat,
Tot esdevenint orfe de sentència. Ω

Barcelona, 5 de maig del 2001

Jaume Alfonso i Barceló

S'ARENAL DE MALLORCA

En Miquel Barceló de s'Arenal està enfadat amb els diaris de Ciutat que trague- ren la notícia de que a un local de com- pravenda de cotxes de s'Arenal - sense especificar el nom de l'establiment- hi han trobat cotxes estrangers amb papers falsificats procedents de robatori. Fa 20 anys que en Miquel va obrir l'empresa de com- pravenda de cotxes Autos s'Arenal a la carretera Militar a l'altura del Consultori, i mai ha tengut cap problema, ni amb la justícia ni amb els particulars, de mane- ra que si la justícia ha trobat cotxes robats, ha estat a algun altre establiment i de cap manera a Autos s'Arenal.

Fa 3 mesos que na Carme Rodríguez i en Tomeu Pons regenten el Bar El Racó d'Extremadura al carrer dels Tren- cadors de s'Arenal. Aquest bar fou obert per Lluç Coves, amb el nom de Bar Coves, fa 47 anys, en Tomeu des Pil·larí el va duu una pila danys fins que se va retirar, llavors ho va regentar la família Capacete amb el nom de Rin- cón de Extremadura. Ara, feia un any que estava tancat. Tel. 971 440 416

Fa quinze dies que en Pierre Verbunt d'Indonèsia ha obert el Restaurant Perré al carrer de Cannes de s'Arenal. És l'únic restaurant indonesi de la comarca amb menús a 2000 ptes. Reservau taula al 971 744 227

Fa 15 dies que na Margarida Miuta i la seva filla Bàrbara regenten el Bar Nord i Sud al davant del Consultori de s'Arenal. Despatxen entrepans, tapes i begudes. Tel. 971 261463

Fa un any que en Jesús Jiménez regenta la Cafeteria Centre davant el Centre de Salut els Trencadors de s'Arenal. Gran assortiment de tapes. Se pot dinar per un milenar de pessetes. A la foto amb la cambra Marisa Garrido. Tel. 971 445 075

Fa un mes que en Gerard Rayo, na Tere Bermudo, el seu germà Alfons Bermudo i na Paqui Raya s'han associat per regentar el Restaurant Rayo Loco a la carretera Militar al costat de la Plaça dels Nins de s'Arenal. Aquest restaurant fou durant molts d'anys el Restaurant Alborada del gallec Amancio Muíñoz. Fan paelles per endur-se'n i tenen un gran assortiment de tapes que van a unes 500 ptes. El menú en val 1100. Tel. 971 260 725

Fa 30 anys que na Marcela Quintin i la seva família fan de fotògrafs i tenen botigues de souvenirs a s'Arenal. Tel. 971 442 900

Fa 2 mesos que en Gianni Abbruzese de Lecce, al taló de la bota de la península italiana, ha obert el Botiga de Moda Jove Made in Itali "Wanted" al carrer de la Marineta, 5 de s'Arenal. Tel. 971 445 236

Fa 4 anys que n'Antònia Boza i la seva filla Iolanda regenten el Bar Amanecer a son Verí de s'Arenal. Despatxen el pernil, el xorísso i el pa amb oli. Tel. 971 445 050

Fa 5 anys que n'Eduardo Zenon Miranda de Barranquilla (Colòmbia) te oberta consulta de fisioterapeuta al carrer de Cannes de s'Arenal: Fisioterapeu- tica rehabilitadora i tractaments de tot allò relacionat amb la columna ver- tebral, lesions esportives... Tel. 971 491 484

Fa 9 anys que en Pep Quintana va obrir la botiga de bicicletes Cicles Quintana al carrer sant Cristòfor de s'Arenal. Ven bicicletes, accessoris, roba esportiva... Tel. 971 442 925

Fa un any que na Paquita Gómez ha obert la botiga de confecció de restes de sèrie Paquita al carrer dels Trencadors, prop del Torrent dels Jueus de s'Arenal. Tel. 649 447 962

Fa 5 anys que na Maria J. Martínez regenta la Cafeteria Rolli a son Verí de s'Arenal. Se pot menjar per un milenar de pessetes. Tel. 971 441 289

Fa 23 anys que na Blanca Rebolledo va obrir la Perruqueria Blanca al costat de l'Hotel Badia de Palma de s'Arenal. Tel. 971 442 722

IMPRENTA GraficArt
 Carretera Militar, 208
 07600 EL ARENAL - MALLORCA
 Tel.: 971 268 964 - Fax: 971 266 509
 E-mail: graficart@applevision.com

BLANCA
 PERRUQUERIA DE SENYORES I DE SENYORS
 COIFFURE POUR DAMES
 LADIES' HAIRDRESSER
 DAMEN FRISEUR
 Carrer del Gran i General Consell, 96
 Tel. 971 442 722 S'ARENAL DE MALLORCA

Maquillaje Permanente
 Cejas
 Eye-liner
 Lunares
 Labios
Claudio Desdame Lamotte
 C/ María Antonia Salvá, 40
 07600 EL ARENAL (Lluçmajor)
 Teléfono 971.44.13.68

ELFOS
 SALUD NATURAL
 Herboristeria · Dietética
 Cosmètica Natural
 Material Ortòpèdic i de Ayuda Sanitaria
Juan Gelabert Tomás
 NATUROPATA · Col. FENACO n° 832
 Quiromasaje Terapeu-
 tico
 Problemas Musculares y Articulares
 Columna Vertebral:
 Cervicales, Lumbalgias, Cática, etc...
 Celulitis · Obesidad · Stress
 Problemas Digestivos y Circulatorios
 Dragonera, 2 · El Arenal
 Tel.: 971 44 17 17

L'amor, de "Cogitationes", Agustí de Bona

<colomtaube@hotmail.com>

"L'amor fa l'home novell; tal com l'avarícia l'envelleix, l'amor el rejuveneix.
L'amor fa minvar l'aspror de les obligacions.
No diu l'ocellet: Donaré de menjar als meus cadellts i quan seré vell ells em nodriran. No res, d'això: ama ben bé de bades, i nodreix sense demanar cap torna.
No fan els bons costums, sinó les bones amors.
Cadascú és segons l'amor que té.
Per a caminar i avançar i pujar impulsa l'amor, per a caure la supèrbia.
Dóna'm un amor desficiós i que no faci res... Peresosos, morts, detestables, infeliços sereu, si no estimeu res.
A causa de la por defugies fer el mal. L'amor fa que no en vulguis fer: ni que en pugessis fer sense perill per a tu.
No manquis pas dels dos peus, ni vulguis coixejar. Quins són els dos peus? Els dos manaments de l'amor: a Déu i a l'altri.
Ameu la gent, acabeu amb les errades; sense supèrbia, deslligueu la veritat, sense duresa, combateu per la veritat.
L'amor és la càrrega que el Crist es digna a imposar-nos.
L'amor que naix d'un cor pur i d'una recta consciència, sincera, és la gran virtut de debò, perquè és el fi dels manaments".

(Aureli-Agustí d'Hipona, 354-430, Pare de l'Església, filòsof i teòleg, nascut a Numídia). Ω

Dites sobre la verema

Abans de veremar, el cànem a amarar.
Agost i verema tots els dies no aplega.
Agost i veremar, cada dia no es fa.
Al davant hi va l'estel i al darrera Sant Miquel, que duu la verema del cel.
Any de verema, bodega plena.
Bona gallina serà la que pongui pel veremar.
Cava que cavaràs, que al veremar ho trobaràs.
De vinya ben afamada, verema doblada.
Després d'amarar ve el gramar, després del gramar ve el veremar i després del veremar ve el filar.
El porc mata per Sant Lluç i posa la verema al cup.
El setembre és veremador, i es fa vi el bo i millor.
El vell planta la vinya, i el jove la verema.
En temps de veremes, tots els cistells són bons.
Entre l'amarar i el veremar hi ha el gramar i l'espadar.
Entre Sant Miquel i Sant Francesc pren la verema tal com és.
Fer cara de veremes.
Fer trista verema.
Fes veremes en temps eixut i tindrà el vi pur.
La cabra del veremar; fa de mal engreixar.
La vinya prop de camí, la verema el pelegrí.
La vinya veremà, no precisa de guardià.
Les veremes de setembre són les millors, si els raïms tenen dolços.
No hi ha veremada sense cabra matada.
Obrir el peu al veremar.
Obrir el veremar.
Pel juliol, ja hi ha verol; per l'agost ja és most, i pel setembre ja és verema.
Pel setembre, no veremis al vespre.
Pel veremador el gotim millor. Ω

LA NOSTRA CUINA

Arròs de fesols i bledes

200 gr. de bledes ben tendres (blanquinoses i de mateta); uns cent gr. de fesols secs remullats de la nit abans; una dotzena de vaquetes o xonetes; uns 50 gr. de creïlla tallada a quadrets; 200 gr. d'oli i 200 d'arròs. Pebre-roig, sal i un pessic de pebre-negre en pols; 100 gr. de tomaca picolada.

Les bledes, ben tallades, i els fesols es posen a bullir en aigua freda; ja mig cuits se'ls afegeixen els trossets de creïlla. En una paella se sofrig la tomaca; ja sofregida, es tira una culleradeta de pebre-roig i s'aboca tot a la cassola on bullen els fesols i les bledes. Es deixa bullir fins que tot estiga cuit i es tiren les vaquetes prèviament netes i enganyades; als deu minuts es posa la sal, el safrà i un pessic de pebre-negre, es rectifica d'aigua i es posa l'arròs, i es procura que en coure's tot (de 15 a 18 minuts) quede no massa caldos, sinó amb un brou travat, i fluidament dens.

Arròs a banda

Un quilo o quilo i mig de peix variat. Les espècies més aconsellables són l'escorpa, la gallineta, el rap, l'aranya de mar, etc. Insuperables, els molls grans i ben vermells. Un bon grapat de sepionet per al sofregit de la paella; uns 300 gr. de creïlles; 500 de ceba; 100 de tomaca picolada; alls, safrà, sal i aigua; una fulla de llorer i una cebeta.

En una cassola metàl·lica es posen a bullir en aigua les creïlles i la ceba, uns alls sense pelar i mig partits, i una fulla de llorer; ja cuites, o quasi, es posa el peix, i la sal afegint aigua, si en necessitara, per a cobrir-ho tot. Prompte estarà cuit: deu o quinze minuts. El brou que haja de quedar, serà sols el suficient per a coure l'arròs (uns 800 gr.) però no massa, per no quedar des-substanciat.

En l'oli de la paella, ben calent, sofregirem uns alls, i abans que prenguen color d'or es tira la tomaca i la ceba ben picolades, i els sepionets, i es volteja el conjunt; finalment, l'arròs -400 gr.-, que es mescla bé amb tot; una cullerada no plena de pebre-roig i de seguida el brou de peix. Doble que l'arròs. Foc viu primer, i decreixent després, a mesura que el gra vaja eixugant-se. Es deixa reposar i, en escudellar-lo, s'acompanya amb quarts de llima. En no pocs llocs és ritual menjar-lo remenat amb una cullerada d'all-i-oli.

El peix desespinat, amb la creïlla i la ceba, forma un segon plat, adobant-lo amb una de les variades salses bones companyones del peix all-i-oli, maonesa, maonesa rosada, maonesa verda, vinagreta, romesco cru, romesco tarragoní, salsa de mariner, etc.

De l'all-i-oli o la maonesa -o maonesa- ordinària no cal parlar, per sabudes de sobra. La rosada és la maonesa a la qual s'incorpora una cullerada de concentrat de tomaca, una punta de cullereta de mostassa i (optatiu) un poquet de coent (tabasco, Jamaica, Cayena) i un cullet de copeta de conyac. A la verda se li incorpora un manollet ben picat de julivert el morter; en estar ben matxucat, es tira en el morter un poc de maonesa; es fa una pasta que es mes amb la resta de la maonesa; i se li incorporara tot seguit una tasseta de tàperes menudes i sense sal i uns cogombres petits en vinagre picolada.

La salsa romesco en cru es fa així una bona tomaca madura grossa -o dues mitjanes- un pimento o pebre molt tendre roig, un o dos alls pelats, una molla de pa, mitja tasseta d'oli i la meitat de vinagre, un polsim de pebre-negre, una punteta de vitet, sal i aigua. En el morter es matxuquen els alls amb un poc de sal; després -sempre coent- s'afegeix el pimentó ben rentat i sense vinses, trencat en fragments, la miqueta de vitet, la tomaca sense vinses ben tallada; finalment la molla de pa arremullada en aigua un poc calenta i expremet-la amb la mà; es continua treballant la massa amb el picamà o boix fins formar un conjunt pastós. Després sense deixar de remoure, va tirant-se l'oli lentament, i el vinagre, la sal a gust i el pessic de pebre-negre en pols. Si el conjunt quedara poc fluid, se li incorporen unes cullerades del brou on s'ha bullit el peix, i es deixa macerar en lloc fresc unes tres hores.

El romesco fregit

Es, com diu Pla, una salsa del Camp de Tarragona; i "no és més que el sofregit habitual, però més complicat. En una cassola, sobre l'habitual fons d'oli, poseu una quantitat de ceba tallada, tomàquet, molt de tomàquet, pebrot, pebre bo, sal, llorer, farigola, fenoll i orenga. Tots aquests ingredients s'han de coure molt, vull dir una llarga estona, fins a fondre's en una confitura, i passar-se després pel colador..."

S'ARENAL DE MALLORCA

Convidats pel conseller d'Economia, Comerç i Indústria se reuniren a can Puig de Lluçmajor el batlle de Lluçmajor, el de Sóller i molts de cultivadors de tarongers de Sóller així com de Marratxí, el voltants del Puig de santa Magdalena, Muro i sa Pobla.

Els productors de taronja se trobaven fins ara amb uns preus molt baixos i fins i tot amb excedents que s'havien de destruir. Ara a can Puig els pagaran la taronja a 20 ptes i una ajuda de la Comunitat Europea de 11'50 de manera que cobraran la taronja a 31'50, la meitat més del que cobrava el pagès per dur a la retirada la taronja. A can Puig faran un suc de taronja natural al cent per cent que se trobaran als supers i a les botigues a un preu ben convenient.

Soprengué la cordialitat i la bona entesa dels productors i els industrials -la majoria del PP- i els membres de la Conselleria que són del PSM. I és que quan la gent s'entén, tothom hi surt guanyant

Fa 2 anys que la Família Sommer de Berlin regenta la botiga Animalàndia al carrer de la dragonera de s'Arenal. Una botiga on se pot trobar tot allà necessari pels animals de companyia. També tenen lloros per vendre. Tel. 971 446 031

* Fa 7 anys que en Manolo Barceló, a qui veien amb els dependents i cuiners regenta el Restaurant La Sirena al Port de s'Arenal. Un lloc on se menja a la carta per una mitjana de 3500 ptes. Reservau taula al 972 440 039

Fa 15 dies que en Francesc Zamora de la Sénia a Tarragona regenta el Restaurant Zamora al costat de l'Hotel Badia de Palma de s'Arenal. Despatxa menús a 975 ptes. A la carta se menja per una mitjana de 2500 ptes. A la foto amb la seva neboda Aixà. Tel. 971 441 110

Segons en informa al batlle de s'Arenal Joaquim Rabasco Ferreira, ha estat obert el Punt Informatiu Juvenil al costat de l'oficina municipal de s'Arenal de Mallorca. Tant el joves de s'Arenal com els d'altres pobles de la comarca hi poden anar a informar-se de coses que els interessin. El senyor Rabasco està molt interessat en informar al joves dels tràmits que han de fer per apuntar-se al servei militar, que en Trillo ha de contractar guardes jurats per guardar les casernes de l'Exèrcit espanyol i això li surt molt car. Tel. 971 446 158

Fa 8 anys que la Família Tena Olmo regenta l'Hostal Verimar a son Verí de s'Arenal. Són 84 places, plenes de turistes estrangers. Restaurant obert al públic on se pot menja a la carta per unes 1500 ptes. En Joan Tena, a qui veien amb sa filla Rosa Maria, va venir a s'Arenal fa 35 anys i en va estar 19 de barman a l'Hotel Olimpo. Tel. 971 443 380

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
 Adreça.....
 .....C.P.....
 Població.....
 C.I.F.....Tel.....

M'interessa una subscripció

ANUAL 5.000 PTS (30,05 euróns)

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
 Adreça.....
 Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
 Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
 Apartat de Correus 124
 07600 s'Arenal de Mallorca**

Fa 5 anys que la família de can Porró de Pòrtol van a vendre a la Plaça del Mercat de s'Arenal les hortalisses produïdes a la seva finca de Marratxinet. Tel. 971 602 959

BAR - RESTAURANTE

RAYO LOCO

**MEJÓR
 PA AMB OLI
 TAPES VARIADES
 PLATS COMBINATS**

Ctra. Militar, 269 • Tel. 971 260 725 • 07600 EL ARENAL • Palma de Mallorca